

DE EERSTE BRIEF VAN DE APOSTEL PAULUS AAN DE THESSALONICENZEN

Het doel, waarmee de apostel deze brief laat schrijven, is niet zozeer om onderricht te geven als wel de wens om de lezers te verzekeren van de volkomen gemeenschap van de Geest, die tussen hen, de apostel en de gemeente, bestaat en om de verdenkingen te bestrijden, waarmee de ongelovige Joden van Thessalonika hem, die aan hun handen ontsnapt was, vervolgden. Als toch de toestand van de gemeente hem ertoe leidt om een bepaald leerstuk te bespreken, kan hij zich onmiddellijk aan zijn mondelinge prediking aansluiten en zo vormt de brief eigenlijk een overgang van de ene trap van apostolische werkzaamheid tot de tweede, van Paulus, de prediker, tot Paulus, de briefschrijver.

HOOFDSTUK 1

VERMANING AAN DE THESSALONICENZEN OM IN HET CHRISTENDOM TE VOLHARDEN

A. In deze eerste zendbrief, die Paulus aan het einde van het jaar 52, of toch zeker aan het begin van het jaar 53 na Christus van Corinthiërs Ac 18: 5 aan een van zijn gemeenten gericht heeft, volgt de apostel in het opschrift, dat de aanvang vormt en de daaraan toegevoegde groet de manier van de oude briefstijl (Hand. 15: 23; 23: 26). Zo'n begin verenigt dan alles in zich, wat bij ons verdeeld wordt in aanspraak, groet, ondertekening en adres. Maar niet alleen in zijn eigen naam, maar ook in die van de bij hem aanwezige helpers, Silvanus en Timotheus, schrijft Paulus de brief, zoals zij ook gezamenlijk mondeling de Heere verkondigd hebben. De mannen, aan de gemeente zo dierbaar geworden, moeten dadelijk aan het begin weer verenigd voorkomen. Zij moet de schone, blijvende eenheid van deze onder elkaar opmerken en weten, dat zij niet slechts uit één mond, maar uit die van twee of drie getuigen hetzelfde Evangelie verneemt en door meerderen op het hart wordt gedragen.

1. Paulus en Silvanus en Timotheus 1) Ac 16: 3 die nu weer te Corinthiërs bij elkaar zijn, zenden gezamenlijk deze brief aan de gemeente van de Thessalonicenzen 2), die is, die haar bestaan en wezen heeft in God de Vader en de Heere Jezus Christus (2Thess. 1: 1): genade zij u en vrede van God, onze Vader en de Heere Jezus Christus 3) (vgl. Gal. 1: 3 en "Ro 1: 7" en "Eph 1: 2).

1) Door brieven, die aan medewerkers van de apostelen of opzieners van de gemeenten, of aan de gemeenten zelf dadelijk gericht waren, werkten de apostelen ook uit de verte op de gelovigen. In zulke zendbrieven lieten zij aan de Christenen van latere tijd de dierbaarste getuigenissen achter over de toestand van sommige gemeenten en van de geest en de wijsheid, waarmee zij de kerk bestuurden, de leer ontwikkelden, de eenheid en de heilige wandel bewaarden.

De namen Silvanus en Timotheus zijn er niet bijgezet alleen voor pronk, maar bewijzen hoe in het rijk van Christus ook de begaafde het toch niet alleen, noch alles alleen wil doen, maar graag de gelegenheid aangrijpt om zijn getuigenis van de waarheid en zijn manier van handelen daarbij te ondersteunen met de goedkeuring van anderen. Iemand kan zich ook werkelijk daardoor aan het geweten van anderen aanprijzen, als men aan hem kan zien, dat hij ook graag anderen als zijn gelijken naast zich laat opstaan.

Dat Paulus zich niet apostel noemt, is een teken van de zeer vroegtijdige samenstelling van de brief; want het is zeer natuurlijk, dat het voor Paulus niet nodig was, tegenover de Christelijke gemeente, waaraan hij schreef, die hij eerst kort van te voren had verlaten en die zich met grote liefde aan hem en aan zijn prediking had overgegeven, nader zichzelf te noemen met het predikaat van zijn ambt, omdat het eenvoudig noemen van de naam volkomen voldoende zijn moest. Anders werd het in het later leven van de apostel. Reeds tegenover de Galaten en Corinthiërs was hij om de tegenspraak, die zich in deze gemeente factisch tegen zijn apostolisch gezag verhief, genooddaakt zichzelf bij het begin van de brief de volle ambtelijke waardigheid toe te eigenen. Zo werd de bijvoeging "een apostel van Jezus Christus", die eerst de gebiedende omstandigheden hadden teweeggebracht, later gemakkelijk tot het gewone predikaat, vooral bij gemeenten, waaraan de apostel persoonlijk onbekend was (Rom. 1: 1 Efez. 1: 1 Kol. 1: 1), waarbij ook dit, zonder dat er tegenspraak bestond, reeds met het oog op de toekomst noodzakelijk was. Een uitzondering was alleen daar natuurlijk, waar zoals bij de

Filippen en Filemon de innigste en meest beproefde liefde en gehechtheid de apostel met hen, die de brief ontvingen, verbond.

2) De apostel Paulus was op zijn tweede zendingsreis (Hand. 15: 36-18: 22) de eerste in Europa, naar Thessalonika gekomen (in het jaar 52 na Christus). Hij had zich daar drie weken (als men volgens Hand. 17: 2 rekent waarschijnlijk nog enige tijd langer "Ac 17: 5 opgehouden. Gedurende die tijd had Hij in de synagoge de leer van de opgestane Christus als de Messias verkondigd en daardoor niet alleen vele Joden, maar ook Griekse proselieten, vooral voorname vrouwen, meestal heidense, gewonnen. Zo ontstond een wel ingerichte gemeente, die van de apostel ook opzieners verkreeg en door de uitgebreide handelsbetrekkingen van de stad snel overal gunstig bekend werd. Evenals later te Corinthiërs had de apostel ook in deze rijke handelsstad van zijn recht op lichamelijke ondersteuning geen gebruik gemaakt, maar gedeeltelijk 's nachts door handenwerk zelf zijn onderhoud verdiend (1 Kor. 9: 14 Hand. 20: 34). Alleen uit Filippi kreeg hij twee maal vrijwillige gaven (Fil. 4: 16). Ook deze persoonlijke houding droeg bij tot zegen op zijn werk, dat de Joden zozeer verbitterde, dat zij door een oproer van het volk hem uit de stad probeerden te verdrijven. Ook kwamen zij voor de overheid met een verdraaiing van zijn leer van het Koninkrijk van Christus op dezelfde manier als eens de Hogepriester tegen Jezus. Wel was deze rechtvaardiger dan Pilatus en vergenoegde hij zich met de borgstelling van een zekeren Jason; maar de Christenen achtten het toch goed Paulus en Silas aan de opgewekte haat te onttrekken en nog 's nachts verder naar Berea te laten gaan. Van daar had de apostel de jeugdige gemeente graag weer bezocht, maar hij was zoals het schijnt, hoofdzakelijk door de nog voortdurende vijandschap, die ook over de Christenen vervolgingen bracht, daarin verhinderd. In plaats daarvan dat hij zelf kwam, werd, nadat hij ook van Berea had moeten vluchten, Timotheus, die volgens zijn verlangen hem nagereisd was, van Athene gezonden, om de gemeente in haar moeilijkheden te vertroosten. Te Corinthiërs, waarheen de apostel zich van Athene verder begaf, kwam vervolgens Timotheus in vereniging met Silas weer tot hem en bracht goede berichten mee van de toestand van de gemeente, van haar volhardend geloof en van haar bemoeiing om dat ook naar buiten te verbreiden, van de werkzame broederliefde, het geduld in lijden en de hoop, op de toekomst van de Heere gevestigd. Daarnaast dreigden echter nog de verzoeking van de weelderige handelsstad tot wellust en winzucht en zelfs de verwachting van de Heere, die in moeilijkheden levendig was, was ontaard in nodeloze twistingen, of dan de vroeger gestorvenen niet te kort zouden komen, alsmede over dag en uur. Daardoor waren enkelen vervallen tot een vroom ledig lopen; anderen, die de overdrijvingen met recht verwierpen, waren tegen alle voorspelling wantrouwend geworden. Daarop schreef Paulus, ongeveer in het begin van het jaar 53 na Christus deze eerste brief naar Thessalonica.

Het onderschrift in oude handschriften "geschreven uit Athene" is niet alleen, zoals al deze onderschriften (vgl. het slotwoord op de brief aan de Romeinen) onecht, maar ook onjuist en waarschijnlijk als een gevolgtrekking uit Hoofdstuk 3: 1 ontstaan, alsof de plaats, waar Paulus schreef, dezelfde moest zijn als die, waarvan hij Timotheus zond. Onze brief is integendeel te Corinthiërs geschreven en wel in de tijd, dat Paulus aan het begin van zijn werk daar stond, niet zeer lang na de bekering van de Thessalonicenzen, dadelijk na het terugkeren van Timotheus tot Paulus.

3) Eigenaardig in de groeten van de beide brieven aan de Thessalonicenzen is de bijvoeging: "in God de (of onze) Vader en de Heere Jezus Christus. " Het is de vraag of die bijvoeging doelt op de groet zelf (zodat gezegd zou zijn, dat het geschiedde in God de Vader en de Heere Jezus Christus, als de schrijvers zich met een brief tot de gemeente wendden en ze groetten),

of dat het verbonden moet worden met "aan de gemeente van de Thessalonicenzen." Voor het laatste spreekt het apostolisch gebruik, om de formule "in Christus" steeds in de groet te verbinden met de personen (vgl. "de geheiligden in Christus Jezus" 1 Kor. 1: 1 of "aan alle heiligen in Christus Jezus" Fil. 1: 1 en "de gelovige broeders in Christus" (Kol. 1: 1), maar nooit met de groet zelf; ook komt het voor als geheel ondenkbaar dat de apostel aan zijn geliefde gemeente te Thessalonika, wier geloof hij tevens zo hoog verheft (evenals de gemeente in Galatië, waar de zaken zo geheel anders waren (Gal. 1: 2) geen eervolle benaming zou hebben laten toekomen.

Terwijl Thessalonika van vroeger met de gehele wereld in het boze lag, terwijl er daar alleen Joden waren, die geen deel aan Christus en heidenen, die zelfs aan God geen deel hadden, is nu daar een gemeente, die in God de Vader en in Christus Jezus is. Het is een wonder van God, waarvoor de apostel Hem lof en dank zegt.

Van de afgoden tot de levende God en van de hopeloze toestand zonder Christus in de gemeenschap met Christus Jezus en in het blijde deelgenootschap aan Hem en de openbaring van Zijn rijk gebracht te zijn (vs. 9 v.) mocht wel een gewenste verandering heten. O zalige verandering, van te voren zonder God, zonder Christus en nu in God de Vader en de Heere Jezus Christus te zijn!

4) Het woord, dat in de grondtekst voor "genade" staat cariv herinnert aan de Griekse groet cairein (Hand. 23: 26), die ook in de apostolische zendbrieven voorkomt (Hand. 15: 23 Jak. 1: 1), het "vrede" daarentegen aan de Hebreeuwse formule om te groeten en te zegenen (Richt. 19: 20. 1 Sam. 25: 6 Evenals Jakobus aan het cairein het cara (vreugde) vastknoopt (Jak. 1: 2), heeft Paulus het nog meer Christelijk verbonden met cariv, terwijl het "vrede zij u" reeds door de Heiland, als Hij uit de dood was wedergekeerd, als een Christelijk woord gebruikt was (Joh. 20: 19, 21, 26 vgl. ook reeds Luk. 10: 5 v.) vooral in verband met Zijn afscheidsrede, waar Hij Zijn vrede als de vrucht van Zijn overwinning over de wereld en zoals een onderscheiden familie-erfstuk in tegenstelling tot de wereld had achtergelaten (Joh. 14: 27; 16: 33). Door samenvoeging elkaar aanvullende worden de beide woorden, aan Joodse en heidense gewoonten ontleend, volgens welke zij bijna alleen op het natuurlijke leven en op welvaart doelen, verheven tot de volheid van de bijzondere zegen van de Christenen: een merkwaardig voorbeeld van Nieuw Testamentische taalvorming! Genade is die van de Nieuw-Testamentische zaligheid, die in Jezus Christus de zondaren is geopenbaard (Tit. 2: 11 Joh. 1: 17). Zij is niet alleen het principe van de verlossing, die eens voor altijd heeft plaats gehad, maar is ook voortdurend de grond, die het nieuwe geestelijke leven draagt en de kracht, die het voedt, met haar vele gaven in de Christen (Hand. 23: 11; 6: 8 en deze wordt hen door God in Christus door de Heilige Geest steeds weer inwendig verzegeld en meegedeeld (Rom. 5: 5 Joh. 1: 16). In die zin, volgens welken dus genade niet slechts gezindheid van God, maar tevens mededeling van Zichzelf is, wenst Paulus zijn lezers steeds weer genade van God en Christus toe. Vrede is de eerste werking van de genade in het hart van de mens, die, nadat de verdeeldheid en de tweespalt van een leven van de zonde is weggenomen, hersteld wordt, de inwendige levensharmonie en haar heerlijk liefelijk gevoel, daarop berustend, dat de druk en de ban van de zonde van het geweten is weggenomen en de mens weet, dat hij in Christus weer in de juiste verhouding tot God, in de kinderlijke betrekking tot Hem is gesteld (Rom. 5: 1) en juist daardoor zich inwendig gerust en sterk kent tegenover de bestrijdingen en angsten van de wereld (Joh. 16: 23). De verhoging van deze vrede, als die zich levendwekkend en verheffend in het gevoel uitstort, is de blijdschap (Rom. 14: 17 Fil. 4: 4 Joh. 15: 11; 6: 22, 24. 17: 18. 1 Joh. 1: 4. 1 Petrus 1: 8 een hoofdbegrip van het Nieuwe Testament, bij ons te zeer op de achtergrond geplaatst. Omdat de vrede het gevoel

van genezing en gezondheid van het nieuwe leven, het gelukkige zich thuis voelen van de verloren zoon is, dringt hij de mens vanzelf om te blijven in het gezonde levenselement. Hij heeft een kracht, die hart en gedachten, die het gehele raderwerk van het inwendige leven in Christus Jezus onderhoudt (Fil. 4: 7), en is daarom juist geschikt om in ieder opzicht de hoogste zegenwens voor Christenen te zijn.

B. Tot aan het slot van het 3de Hoofdstuk volgt nu het eerste gedeelte van de brief, dat persoonlijke en geschiedkundige zaken bevat. Wij lezen enkel uitstortingen van het hart van de apostel over de gemeente te Thessalonika in zijn betrekking tot haar, over haar Christelijke staat en haar wandel, zijn komst tot de gemeente en zijn leefwijze in haar midden, zijn bezorgdheid voor haar en de geruststelling, die hij over haar had ontvangen. Zo heeft deze brief, evenals de laatste van de brieven door hem aan gemeenten geschreven, die aan de Filippijnen, een meer familiair, persoonlijk karakter.

I. Vs. 2-10. In de eerste plaats spreekt de apostel over de Christelijke staat en de wederkerige verhouding van de gemeente. Hij verzekert de Thessalonicenzen, dat hij bij zijn gebeden bestendig God dankt voor hen allen, terwijl hij steeds hun geloof, hun liefde en hun hoop gedenkt en zich verzekerd mag houden van hun verkiezing door God. Deze overtuiging heeft hij aan de ene kant vanwege de bijzondere opgewektheid en kracht, waarmee hij in gemeenschap met zijn apostolische medearbeider het Evangelie bij hen heeft kunnen prediken, en aan de andere kant vanwege de gewilligheid waarmee zij het woord hebben ontvangen. De geheel buitengewone vrucht, die bij hen verkregen is, is toch zichtbaar een werk van God, dat heinde en verre opzien heeft verwekt en door het lijden, dat zij reeds omwille van hun geloof hebben gedragen, zijn zij een voorbeeld geworden voor alle gelovigen in Macedonië en Achaje. Zo is het dan met hen gesteld, als men overal van hen verhaalt: van de afgoden, die zij van te voren dienden, zijn zij bekeerd tot de levende God; zij wachten op de toekomst van Zijn Zoon van de hemel, die zij hebben aangenomen als de Verlosser van het toekomstig gericht.

2. Wij, de genoemden in vs. 1, die, zoals wij met elkaar onder u hebben gewerkt, ook met elkaar voor u bidden, danken God altijd over u allen, zonder onderscheid te maken tussen meer of minder gevorderden, u gedachtig zijnde in onze gebeden (Rom. 1: 8 v. Efeze. 1: 16 Fil. 1: 3 v. Kol. 1: 3. 2 Tim. 1: 3)

3. Wij bidden en danken dan, zonder ophouden, gedenkende a) het werk van uw geloof en de arbeid van de liefde en de verdraagzaamheid van de hoop op onze Heere Jezus Christus, omdat alles is voor Hem en door Hem (Kol. 1: 27. 1 Tim. 1: 1 Wij gedenken daaraan voor onze God en Vader (Kol. 3: 7).

a) Joh. 6: 29

De inleidingen van de Paulinische brieven geven ons merkwaardige blikken in het gebedsleven van de apostel. Hij droeg gemeenten en bijzondere personen, zo getrouw en aanhoudend, in voorbede en dankzegging op het hart, dat hij tot zijn lezers daarvan kan spreken met uitdrukkingen, die aan het gewone verstand hyperbolisch (overdreven) voorkomen. Het apostolische is zeker als zodanig iets hyperbolisch, in zoverre de apostelen boven de gewone maat zich verheffen en boven alle anderen uitsteken zowel als predikers en als stichters van de kerk en ook als bidders. Toen de twaalfen te Jeruzalem de uitwendige diensten aan de diakenen overgaven, zeiden zij: "maar wij zullen volharden in het gebed en in de bediening van het woord" (Hand. 6: 4). Het gebed is voor hen de helft en wel de eerste

helft van hun ambt. Zo begint ook Paulus zijn brieven, waarin hij het woord bedient, in de regel met erop te wijzen, dat hij steeds voor hen bidt. Door het gebed werkt men op God, door het woord op de wereld, op de mensen. Tot elke arbeid aan de wereld moet de zegen van God komen, het zedelijke kan alleen op godsdienstige grond gedijen. Daarom is de gouden, in zijn eenvoudigheid ondenkbaar manier en veelzeggende regel: "bid en werk", een regel voor allen. Voor hen, die in het woord arbeiden, waardoor de wereld tot God moet worden geleid en de Geest van God in de zielen van de mensen moet neerdalen, geldt deze regel dubbel. En wel merken wij uit de uitspraken van de apostel op, dat hij geregelde gebedsoefeningen had. Als vrucht daarvan laten ons zijn brieven een voortdurende biddende stemming opmerken.

Zijn ambt met blijdschap te kunnen waarnemen, zodat men God daarbij dankt, verkwikt niet alleen het hart van de arbeider zelf, maar wekt ook bij anderen, aan wie gearbeid moet worden, steeds meer hun liefde en gehoorzaamheid op; maar aanleiding en grond tot daden moet in waarheid aanwezig zijn en niet maar in inbeelding en aanmatiging bestaan. Toch mag men zich ook niet door ieder gebrek, of door hetgeen nog aan het geloof moet worden aangevuld, laten afhouden van het danken, want danken voor werkelijk ontkiemende vrucht is toch ook verbonden met bidden om verdere groei, om bewaring en vermeerdering ervan. O, hoezeer wordt de last van het ambt verlicht, als de Heere nog steeds de ogen opent en aanwijst, waarvoor men heeft te danken en waarvoor te bidden!

De apostel is steeds voor God in het gebed dankbaar gedachtig aan de krachtige en gezegende werkingen, die door het Evangelie onder de Thessalonicenzen zijn teweeg gebracht. Deze werkingen beschrijft hij aldus: het werk van uw geloof en de arbeid van uw liefde, het geduld van uw hoop op onze Heere Jezus Christus. Het "werk van het geloof" is zoveel als het zich werkzaam, het zich krachtig betonend geloof. Het geloof van die van Thessalonika bestond niet in woorden, maar in kracht en voerde hen op tot een nieuw goddelijk krachtdadig leven. De "arbeid van de liefde" is zoveel als de zich inspannende, de werkende liefde, die omwille van de broeders zich alle moeiten en bezwaren getroost. Dit "geduld van de hoop" op Jezus Christus is de onder alle verzoeken volhardende, onwankelbare hoop op de terugkomst van Jezus Christus tot voltooiing van Zijn rijk op aarde. Daarom heeft de apostel de drie woorden: werk, arbeid, verdraagzaamheid als de voornaamste vooropgesteld, om goed te doen uitkomen waarin hun geloof, hun liefde, hun hoop zo sterk en zichtbaar zijn. Hij noemt hier de drie hoofdbestanddelen van het Christelijk leven: geloof, hoop, liefde (zoals Hoofdstuk 5: 8. 1 Kor. 13: 13 van deze openbaart zich het geloof als de kracht, die het onzichtbare, geopenbaarde omvat en zich toe-eigent (Hebr. 11: 1), in het werk, het werkwaardig leven in het algemeen. De liefde betoont zich als de hand, die de verlostten samensnoert in de dienende arbeid. De hoop blijkt in de volhardende "standvastigheid" die niet aflat van het doel.

4. Wij gedenken u dan, wetend, geliefde broeders, uw verkiezing (Hand. 13: 48 door God, hoe u door Hem geroepen en gebracht bent tot Zijn gemeenschap en tot het bezitten van de genade en van de zegeningen van de Heere (2 Thessalonicenzen. 2: 13 v. Kol. 3: 12).

Velen willen zeker van hun verkiezing zijn, vóórdat zij op Christus zien; maar zij kunnen die aldus niet leren kennen, zij is alleen te ontdekken door op Jezus te zien. Als u van uw verkiezing zeker wenst te zijn, moet u op de volgende manier uw hart voor God verzekeren. Voelt u zichzelf een verloren, schuldig zondaar? Ga rechtstreeks tot het kruis van Christus, zeg dit de Heere Jezus, zeg Hem dat u in de Bijbel heeft gelezen: "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. " Zeg Hem, dat Hij heeft gesproken: "Dit is een getrouw woord en aller aanneming waard, dat Christus Jezus in de wereld is gekomen om de "zondaren zalig te maken. " Zie op Jezus en geloof in Hem en u zult onmiddellijk het bewijs van uw verkiezing

hebben; want zo zeker als u gelooft, bent u uitverkoren. Als u uzelf geheel aan Christus geven en u op Hem betrouwen wilt, bent u een van Gods uitverkorenen; maar als u stilstaat en zegt: "ik moet eerst weten of ik uitverkoren ben", dan weet u niet wat u vraagt. Ga tot Jezus, al bent u ook nog zo schuldig, juist zoals u bent. Laat elke nieuwsgierige vraag over uw verkiezing varen. Ga rechtstreeks tot Christus en verberg u in Zijn wonden en u zult zeker van uw verkiezing zijn. De verzekering van de Heilige Geest zal u geschonken worden, zodat u zult kunnen zeggen: "ik weet wie ik geloofd heb en ik ben verzekerd dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag. Christus was bij de eeuwige raad tegenwoordig. Hij kan u zeggen of u al dan niet uitverkoren bent; maar u kunt het op geen andere manier te weten komen. Ga en stel al uw vertrouwen in Hem en Zijn antwoord zal zijn: "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb ik u getrokken met goedertierenheid. " Het zal geen twijfel lijden dat Hij u gekozen heeft, als u Hem gekozen heeft.

Wij zijn kinderen van de verkiezing, Die geloven in Gods Zoon.

Het is niet toevallig, dat de apostel aan het einde van vs. 3 God als Vader voorstelt. Reeds toen had hij de aanspraak van het vierde vers in de gedachte: "wetend, geliefde Broeders, uw verkiezing door God. " Nadat hij vroeger gezegd heeft om welke toestand van de lezers hij en zijn medewerkers God danken, geeft hij nu de reden aan, waarom zij God daarvoor danken; het is toch Zijn liefde voor hen, die hen gemaakt heeft tot hetgeen zij zijn. Reeds in het "geliefde broeders" ligt dit uitgedrukt, omdat de apostel hen niet aanspreekt met het "geliefd", als geliefd door hemzelf, als broeders, die hij liefheeft (1 Kor. 10: 14 Fil. 2: 12; 4: 1, maar als geliefden van God d. i. als degenen, die God Zijn liefde heeft geschonken (Mark. 10: 21), die Hij heeft uitverkoren. Het uitverkiezen heeft plaats of zo, dat het uitlezen het gevolg is van de toestand van het voorwerp, dus in tegenstelling tot het overige, dat gesloten blijft, omdat het van andere aard is (Gen. 13: 11 Luk. 10: 42; 14: 7), of zo, dat de nadruk ligt op hetgeen waartoe wordt uitverkoren, in welk geval een tegenstelling tot de niet verkorenen niet zozeer de boventoon heeft, dat deze onverkoren blijven, maar integendeel in zoverre als de uitverkorenen datgene boven hen vooruit hebben, waartoe zij verkoren zijn (Hand. 1: 2; 13: 17 Als nu het woord in het laatste geval een nadere bepaling bij zich heeft, dat de kring aangeeft, waaruit de uitverkorenen zijn uitgelezen (bijvoorbeeld Luk. 6: 13, uit het getal van de discipelen in ruimere zin en Joh. 15: 19 : "Ik heb u uit de wereld uitverkoren dan heeft dit plaats om te zeggen, dat zij zonder die verkiezing tot die kring behoord zouden hebben.

5. Die verkiezing toch is openbaar geworden, want ons Evangelie, dat wij op onze zendingsreis ook naar Thessalonika brachten, is onder u niet alleen in woorden geweest. U heeft niet slechts de woorden vernomen, die u de inhoud bekend maakten, zodat uw nieuwsgierigheid slechts bevredigd is, zodat als te Athene (Hand. 17: 33) de indruk snel voorbij was, maar ook in kracht en in de Heilige Geest en in vele verzekerdheid. U heeft ook een kracht ondervonden, die in het woord was gelegen, waardoor het indrukwekkend en overmeesterend voor u was. U voelde dat zij, die het verkondigden, vervuld waren met de Geest van god en hoe vast zij voor zichzelf overtuigd waren van de waarheid van hetgeen zij predikten, zoals dat later ook te Corinthiërs het geval was (1 Kor. 2: 4). Ik mag dit vrijmoedig zeggen; zoals u ook zelf uit eigen herinnering weet, hoe wij in kracht en betoning van de Geest onder u geweest zijn omwille van u, om u zalig te doen worden (Hoofdstuk 2: 1 vv.).

6. a) En u bent onze navolgers geworden en navolgers van de Heere Jezus (1 Tim. 6: 13), het woord aangenomen hebbend in vele verdrukking (Hand. 17: 5 vv.), met blijdschap van de Heilige Geest (Hand. 5: 41).

a) 1 Kor. 4: 16; 11: 1

Maar zoals die drie mannen in het vuur bedauwd werden (Dan. 3: 28), zo ook wij in de droefenissen. Zoals het evenwel daar niet in de aard van het vuur lag te bevochtigen, maar in die van de wind (en van de Geest), die erdoor zweefde, zo wordt ook hier de vreugde niet uit droefheid geboren, maar om het lijden, omwille van Christus en uit de Geest, die ons met dauw afkoelt en door de oven van de aanvechtingen tot verkwikking leidt.

Hij had met zijn ambtgenoten, in de synagoge te Thessalonika, niet slechts met alleen woorden geleerd, dat Jezus van Nazareth de beloofde Messias was, de Zoon van God en de Zaligmaker van zondaren, maar zij hadden ook deze leer met zulke krachtige en overtuigende bewijsredenen uit de godsspraken van de Profeten betoogd, dat zij het als met ogen zien en met handen tasten konden. Hun prediking was van zoveel kracht geweest, dat een aanmerkelijk getal Joden en Jodengenoten volkomen overtuigd werden van de waarheid van hun leer (vergel. Hand. 17: 1-4), zelfs had hun prediking zoveel kracht gedaan op de gemoederen van de Heidenen, dat er zeer velen bekeerd werden (vergel. vs. 9). Wanneer de apostel erbij voegt: en in de Heilige Geest, geeft hij te kennen dat de kracht, waarmee hun prediking gepaard ging, door de genade van de Heilige Geest gewrocht was. Door de hart-veranderende invloeden van de Heilige Geest waren er velen gewrocht tot het geloof en door de gewone gaven van diezelfde Geest waren er zeer velen, zowel uit Joden en Heidenen, van de waarheid van het Evangelie overtuigd geworden. Ook was de prediking van de apostel en zijn medearbeiders geweest in de verzekerdheid. Zij waren niet alleen voor zichzelf ten volle overtuigd van de waarheid van het Christendom, maar ook door de kracht van de bewijsredenen, waarmee zij hun leer staaften, hadden zij in de gemoederen van zeer velen een verzekerdheid teweeggebracht, die op de sterkste gronden gevestigd was (vergel. 2 Tim. 4: 5, 17). Ondertussen was deze betuiging geen weelderige grootspraak van de apostel om zijn eigen roem te bevorderen. Hij gaf Gode en Zijn genade alleen de eer van alles en ten betoge dat hij de waarheid sprak, beriep hij zich op het medeweten van de Thessalonicenzen zelf.

Niet met een vleselijke blijdschap of met een zuivere opwelling van natuurlijke toegenegenheid en aandoening, zoals in de hoorders, met de steenachtige grond vergeleken, zoals bij de Joden, die zich voor een tijd verheugden in de prediking van Johannes en in Herodes, die soms hem graag hoorde, maar met een geestelijke blijdschap door de Heilige Geest in hen gewrocht, die het woord met kracht op hen deed werken en hen een geestelijke smaak daarvan en een geestelijk vermaak en genoegen daarin gaf en in hun ziel een allerbestendigste blijdschap verwekte.

Het woord van God horen en aannemen heeft de Heiland zelf gesteld als het beslissend kenteken van hen, die uit God en uit de waarheid zijn, vooral wanneer men zich niet laat afschrikken door de smaad en de ellende, die daarop rust. Daar komt gewoonlijk het menselijke en het goddelijke tot een scheiding. Het kan een menselijk goed hart zijn, dat de waarheid aanneemt, dat er vermaak in vindt, zolang er niets voor moet worden geleden, maar snel eraan tornt, ervan afdoet, ervan wijkt, als men erom wordt aangevallen en er hoop is om door zo'n kunstige wending van het kruis van Christus verschoond te blijven. Maar echt geheel uit God is een hart, dat de waarheid van God uit Zijn dierbaar woord aanneemt, hoe het ook gaat. Zo'n blijdschap in Gods woord wordt een vreugde in de Heilige Geest genoemd, die zich onderscheidt van de vreugde, waarmee zij het woord aannemen, die slechts voor een tijd geloven. De Heilige Geest leidt dieper in in hetgeen in het hart het eigenlijke zaad van de wedergeboorte wordt en een duurzame vreugde geeft.

Hier ziet men hoezeer ons de hulp van de Heilige Geest nodig is bij de aanneming van het Evangelie; men kan het toch niet op de juiste manier en van harte aannemen, als men het niet met vreugde aanneemt; niets strijdt meer tegen onze natuur, dan zich te verheugen in verdrukking.

7. Zodat u, zoals u eerst het voorbeeld van ons en van onze Heere Jezus bent nagevolgd (Hand. 17: 10. 1 Petrus 2: 21, nu ook van uw kant voorbeelden geworden bent al de gelovigen in Macedonië, te Berea (Hand. 17: 10 vv.) en Filippi (2 Kor. 8: 2) en in Achaje, te Corinthiërs (Hand. 18: 12 v.) bij de verdrukkingen en vervolgingen, die ook deze als belijders van de naam van de Heere Christus hadden te lijden.

Door hun krachtig, zegerijk geloof, zo verzekert de apostel, waren de Thessalonicenzen een voorbeeld geworden voor alle gelovigen in geheel Griekenland, dat zij zich niet tot afval lieten brengen door de vervolgingen, die zij moesten lijden. Macedonië en Achaje waren namelijk de beide provincies, waarin Griekenland na de onderwerping onder de heerschappij van de Romeinen verdeeld was; tot Achaje behoorden ook Athene en Corinthiërs. Die van Thessalonika konden echter slechts een voorbeeld voor andere gemeenten zijn geweest, als men van haar geloof had gehoord. Dit was, zo gaat Paulus voort, ook het geval, zodat de roem daarvandaan overal heen verbreid was, waarom hij, de apostel, ook niet nodig had tot anderen iets over het geloof van de Thessalonicenzen te zeggen. Als een opklimming vinden wij in de tweede helft van vs. 8 dat aan het een land (Griekenland) alle andere steden van de wereld worden overgesteld, waar gelovigen wonen. Deze opklimming sluit nu ook uit, dat men de uitdrukking in de eerste helft gebruikt "van u is het woord van de Heere luidbaar geworden" niet zo verstaat, als waren de Thessalonicenzen werkzaam geweest tot verdere uitbreiding van het Evangelie in het overige Griekenland, want dit zou meer zijn dan de verbreiding alleen van het feit, dat de Christenen te Thessalonika zo'n levend geloof bezaten; van dezelfde betekenis is integendeel de andere "uw geloof is uitgegaan. "

Waarschijnlijk was het gerucht vooral door Christelijke kooplieden ver verbreid en te Corinthiërs, de grote handelsstad, waarheen bestendig de vreemden toestroomden, kon de apostel gemakkelijk weer daarvan horen, mogelijk ook, dat Aquila en Priscilla, die voor korten tijd uit Rome waren gekomen (Hand. 18: 2) zo'n tijding hadden medegebracht. In elk geval volgt uit onze plaats noch dat de gemeente te Thessalonika langer had bestaan, noch ook dat Paulus intussen zelf op ver afgelegen plaatsen zal zijn geweest.

8. En niet alleen geef ik, de apostel, daarom u getuigenis van de goede vrucht van de evangelieprediking, maar ook anderen doen dat, zoals ik dagelijks hier te Corinthiërs kan vernemen. Want van u is het woord van de Heere luidbaar (Rom. 10: 18) geworden (Kol. 3: 16), zodat hetgeen dit bij u heeft teweeggebracht, ook anderen heeft opgewekt tot aanneming. En niet alleen is van u gehoord in Macedonië en Achaje, waar men reeds overal, als wij ergens beginnen met de evangelieverkondiging, dat u reeds kent als machtig tot zaligheid, maar ook in alle plaatsen, waar reeds Christelijke gemeenten zijn (Rom. 1: 8 Kol. 1: 6, 23), is uw geloof, dat u op God heeft, uitgegaan. Het is reeds bij geruchte bekend geworden (Rom. 16: 19), zodat wij van onze kant niet nodig hebben, tot lof van u iets daarvan te spreken tot hen, die wij bezoeken, of te schrijven aan hen, tot wie wij onze brieven richten.

9. Want zijzelf verkondigen van ons, welke ingang wij tot u hebben, wat een geopende deur wij bij u tot verkondiging van het Evangelie hadden (1 Kor. 16: 9 Openbaring 3: 8), wat een toegenegen oor wij hebben gevonden en hoe, met welk een gezegend gevolg, u tot God

bekeerd bent van de afgoden, om de levende en waarachtige God te dienen (Hand. 14: 15; 26: 18)

De Heere wordt "de levende God" genoemd, omdat Hij in en van Zichzelf leven heeft en de fontein van het leven voor anderen is, van wie alle levende schepselen hun leven hebben en door wie zij in leven gehouden worden en in tegenstelling tot de bovengenoemde afgoden, die onbezielde dingen waren, van hout, steen of metaal gemaakt en de beeltenissen van mensen, die reeds lang gestorven waren; en "de waarachtige God", omdat Hij de waarheid zelf is en niet kan liegen, die getrouw al Zijn beloften vervult en in geest en in waarheid aangebeden moet worden en in tegenstelling tot de zogenaamde en versierde godheden van de heidenen, die slechts in naam, niet in daad en waarheid of van nature afgoden waren. Hoewel nu deze Thessalonicenzen van te voren deze afgoden gediend hadden, nu waren zij van hen bekeerd om de levende en waarachtige God te dienen; niet alleen uitwendig, door Zijn Evangelie te omhelzen en te belijden, zich aan Zijn inzettingen te onderwerpen en te wandelen volgens Zijn voorgeschreven bevelen; maar ook inwendig in de oefening van geloof, hoop, liefde en alle andere goede aangename deugden.

10. a) En Zijn Zoon uit de hemel te verwachten (Tit. 2: 13 Hand. 3: 20 v.), die Hij uit de doden verwekt heeft, namelijk Jezus, die ons door de kruisdood, waarvan Hij weer is opgestaan, verlost (Hoofdstuk 5: 9 Joh. 5: 24) van de toekomstige toorn, waardoor aan de tegenwoordige toestand van de wereld een einde zal worden gemaakt en alle goddeloosheid zal worden verdoemd (Kol. 3: 6).

a) Hand. 1: 11 Filippenzen 3: 20. 2 Thessalonicenzen. 1: 10

De apostel stelt de bekering van de Thessalonicenzen voor als een gelovig geworden zijn in God. Hij beschouwt dus deze gemeente als een vergaderde uit de heidenen, al waren er ook verscheidene Joden onder (Hand. 17: 4). De Jood kende God reeds en had tot zijn bekering alleen nodig, dat hij ook Hem, die God gezonden had, Jezus, voor de Christus erkende (Joh. 17: 3. 2 Kor. 3: 16 Daarmee komt de inhoud van de zin overeen, waarin de apostel uiteenzet, waarom hij en zijn ambtgenoten in het geheel niet nodig hadden iets te zeggen over de bekering van de Thessalonicenzen, omdat namelijk wat zij konden zeggen reeds in de mond was van hem, tot wie zij het zouden willen zeggen. Hij zegt "u bent tot God bekeerd van de afgoden." Maar niet alleen dat zij zich van de afgoden hadden afgekeerd tot God, zo vertelt hij hier, maar hij voegt er ook bij wat zij voortaan hun leven en hun wandel wilden doen zijn "om de levende en waarachtige God te dienen en Zijn Zoon uit de hemel te verwachten." Het eerste staat in tegenstelling tot hun vorig heidendom, waarin zij dode en nietige afgoden hadden gediend (Jer. 16: 19. 1 Kor. 12: 2, het andere onderscheidt hen ook van de Joden, die wel op een Verlosser wachtten, maar niet op Hem, die verschenen is en uit de hemel terugkomt. Beide verenigd maakt de manier van hun levenswandel uit, die daarmee begonnen is, dat zij zich tot God keerden, terwijl zich hun geloof in God daarin betoont, dat zij hun leven Hem hebben gewijd en de toekomst van Zijn Zoon hun hoop doen zijn. Deze hoop is het, die hen sterk maakt, om aan de dienst van God getrouw te blijven, hoe weer het leven in de dienst van God de voorwaarde is, waarbij zij zich verblijden mogen in de toekomst van Zijn Zoon. Hoe het een met het andere samenhangt, is daardoor uitgedrukt dat Hij, op wie zij wachten, de Zoon van God wordt genoemd, terwijl deze naam de mens Jezus naar de eenheid van Zijn betrekking tot God voorstelt, waardoor de bekering tot God ook bekering tot Hem is.

Paulus heeft aan de heidenen te Thessalonika niet alleen de waarachtigen God verkondigd, maar ook, wat hun nog meer onbekend was, dat deze God een Zoon had, die onze Verlosser

was geworden. De opstanding van de Heere Jezus uit de doden, waarvan hij hier ook spreekt, is het grote feit, waardoor deze Jezus bewezen is Gods Zoon te zijn en waardoor Zijn terugkomst mogelijk geworden en gewaarborgd is (Rom. 1: 4. 1 Petrus 1: 3 vv. Dat deze hier zo nadrukkelijk op de voorgrond wordt geplaatst, stemt overeen en hangt samen met de hele eschatologische inhoud van onze brief, alsmede met het mondeling onderwijs van Paulus te Thessalonika (vgl. zijn woord te Athene: Hand. 17: 30 v.). Het houdt voor de kerk van onze dagen de ernstige drang in om het element van de hoop in wetenschap en praktijk weer levend te maken, omdat de betekenis van Christus toekomst in onderscheiding, van de zaligheid na de dood, als wij reeds thuis zijn bij de Heere, zoals die door de apostelen bedoeld werd, veelal wordt voorbijgezien.

Het goede, dat wij in Christus Jezus hebben, vat de apostel daarin samen, dat Hij ons verlost heeft van de toekomstige toorn; want toorn van God, openbaring van deze over alle goddeloosheid van de mensen, oordeel over het verborgene, is reeds diep in het geweten van alle mensen geschreven. Daar onder blijven - en zij worden ook reeds door de vrees daarvoor in deze wereld ontzettend geplaagd - allen, die niet door het Evangelie, tot de hoop van de heerlijkheid wedergeboren zijn en daardoor voorbereid zijn tot de komst van de Heere. De kennis van de liefde van God in Christus, volgens welke wij niet gesteld zijn tot toorn, maar de zaligheid bezitten, drijft daarentegen de pijnlijke vrees buiten (vgl. Hoofdstuk 5: 4 vv.).

HOOFDSTUK 2

IJVERIGE TOEHOORDERS ZIJN VOOR TROUWE LERAARS EEN GROTE BLIJDSCHAP

II. Vs. 1-16. Verder spreekt de apostel zich uit over zijn ingang tot de gemeente en zijn wandel bij haar. Had hij reeds boven daarvan gesproken, hoe men allerwegen de ingang bewonderde, die hij met zijn helpers bij de Thessalonicenzen had gehad, nu vat hij dit thema nog in het bijzonder op en stelt hij de lezers de hun zelf bekende feiten in het bijzonder voor. Eerst wordt weer gehandeld over wat de apostel en diens medearbeiders aangaat. Hoewel ontvlucht aan smadelijke bejegening te Filippi waren zij toch verblijd in hun God, om ook te Thessalonika het Evangelie van God te verkondigen en zich daardoor aan nieuwe strijd zuiver te stellen. Alles wat de kwaadaardige tegenstanders over de oorsprong, het motief en de manier van hun werken kwaad van hen spreken, is zo weinig waar, dat juist het tegendeel daarvan heeft plaats gehad. Ja, evenals een zorgende moeder aan haar kind van haar leven meedeelt, zo hebben zij zo ook gedaan, daar zij van handenarbeid zichzelf voedden gedurende de tijd van hun prediken. En evenals zij nu daarbij over het algemeen een heilige, rechtvaardige, onstraffelijke wandel leidden, zo hebben zij de Thessalonicenzen ook zonder ophouden als een vader zijn kinderen tot eenzelfde wandelen vermaand. Maar ook wordt nog, wat de lezers in deze betreft, herinnerd. Zij hebben Gods woord als zodanig aangenomen en het zijn kracht laten uitoefenen aan hun harten. Door van hun landslieden lijden te verduren, hebben zij hetzelfde ondergaan, wat de Christelijke gemeenten in Judea van de hunne leden. En zoals nu van hen sprake was als van degenen, die de Zoon van God van de toekomstige toorn heeft verlost, zo stellen zich hier de Joden, die de profeten en Christus gedood hadden, tegenover hen, die de mate van hun zonden vervullen en over wie de toorn reeds is gekomen, om zich eindelijk over hen uit te storten.

1. Ja, met recht heb ik u (Hoofdstuk 1: 4) Gods geliefden en uitverkorenen genoemd. Want u weet zelf, broeders, evengoed als zij, die over u spreken (Hoofdstuk 1: 8 v.) onze ingang of toegang tot u (2 Petrus 1: 11), die God ons overeenkomstig uw verkiezing had geopend, dat die niet ijdel is geweest, alsof wij met inspanning van al onze krachten en met aanwending van alle middelen toch geen vruchtdragende prediking aan u zouden hebben kunnen brengen.

2. Maar, hoewel wij van te voren geleden hadden en ook ons smaadheid aangedaan was, zoals u weet, te Filippi, waar wij zo'n schandelijke en onrechtvaardige behandeling ondervonden hadden (Hand. 16: 16 vv.), zo hebben wij, na ons vertrek van daar (Hand. 17: 1 v.) nochtans vrijmoedigheid gebruikt in onze God (Fil. 1: 3; 4: 19, om het Evangelie van God tot u te spreken, naar het uitwendige in veel strijd (Fil. 1: 30) en wel bij u tegen de hardnekkige, nijdige Joden (vs. 15 v. Hand. 17: 5 v.)

Op dezelfde manier als Paulus in 1 Kor. 15: 10 zegt van de genade, die hem ten deel geworden is, toen God hem tot apostel riep: "Zijn genade, die aan mij bewezen is, is niet ijdel geweest, maar ik heb overvloediger gearbeid dan zij allen", spreekt hij hier van de toegang, die hem en zijn medearbeiders te Thessalonika is geopend, dat die voor hen niet tevergeefs geopend is, omdat zij zich die met alle blijdschap in God ten nutte maakten. Zij bezaten toch die volkomen beslistheid en dat blijde vertrouwen, waarmee zij daar hun predikambt bedienden ondanks hetgeen hun vroeger te Filippi was overkomen, waar zij niet slechts in het algemeen hadden moeten lijden, maar onderende mishandeling hadden moeten ondergaan. Waren zij ten gevolge daarvan niet vol moed naar Thessalonika gekomen en hadden zij zich met de prediking, hun bevolen, bedekt gehouden in plaats van daarmee openlijk op te treden, dan zou de ingang, die zij daar vonden, zonder vrucht zijn gebleven. Zeker verhief zich ten

gevolge daarvan dat de apostel en zijn medewerkers zo'n beslistheid en blijdschap bezaten, om met hun prediking op te treden, nu ook die tegenstand, waarop het "in veel strijd" doelt.

3. Dat wij nu toch zo verblijd in God waren en zo gewillig de strijd opnieuw op ons namen, heeft zijn oorzaak in de hele richting van onze geest en in de toestand van ons hart. Want onze vermaning, onze prediking, is niet geweest (dit: "geweest" moet worden weggelaten; er moet eenvoudig worden gelezen "is niet" of "geschiedt niet uit verleiding, uit dwaling, noch uit onreinheid, noch met bedrog).

4. Maar, zoals wij door God beproefd zijn geweest met degenen in wie geen bedrog is (Joh. 1: 47) en die daartoe waardig zijn bevonden (1 Tim. 1: 12), dat ons het Evangelie toevertrouwd zou worden (Gal. 2: 7), zo spreken wij dan ook, als wij prediken, geheel en al in overeenstemming met onze door God ontvangen roeping. En wij doen dat op een manier niet als mensen behagend, zoals het het geval zou zijn als wij spraken uit misleiding of verleiding, wanneer wij ons ook niet zouden ontzien, om bedrog te plegen; maar wij zoeken in onze prediking welbehaaglijk te zijn voor God, die onze harten beproeft (2 Kor. 2: 17; 4: 1 v.).

Dat zij die levendige en blijde moed hadden gehad, die de toebrengring van de Thessalonicenzen zozeer ten nutte was, verklaart de apostel uit de aard van hun werk, dat hij hier als een vermaning voorstelt, d. i. een toespreken, waarbij een bepaalde invloed wordt bedoeld.

Wat door "vermaning" is vertaald, betekent eigenlijk "toespraak" (vgl. bij Joh. 14: 18). Naar de verschillende omstandigheden, waarbij dit toespreken wordt aangewend, wijzigt zich de betekenis van het woord. Wordt de toespraak tot een lijdend, een treurend gericht, dan is zij naar haar aard vertroosting en het woord betekent dan troost, geruststelling. Wordt daarentegen de toespraak tegen zedelijke of intellectuele gebreken gericht, dan geeft het woord te kennen vermaning en opwekking. Nu bestaat ook de eerste verkondiging van het Evangelie, wat haar wezen aangaat, in vermaning en opwekking, namelijk in de aansporing, om zich van de zonde los te maken en de zaligheid door God, in de zending van Zijn Zoon aangeboden, aan te nemen (2 Kor. 5: 20). Zo komt het, dat "vermaning" ook kan worden gebruikt voor prediking van het Evangelie in het algemeen, zoals dat op onze plaats het geval is. Het woord staat in deze betekenis hier in subjectieve zin, waar het het prediken zelf, niet de inhoud of het onderwerp van de prediking te kennen geeft. De vermaning van de apostel en zijn medewerkers heeft, zo betuigt hij, haar oorsprong niet in "verleiding", in "dwaling". Zij rust niet op een fictie, een droom een uitvinding van eigen brein, maar grondt zich op werkelijkheid, heeft de goddelijke waarheid tot haar bron. Van subjectieve kant is dan niet onreinheid of onzuiverheid van gezindheid het motief, dat daaraan ten grondslag ligt, zoals dat het geval zou zijn, als de apostel uit hebzucht, ijdelheid en dergelijke redenen het Evangelie verkondigde. Hij zou dan ook ter bereiking van zijn bedoelingen list aanwenden met allerlei verwerpelijke middelen, hetgeen hij van zich en zijn medewerkers ontkent; hij bedoelt echter alleen het welbehagen van God en is zich steeds bewust verantwoording aan hen verschuldigd te zijn.

Paulus probeert de mensen te behagen, zo verre als hij op een eerlijke manier kon en het tot hun wezenlijk nut strekte, maar hij trachtte nooit mensen te behagen, wanneer hij daardoor ontrouw zou moeten zijn geweest en God mishaaagd hebben. Als de ongelovige Joden de apostel ten laste hadden gelegd dat hij, in zijn prediking aan de afgodische heidenen mensen probeerde te behagen, door niet van hen te eisen dat zij zich aan Mozes' wet zouden onderwerpen en dat hij daarom zijn leer naar hun neigingen schikte, die beschuldiging zou

onbillijk en onrechtvaardig geweest zijn, want dat was een gedeelte van de Evangelische openbaring, die hem toevertrouwd werd en daarin maakte hij zich aangenaam aan God.

5. Het bewijs van de waarheid van hetgeen ik hier zo-even over ons heb verzekerd, heeft u in ons gedrag, zoals u dat bij ons heeft opgemerkt: want wij hebben nooit bij onze openlijke voordrachten of in onze bijzondere gesprekken met pluimstrijkende woorden omgegaan, zoals u weet, noch met enig bedeksel van gierigheid (Jer. 5: 26 Sir. 27: 30); wij hebben nooit onder enig verschonend voorwendsel ons baatzuchtig gedragen; a) God is daarvan getuige (Rom. 1: 9 Fil. 1: 8).

a) Rom. 9: 1. 2 Kor. 1: 23; 11: 31 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 4: 1

6. Noch zoekende eer uit mensen (Joh. 5: 41), noch van u, voor wie wij prediken, noch van anderen 1), bij wie het ons tot roem zou kunnen zijn, als wij van uw bekering spraken (Hoofdstuk 1: 8 v.); a) hoewel wij u zonder iets ongerechtigs te plegen, zoals dat bij het genoemde in vs. 5 v. het geval zou zijn, tot last konden zijn, door ons levensonderhoud van u te eisen (2 Kor. 12: 16). Wij konden dat toch doen als Christus' apostelen, als wij op ons recht hadden willen staan (1 Kor. 9: 1 vv.).

a) 2 Thess. 3: 9

1) In de beide verzen 3 en 4 gaf Paulus van hetgeen hij in vs. 1 en 2 over zijn ingang bij de Thessalonicensen had gezegd, de grond aan door te spreken over het karakter van zijn apostolische werkzaamheid in het algemeen en overal. Omdat echter deze algemene verklaring over zichzelf ook weer kon worden betwijfeld, omdat men te Thessalonika zijn overige werkzaamheid niet bij eigen ervaring kende, moet hij het zelf weer daardoor bewijzen, dat hij van vs. 5 af nader spreekt over de geest en de manier van zijn werken te Thessalonika. Zo ook zegt de Heere in Joh. 10: 37 v. tot de Joden: "Als u Mij, Mijn verklaring over Mijzelf niet gelooft, geloof dan de werken, die onder u geschieden. " De uiteenzetting van de apostel is alleen dan concreet verstaanbaar, als hij verdenkingen over zijn persoon en zijn werk moet weerleggen. Hij komt tot het roemen om dezelfde reden, als in 2 Kor. 10-13, omdat hij zich moet verdedigen. Hier in Thessalonika is echter nog niet het drijven van een partij, dat hij moet bestrijden; het zijn eenvoudig de influisteringen (vgl. vs. 3 en 5 v.), waardoor de ongelovige Thessalonicensen hun gelovig geworden bloedverwanten en landslieden weer van het ware Evangelie proberen af te brengen. Reeds dit, dat in onze gehele afdeling gedurig de zinnen aanvangen met "niet" en "maar", toont aan, dat Paulus door Timotheüs bericht had ontvangen van valse beweringen over zijn werk (2 Kor. 6: 8), tegen waarover hij de waarheid moet plaatsen.

Voor de wereld is het nog altijd iets gemakkelijks een enkele deugd te bedekken met het schijnsel van dwaling, bijgeloof en eigen meningen en bij het overige, dat men iemand toch nog moet toekennen, hem van onzuivere bedoelingen en een zoeken van zichzelf te beschuldigen. Vraagt men echter: Wat moeten wij doen? zou men de boze en argwaan koesterende wereld niet laten oordelen zoals zij wil en maar stil zijn weg vervolgen en zijn werk voortzetten en zich vasthouden aan de vertroosting van God, want hetzelfde hebben hun vaders gedaan aan de getuigen van de waarheid? Ja, dat is de veiligste en ook meest gewone weg; toch ziet men uit dergelijke verdedigingen, die de apostel hier en elders laat lezen, dat er ook tijden en omstandigheden kunnen zijn, dat men moet zeggen: het is zo niet! Niet alsof men daarmee de wereld de mond zou kunnen en willen stoppen, maar omdat men aan harten,

die reeds op de weg zijn om naar de waarheid van God te vragen, ruimte verschaft, dat zij door zulke verleiding worden teruggehouden.

Ten bewijze van de algemene getuigenis, die hij vroeger gaf over de verkondiging van het Evangelie door zijn medearbeiders, beroept Paulus zich op hun gedrag, waarvan kon worden getuigd, dat drie dingen niet werden gevonden, waarvan het ene of het andere aanwezig zou zijn, als het hem te doen was geweest om mensengunst te winnen. Hetgeen wij brengen, zegt hij, is niet een woord, geschikt om hen te vleien, tot wie het komt. Het is ook geen masker, waarachter de winzucht als werkelijke drijfveer verborgen is, dan toch moest men zoeken diegenen tevreden te stellen, van wie men winst hoopt te trekken. Voor het eerste beroept hij zich op de lezers; het verband toch beperkt dit gezegde tot zijn verblijf te Thessalonika. Voor het tweede, dat niet, zoals het eerste, onmiddellijk kan worden waargenomen, beroept hij zich op God, maar zo, dat dit "God is getuige" zijn kracht ook tot de volgende zin wil uitstrekken, waarin hij ontkent, dat zij het erop toegelegd zouden hebben van mensen eer te ontvangen, terwijl ook hiervan hetzelfde geldt als van de loochening van een gewin zoekend bedoelen bij hun bemoeiingen voor het Evangelie. Wij wilden, zegt hij, noch door uzelf geroemd en geëerd zijn, noch door anderen, over hetgeen ons bij u zou zijn gelukt. In beide gevallen zou onze bedoeling zijn geweest eer bij mensen te behalen, dus zo een, die van menselijke afkomst zou zijn.

7. Wij zijn u echter niet tot last geweest, maar wij zijn vriendelijk geweest in het midden van u; wij hebben ons liefderijk jegens u gedragen (Hand. 20: 33), zoals als een voedster een zogende moeder (Jes. 49: 23) haar kinderen koestert.

8. Als wij, tot u zeer genegen zijnde, eenzelfde gevoel van moederlijke liefde voor u hadden, die wij toch ook met smarten hadden gebaard (Gal. 4: 19), hebben wij u graag willen mededelen niet alleen het Evangelie van God, dat wij volgens onze plicht u moesten prediken, maar ook onze eigen zielen, ons leven, omdat wij onze levenskracht afgemat hebben door ons eigen onderhoud te verdienen (vs. 9), daarom dat u ons lief geworden was; wij toch waren niet verplicht ook dat te doen.

9. Want, opdat u begrijpt wat ik bedoelde, toen ik zei: "wij wilden u graag mededelen niet alleen het Evangelie van God, maar ook onze eigen zielen", heeft u slechts zelf op te merken. Gedenk, broeders, onze arbeid en moeite, die wij ons hebben getroost om onszelf te onderhouden (1 Kor. 4: 12): want nacht en dag werkend in ons handwerk (Hand. 18: 3), opdat wij voor niemand onder u lastig zouden zijn (Hand. 20: 34 v. 2 Thessalonicenzen. 3: 8), hebben wij het Evangelie van God onder u gepredikt, waardoor onze levenskracht verteerde Ac 17: 5.

Als apostelen of zendelingen van Christus, dat toch ook Silas en Timotheus waren, omdat zij deel hadden aan het werk van Paulus, konden zij ten gevolge van hun roeping hen, wie zij zijn boodschap brachten, tot last zijn, in plaats van door de arbeid met eigen handen hun onderhoud te verdienen. Daaraan herinnert Paulus in vs. 7 vv. als aan iets, waarmee hij geen onrecht zou hebben begaan, nadat hij van te voren dat van zich heeft ontkend, als hetgeen met zijn roeping in strijd was. Met de woorden: "maar wij zijn vriendelijk (moederlijk) geweest in het midden van u" geeft hij ten eerste slechts een voorlopige tegenstelling tot het "hoewel wij u tot last konden zijn", dat alleen zegt, dat hun gedrag in het algemeen geheel anders was geweest, dan dat zij van een recht, dat hun toekwam, een onvoorwaardelijk gebruik hadden mogen maken. Daarop volgt dan de voorzin met "gelijk als", waarop het 8ste vers, dat met "zo" begint, de naziin vormt. De gedachte. "wij tot u genegen zijnde", is nu zoveel sterker dan

het "wij zijn vriendelijk geweest" (2 Tim. 2: 24). Als het verlangen van een moeder naar haar zuigeling, die zij met de melk van haar borst wil voeden, boven de vriendelijkheid gaat van een vader jegens zijn zoon. Dit verlangen van de liefde van een voedende moeder vergelijkt de apostel met het verlangen van hem en van zijn medewerkers naar de Thessalonicenzen, volgens hetwelk het voor hen lust was niet alleen de boodschap van de zaligheid, maar het eigen leven hen mee te delen; even zo toch laat de moeder in het voeden van haar zuigeling haar eigen leven aan het kind ten dele worden. In hoeverre nu Paulus van zichzelf en zijn medewerkers de gewilligheid om iets dergelijks voor de Thessalonicenzen te doen, kan verklaren, ligt in het volgende 9de vers, dat de lezer eraan herinnert dat zij hun, om niemand lastig te zijn, onder voortdurende handenarbeid bij dag en nacht, waarmee zij zichzelf onderhielden, de boodschap van de genade verkondigden. Op die manier is toch in het woord van hun prediking, dat zij door zo'n uitputten van hun levenskracht voor de Thessalonicenzen gaven, als het ware op hen overgegaan, evenals de levenskracht van de moeder op het kind, dat zij niet slechts wil voeden, maar uit verlangen van de liefde zingend wil voeden.

Voegen wij hierbij, dat de apostel - en van zichzelf spreekt hij toch in de eerste plaats - waarschijnlijk van een zwakke en ziekelijke constitutie was (2 Kor. 10: 10; 12: 5 vv. 2Co 10: 10), dan begrijpen wij des te beter, hoe daarin, dat hij naast zijn prediking nacht en dag ingespannen arbeide, om niemand lastig te zijn een mededeling gelegen was van eigen leven, evenals een moeder haar kind voedt met hetgeen uit haar eigen leven voortvloeit. Onze afdeling is een ware pastoraal-spiegel. Er zijn sommige delen van het inkomen, die meer accidenteel zijn, die nog altijd direct onder de apostolische regel (vgl. 1 Kor. 9: 12) vallen, om degenen niet te bezwaren, wie daardoor last zou worden veroorzaakt en liever zich ontberingen te getroosten, opdat wij het Evangelie van Christus niet in de weg staan.

10. U bent getuigen en eveneens geeft God daarvan getuigenis (vs. 5), hoe heilig, met kennelijke inwendige eerbied voor God, en rechtvaardig, met verschuldigde achting jegens de mensen ieder het zijne latend (Tit. 2: 12) en onberispelijk in ons gehele gedrag (Hand. 20: 18), wij u, die gelooft, geweest zijn. Natuurlijk moesten wij in de ogen van de ongelovigen in een geheel ander licht voorkomen (1 Kor. 2: 14 v.).

11. Zoals u tot een feitelijk bewijs, dat ik met het zo-even gezegde niet teveel van ons beweër, ook weet, hoe wij een ieder van u (Hand. 20: 31), als een vader zijn kinderen, die aan elk in het bijzonder zijn zorgvuldigheid bewijst in het werk van de opvoeding en het niet bij algemene onderrichting en toespraak laat blijven, vermaanden en vertroostten.

De vers-verdeling is hier niet juist; minstens moeten hier nog de beginwoorden van het volgende vers worden bijgevoegd 1Co 4: 20.

12. En betuigden, biddend bezwoeren (Efez. 4: 17. 1 Tim. 5: 21. 2 Tim. 2: 14; 4: 1), a) dat u zou wandelen waardig voor God (Efez. 4: 1 Fil. 1: 27 Kol. 1: 10), die u roept tot Zijn koninkrijk reeds in deze tijd, en tot Zijn heerlijkheid bij de volmaking van dit rijk op de laatste dag (1 Joh. 3: 2 v.).

a) Gen. 17: 1. 1 Kor. 7: 20

Nadat de apostel in drie zinnen met "niet - maar" (vs. 1 en 2, 3 en 4, 5 vv. en 7 v.) de verwijtingen, hem gedaan, weerlegd heeft en aangewezen, dat zijn leer niet een ijdel, ingebeeld geloof is, maar het Evangelie van God en dat hijzelf noch uit zelfzuchtige motieven van hebzucht en begerigheid, noch met onreine middelen van list en vleierij, maar voor Gods

aangezicht en met de meeste opofferende liefde gearbeid had, stelt hij ten slotte in korte trekken nog een positief beeld van zijn werkzaamheid daar tegenover, waarbij hij weer de Thessalonicenzen en God als getuigen aanroept, om aan zijn bewering des te meer ernst van waarheid te verlenen. Daar hij namelijk hierbij niet alleen wat uitwendig kon worden waargenomen, het handelen, dat in de wereld zichtbaar wordt, waarover de mensen een oordeel toekomt, maar tevens op de inwendige gezindheid, die de bron van de eerste is, de nadruk legt, roept hij natuurlijk voor de waarheid van zijn verzekering niet slechts de lezers, maar tevens God als getuige aan.

Het is tevergeefs om zich op God te beroepen en toch het geweten van vele mensen als getuige tegen zich te hebben. Het is echter ook vermetel iemand, die zich voor het geweten rein betoont, door heimelijke lagen verdacht te maken, zodat de beslissing tot het oordeel van God moet worden verschoven.

De apostel legt er bijzondere nadruk op, hoe hij zich met zijn medewerkers tot ieder in het bijzonder heeft gericht en niet slechts in het algemeen heeft gesproken. Juist hierop doelt ook de vergelijking "zoals een vader zijn kinderen", omdat ook een vader zo met zijn kinderen handelt, dat hij elk in het bijzonder vermaant en opwekt tot een oprecht wandelen. Daarbij mag niet onopgemerkt blijven dat de apostel, nu hij aan de zorg herinnert, waarmee zij de gelovigen dienden, deze vergelijking gebruikt, nadat hij vooraf het innig verlangen om hen door de verkondiging van het Evangelie tot geloof te leiden, vergeleken heeft met die van een moeder, die haar zuigeling begeert te voeden.

Wij zijn heden nog dank schuldig aan hen, die de apostel verdachten, dat zij hem aanleiding hadden gegeven tot zo'n ingrijpende voorstelling van zichzelf. De vijanden van de waarheid weten niet, hoe goede diensten zij haar vaak bewijzen.

Koninkrijk en heerlijkheid zijn hier gesteld voor heerlijk koninkrijk, volgens een niet ongewone manier van spreken bij de Latijnen, Grieken en Hebreëen. De heerlijkheid in Gods tijdelijk koninkrijk was de Schechina, die glansrijk en helder lichtende wolk, die tussen de twee Cherubs was en de ark van het verbond overdekte in het heilige van de heilige. Op deze schijnt de apostel hier te zinspelen, maar de Christenheid heeft niet zo'n uitwendige en zichtbare heerlijkheid; haar heerlijkheid is waarheid, liefde en heiligheid; deze is de heiligheid van het geestelijk koninkrijk. Hier worden twee drangredenen aan de hand gegeven, om de Christenen te Thessalonika te bewegen tot het leiden van een heilig leven. De eerste is de natuur en het karakter van de ware God, wiens dienstknechten of aanbidders zij waren. Zijn karakter is niet zoals dat van de heidense goden, die bevleete wezens waren, met verscheidene soorten van onreinheid en andere gebreken. Niets dan heiligheid betaamt aan Zijn aanbidders. De tweede is, dat deze heilige God hen geroepen had tot Zijn heerlijk koninkrijk, dat is niet tot de hemelse gelukzaligheid, want deze bezaten zij nog niet, maar tot de Christelijke kerk; uit een staat van grove onwetendheid, afgoderij en snoodheid tot de heerlijke vrijheid van de kinderen van God, hebbende hen opgevoerd uit het koninkrijk van de duisternis in het koninkrijk van het licht. Gods roeping van hen tot de onuitsprekelijke voordelen van de Christenen was een krachtige drangreden tot het leiden van een heilig leven en komt ook vaak in de Heilige Schrift als zodanig voor.

13. Daarom, zoals reeds boven te kennen is gegeven (Hoofdstuk 1: 2) danken wij, toen die van uw gelovig worden bericht hebben ontvangen en daarvan nu zelf bericht geven (Hoofdstuk 1: 8 vv), ook God zonder ophouden, dat, toen u het woord van de prediking van God van ons ontvangen heeft, u dat aangenomen heeft. En vooral daarvoor danken wij God,

dat u het heeft aangenomen, niet als van een woord van mensen, hoewel het u door menselijke mond werd verkondigd (Hebr. 4: 2), maar, zoals het echt is (vgl. vs. 4, 8 en 9), als Gods woord, dat ook werkt in u, die gelooft. De vastheid van dat woord is daarin gebleken, dat zelfs de sterkste menselijke banden u niet in uw vroeger heidendom hebben terug te houden (Hoofdstuk 1: 9); u heeft integendeel vele smarten willen lijden, om Christus wil met blijdschap in de Heilige Geest (Hoofdstuk 1: 6).

Paulus heeft eerst gesproken over de verkondiging van het Evangelie door hem en zijn medehelpers met zoveel vuur en opoffering geschied; nu gaat hij over tot de aanneming daarvan door de Thessalonicensen met zoveel ijver en zelfverloochening. Hoewel nu zo'n aannemen een vrijwillig werk van de lezers was, komt toch God de dank toe als Hem, die het zo heeft beschikt.

Paulus beschouwt dus het aannemen van het Woord van God niet als een zelfstandige daad van de Thessalonicensen, maar als een werk van Gods genade in hen (vgl. Hoofdstuk 1: 4).

De Thessalonicensen hebben de ware inhoud, het Goddelijk karakter en de hemelse oorsprong van de prediking van de apostelen leren kennen en geloofd. Zij bemerkten een bovenaardse, werkelijke kracht in het woord, zoals die van geen mens kan uitgaan, die zelf wegsterft en in het gewoel van de zondige wereld is ingewikkeld. Zij voelden de Godheid tot hen naderen in het woord van het vlees, want de Heilige Geest was daarbij werkzaam in hun zielen; en terwijl de inwendige gezindheid en drang van het Goddelijk licht en het geweten zich ontsloot voor het licht en het woord, dat hun vroegere duisternis met kracht veroordeelde en terwijl het diep doordrong in hun binnenste, namen zij het gepredikte aan als hetgeen het was, namelijk als Gods Woord. Als de apostel er nu bijvoegt "echt" ("gelijk het echt is, dan is dat een even eenvoudige als krachtige betuiging van de inspiratie).

Denkt men misschien: ja, uit de mond van een zo'n begaafde apostel hebben de Thessalonicensen het woord van de prediking goed kunnen aannemen; maar wie zal ons nu verplichten om alles wat van de kansels wordt gehoord voor Gods woord aan te nemen? Dan dient tot antwoord: het heeft ook toen zijn bezwaren gehad. Paulus stond te Thessalonika nog niet in die achting, die wij nu voor hem kunnen voelen. Uiterlijk zag hij er uit als een handwerksman, inwendig gaf de tegenspraak, die hij moest lijden, veel te doen. Dat men dus zijn woord als Gods Woord kon aannemen, daartoe dienden de middelen, die ook nog bij onze tegenwoordige voordrachten gebruikt kunnen worden, namelijk onderzoeken van de Schrift of die dingen zo zijn (Hand. 17: 11). Neem ten minste datgene als Gods Woord aan, wat u volgens uw geweten daarvoor kunt houden.

Omdat het hoofdwoord in het gehele verband doelt op het woord van God, moet men de voorkeur geven om de slotzin: "werkt in u, die gelooft" eveneens (zoals ook onze vertaling doet) op dit woord ("dat en niet (zoals de Duitse vertaling) op God ("die te laten slaan (Hebr. 4: 12).

Is het niet het gevolg van een Goddelijke werking, zo meent Paulus, volgens hetgeen hij van vs. 14 af zegt, dat u zich door mensen van uw volk kunt laten plagen, zonder daarbij verschrikt of boos te worden? Wie heeft die vrucht van de Geest ooit bij een ongelovigen heiden of Jood gezien? Daarom geduld en geloof van de heiligen (Openb. 13: 10; 14: 12 Re 13. 10), de beide hoofdstukken van de lijdende en strijdende kerk, zijn ook de voornaamste bewijzen voor de goddelijkheid van hun grondslag, die in het apostolisch woord gelegd is; de Kerk in deze zin is het bewijs voor de goddelijkheid van de Schrift.

14. Want u, broeders, bent hoewel niet opzettelijk toch in werkelijkheid (Hoofdstuk 1: 6), navolgers geworden van de gemeenten van God, die in Judea zijn, namelijk van de gemeenten, die in Christus Jezus geloven (Hoofdstuk 1: 1. Gal. 1: 22); omdat ook u hetzelfde geleden heeft van uw eigen heidense volksgenoten, uw medeburgers (Hoofdstuk 3: 3 v.), zoals zij van de Joden, die voor hen broeders naar het vlees waren.

In Hoofdstuk 1: 6 zijn de gelovigen te Thessalonika voorgesteld als navolgers van de apostel en van de Heere zelf, hier nauwelijks minder eervol en opwekkend als navolgers van de eerste Christelijke gemeenten in Judea. Paulus wijst daarmee op een grondwet van het rijk van God, die in de Thessalonicensen wordt vervuld; namelijk dat zij, die het Goddelijke deelachtig worden, altijd worden uitgestoten uit de gemeenschap, waartoe zij van nature behoren (Matth. 10: 35 vv.). Zo werden de Christenen te Thessalonika vervolgd door hun eigen volksgenoten, de Christenen in Judea door de Joden, die eveneens in vroegere perioden de Heere Jezus en de profeten gedood hadden en ook de apostelen hadden verjaagd. De Thessalonicensen moeten zich echter niet laten twijfelmoedig maken door hetgeen zij van hun volksgenoten ondervinden; integendeel ligt hierin het bewijs voor de werkelijkheid en kracht van de werking van God, die in hen aanwezig is; want alleen wat Goddelijk is wordt door de wereld gehaat (Joh. 7: 7; 15: 18 v.), zoals ook de kracht om deze vijandschap te dragen, eveneens rust op de werking van God in de gelovigen.

Hoewel de omstandigheden in onze Christelijke wereld ten dele anders geworden zijn dan toen, zo heeft toch ook nu nog hij, die tot bekering komt, van bloedverwanten of andere medegenoten vaak en veel te lijden. Laten wij echter de kracht van het Woord van God bij ons doorwerken, dan worden wij bekwaam om God meer te gehoorzamen dan de ons liefste mensen. Dan is er ook de meeste hoop, dat wij de onzen meetrekken, als zij zien dat de waarheid ons boven alles heilig en dierbaar is. Dat moet hen in de eerste plaats achting doen koesteren voor haar en vervolgens wellicht ook liefde.

14. Want u, broeders, bent hoewel niet opzettelijk toch in werkelijkheid (Hoofdstuk 1: 6), navolgers geworden van de gemeenten van God, die in Judea zijn, namelijk van de gemeenten, die in Christus Jezus geloven (Hoofdstuk 1: 1. Gal. 1: 22); omdat ook u hetzelfde geleden heeft van uw eigen heidense volksgenoten, uw medeburgers (Hoofdstuk 3: 3 v.), zoals zij van de Joden, die voor hen broeders naar het vlees waren.

In Hoofdstuk 1: 6 zijn de gelovigen te Thessalonika voorgesteld als navolgers van de apostel en van de Heere zelf, hier nauwelijks minder eervol en opwekkend als navolgers van de eerste Christelijke gemeenten in Judea. Paulus wijst daarmee op een grondwet van het rijk van God, die in de Thessalonicensen wordt vervuld; namelijk dat zij, die het Goddelijke deelachtig worden, altijd worden uitgestoten uit de gemeenschap, waartoe zij van nature behoren (Matth. 10: 35 vv.). Zo werden de Christenen te Thessalonika vervolgd door hun eigen volksgenoten, de Christenen in Judea door de Joden, die eveneens in vroegere perioden de Heere Jezus en de profeten gedood hadden en ook de apostelen hadden verjaagd. De Thessalonicensen moeten zich echter niet laten twijfelmoedig maken door hetgeen zij van hun volksgenoten ondervinden; integendeel ligt hierin het bewijs voor de werkelijkheid en kracht van de werking van God, die in hen aanwezig is; want alleen wat Goddelijk is wordt door de wereld gehaat (Joh. 7: 7; 15: 18 v.), zoals ook de kracht om deze vijandschap te dragen, eveneens rust op de werking van God in de gelovigen.

Hoewel de omstandigheden in onze Christelijke wereld ten dele anders geworden zijn dan toen, zo heeft toch ook nu nog hij, die tot bekering komt, van bloedverwanten of andere

medegenoten vaak en veel te lijden. Laten wij echter de kracht van het Woord van God bij ons doorwerken, dan worden wij bekwaam om God meer te gehoorzamen dan de ons liefste mensen. Dan is er ook de meeste hoop, dat wij de onzen meetrekken, als zij zien dat de waarheid ons boven alles heilig en dierbaar is. Dat moet hen in de eerste plaats achting doen koesteren voor haar en vervolgens wellicht ook liefde.

15. Die ook gedood hebben de Heere Jezus en hun eigen profeten (Hand. 2: 22 v. ; 7: 52; 13: 27 v.) en ons hebben vervolgd (Hand. 9: 23 vv., 29 v. ; 13: 50; 14: 5 v., 19 v. ; 17: 5 vv., 13 v. en God niet behagen, die zij in hun verblinding een dienst menen te doen en allen mensen in hun nijd, die uit zelfverheffing voortvloeit (Hand. 13: 45; 17: 5; 22: 22 Ac 13. 45 17. 5), tegen zijn, zodat zij niemand de zaligheid gunnen (Matth. 23: 13).

a) Luk. 13: 34

Paulus zegt van de Joden: zij zijn zeer vertrouwelijk en vriendelijk over mensen van hun eigen volk, maar hebben tegen alle anderen een vijandelijke haat. Maar waarop de apostel hier voornamelijk doelt was hun dwaze inbeelding, dat God de heidenen geen zaligheid wilde vergunnen op enige andere voorwaarde dan hun besnijdenis en onderwerping aan de wet van Mozes, waarom zij vijanden werden van het Evangelie en zijn verkondigers, omdat die de heidenen de zaligheid aanboden, door het geloof in Christus, zonder de onderhouding van de wet. Merk hieruit ook op dat er geen grotere vijanden van het heil van het mensdom zijn dan die de prediking en voortplanting van het Evangelie in de wereld verhinderen.

16. a) En voor zoveel zij dat door hun tegenspreken, hun lasteren en vervolgen denken teweeg te kunnen brengen, verhinderen zij ons te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden, zij willen ons met geweld terughouden van de verkondiging van het zaligmakend Evangelie van Christus (Rom. 1: 16), opdat zij door zodanig handelen, als de Heere gezegd heeft in Matth. 23: 32 vv., te allen tijd hun zonde vervullen zouden, zoals in vroegere dagen zo ook in deze onze dagen (Hand. 7: 51 v.) Zo loopt dan de mate over, zodat het oordeel van God niet lang meer zal uitblijven en de toorn (Luk. 21: 23) is over hen gekomen tot het einde, deze is reeds zozeer opeengehoopt (Rom. 2: 5), zodat de maat ervan reeds tot de uiterste grenzen is gekomen en het overlopen niet meer kan uitblijven.

a) Hand. 17: 13

De uitleggers houden zich veel bezig met de vraag wat de apostel aanleiding zal hebben gegeven om de parallellen van zijn lezers met de Christenen in Judea ter herdenking van de oude schuld van de Joden en van hun gezindheid, die hem en zijn werkzaamheid onder de heidenen vijandig was, te herinneren. Daartoe wordt ons de verklaring door de volgende afdeling gegeven; want het was toch de vijandschap van de Joden, die hem uit Thessalonika had verdreven en die hem tot hiertoe ook had verhinderd om overeenkomstig zijn verlangen daarheen weer terug te keren. Het verwijt of de verdachtmaking, alsof hij voor deze vijandschap al te zeer bevreesd was, kon hij alleen daardoor ontgaan, dat hij de lezers die in alle zwaarte voorstelde; en dat kon hij weer alleen daardoor bereiken, dat hij een woord liet horen van het gericht van God, dat reeds zichtbaar begon te worden bij de ongelovige Joden. Zonder dat hun van de kant van de Heere ook voor Thessalonika een bijzondere bescherming werd toegezegd, zoals hem voor Korinthe zo'n toezegging ten deel werd (Hand. 18: 9 v.), moest hij voor de Joodse vervolgingen meteen bezwijken, dat was bij hun sluwheid en onvermoeidheid, die geen middel ontzag om hun doel te bereiken, ontwijfelbaar; maar even ontwijfelbaar was het voor hem, dat zijn tijd en zijn uur nog niet was gekomen, om als een

offer voor zijn vijanden te vallen en zo bleef voor hem alleen het redmiddel, waartoe de Heere Jezus zelf in dergelijke omstandigheden Zijn toevlucht had genomen (Luk. 4: 30 v. Matth. 15: 21. Joh. 8: 59; 10: 39 v. ; 11: 54

III. Vs. 17-Hoofdst 3: 13. Hierop handelt Paulus over zijn bezorgdheid voor de gemeente en de geruststelling, die hij over haar heeft ontvangen. Reeds twee keer sinds hij van Thessalonika naar Berea en van daar naar Athene is moeten vluchten voor de vervolgingen van de vijandige Joden, heeft hij getracht weer tot de gemeente aldaar te komen. Hij beschouwt ze toch als zijn hoop en vreugde, als een roemvolle kroon op de dag van Jezus Christus en kan hen niet weer prijsgeven aan de tegenstander, die hen weer van het Evangelie afvallig probeert te maken; maar de satan heeft tot hertoe de uitvoering van zijn plan weten te verhinderen (vs. 17-20). Des te meer heeft hij zich gedrongen gevoeld, toen Timotheüs naar Athene hem was nagereisd en hem daar meldde, in welke toestand van bestrijding zij zich bevonden, van het tegenwoordig zijn van zijn medehelper, hoe belangrijk die hem ook juist in die stad zou zijn geweest, af te zien en die tot de Thessalonicensen te zenden, om hen te vermanen standvastig te zijn bij de vervolgingen en verdrukkingen, die zij moesten dragen en hem nadere berichten over te brengen over hun toestand, omdat hij zich zozeer over hen bezorgd maakte (Hoofdstuk 3: 1-5). Deze kwam vervolgens tot hem te Korinthe, waarheen hij zich intussen verder had gewend en kon hem met hetgeen hij had vernomen, dus vertroosten in zijn bedroefdheid en smart, die hij bovendien te dragen had, zodat hij juist opnieuw levend werd (vs. 6-8). Niet voldoende kan hij God danken voor de genade, die Hij de Thessalonicensen heeft laten ondervinden. Des te inniger en te aanhoudender bidt hij nu ook, dat het hem vergund moge worden hun aangezicht te zien en te volmaken wat aan hun geloof ontbreekt. Intussen moge de Heere hen laten toenemen in Christelijke gezindheid en hen vooral in de liefde volkomen laten worden tot de dag van zijn toekomst, wanneer men onberispelijk voor God in heiligmaking gevonden behoort te worden (vs. 9-13).

17. Maar wij, broeders (om nu weer terug te komen op de gezindheid van ons hart ten opzichte van u, vs. 13), van u sinds ons heengaan van Thessalonika (Hand. 17: 10) beroofd geweest zijnde voor een kleine tijd, evenals een vader van zijn kinderen (vs. 11), naar het aangezicht, niet naar het hart, want met ons hart (vs. 8) zijn wij onafgebroken bij u gebleven (Kol. 2: 5), hebben, om in te halen wat wij gedurende die tijdelijke beroving hadden gemist, ons te overvloediger benaardstigd om uw aangezicht te zien en wel met grote begeerte naar het ogenblik uitziende, waarop dit doel zou worden bereikt.

18. a) Daarom, omdat zo'n verlangen ons bezielde, hebben wij tot u willen komen (immers ik Paulus) eenmaal en andermaal (Fil. 4: 16), de eerste maal van Berea uit, toen Silas nog bij mij was en in mijn voornemen deelde, de tweede maal toen ik mij alleen bevond en op Silasen Timotheüs wachtte (Hand. 17: 10 en 16); maar de Satan heeft ons belet, zodat wij ons voornemen niet hebben volvoerd.

a) Rom. 1: 13; 15: 22

De apostel komt weer terug tot zichzelf om een tweede beschuldiging af te wijzen, alsof hij zich niet meer om hen had bekommerd, sinds hij weer verwijderd was van de snel overreedde en overgehaalde Thessalonicensen (vs. 3 vv.). Zoals ons dus de beide eerste afdelingen (Hoofdstuk 1: 2-2: 16 een levendig beeld voorstellen van Paulus' werk in Thessalonika en van de stichting van de gemeente daar, zo doet het nu deze derde afdeling over de manier, waarop de stichter van de gemeente in de sinds voorbij gegane tijdruimte voor hen bezorgd en werkzaam geweest is. De apostel verklaart nu de lezers dadelijk dat hij ze niet alleen niet

vergeten heeft, maar met smarte het gescheiden zijn van hen ervaren heeft. Als hij vervolgens het verlangen om hen weer te zien op zo'n sterke manier uitdrukt, als hij dat aan het slot van vs. 17 doet, vertoont zich zijn liefde tot de gemeente evenals die van een bruidegom tot zijn bruid. Daaruit vloeide tot tweemaal toe het besluit voort om naar Thessalonika terug te keren, maar de satan heeft het volvoeren daarvan verhinderd. Deze komt in de Schrift voor als op drievoudige manier werkzaam: 1) als verzoeker en verleider; 2) als aanklager; 3) als verderver. Wat het eerste aangaat, is hij de eerste en voortgaande bewerker van de zonde bij de mensen. Als aanklager probeert hij de zonde, die gepleegd is, met leugenachtig overdrijven voor de goddelijke Rechter te brengen en ook voor onze inwendige rechter, het geweten, zo zwaar mogelijk voor te stellen, om zo de zondaar inwendig te boeien, moedeloos te maken en alle tegenstand tegen de zonde te verlammen. Als verderver werkt hij, in zo verre hij als vorst van de gevallen wereld alle machten van het fysieke en morele kwaad tegen de zaligheid, het rijk van God en voor het kwaad, dat in laatste instantie de eeuwige verdoemenis is, in beweging brengt. In de beide eerste opzichten is hij leugenaar, in het laatste en voor zover dit als doel ook aan de beide eerste ten grondslag ligt, in alle drie, moordenaar (Joh. 8: 44). Bij Judas is ten eerste zijn verleiders-, vervolgens zijn aanklagers-werk gelukt; vandaar was diens einde wanhoop en zelfmoord, waardoor hij aan het verderf ten prooi werd. Waarin nu op onze plaats het beletten bestond, dat de Satan de apostel bij zijn voornemen om naar Thessalonika te gaan, in de weg legde, weten wij niet; in elk geval heeft dat niet bestaan in overladen zijn met bezigheden of iets dergelijks, maar in iets kwaads, of van de kant van de Thessalonicensen of van Paulus. In het eerste geval zou men moeten denken aan de vijanden van het Evangelie te Thessalonika, wier haat de apostel, als hij daarheen was gekomen, lagen gelegd had; in het tweede geval òf aan bestrijdingen in de gemeente, waarin Paulus zich sinds bevond, die hem een heengaan van daar onmogelijk maakten, òf misschien liever aan ziekte van de apostel (vgl. Hoofdstuk 3: 7), in het bijzonder aan de engel van de satan in 2 Kor. 12: 7, die hem met vuisten sloeg. Het is zeer wel mogelijk dat beide redenen samenwerkten, toen Paulus voor de eerste maal, toen hij reeds weer van Berea naar Thessalonika wilde terugkeren, door de Joden te Thessalonika daarin werd verhinderd.

Een krijgsknecht van Jezus Christus moet nooit vergeten dat hij met het Evangelie van Christus tegenover de vorst van de wereld gelegd is. Ook als men ergens in goede staat is, kan men er op rekenen dat Satan niet rustig zal blijven. Toen bij het overhandigen van de Augsburgse Confessie de keizer en vele groten in de wereld zoveel betere gedachten over het Evangelie kregen en uitspraken, begonnen velen van de aanwezigen te Augsburg te veel daarop te bouwen; de goede Luther schreef hun echter terug: "Ik geloof alle goeds van de keizer, maar of hij zoveel duizend aanhitsingen tegen het Evangelie zal kunnen weerstaan, dat is een andere vraag. "

Dit en misschien meer soortgelijks schrijft hij de satan toe, omdat, zoals hij zegt, wij niet met vlees en bloed, maar met de boze geesten te strijden hebben. Willen wij het werk van de Heere werken, dan kunnen wij er zeker van zijn dat de hinderpalen, die ons in de weg gesteld worden, van de satan afkomstig zijn. En mocht toch die gedachte zich diep prenten in het gemoed van alle kinderen van God, dat de satan bestendig op niets anders bedacht is dan om de opbouw van de gemeente te belemmeren en te verstoren, dan zouden wij ons ijveriger aangorden tot verzet en het onderhouden van de zuivere leer, waarvan gindse vijand ons zo aanhoudend probeert te beroven, zou ons meer ter harte gaan.

Van het eerste uur af dat het goede met het kwaad in aanraking is gekomen, heeft het zich immer bevestigd op geestelijk gebied, dat satan ons tegenstaat. Van alle kanten langs de hele lijn van de verdediging, in de voorhoede zowel als in de achterhoede, bij de dageraad of ter

midnachts staat satan ons in de weg. Werken wij in het veld, hij probeert het ploeuzeer neer te werpen; willen wij God dienen in lijden of in de strijd, overal hindert satan ons. Hij werkt ons tegen, wanneer wij tot Jezus willen gaan. Hete strijd hadden wij tegen satan te voeren, toen wij een eerste blik op het kruis wierpen en het leven ontvingen. Nu wij behouden zijn, tracht hij onze heiligmaking in de weg te staan. U zou zichzelf geluk kunnen wensen met de hoop van tot hiertoe standvastig gewandeld te hebben en zeggen: Niemand kan mijn oprechtheid betwijfelen. Wacht u voor het roemen, want dan zal uw deugd op de proef gesteld worden. Satan zal juist zijn pijlen richten tegen die deugd, waar u het meest voor bekend staat. Bent u tot hiertoe een vast gelovige geweest, dan zal uw geloof eerlang aangevallen worden; bent u zachtmoedig geweest als Mozes, verwacht dat u in verzoeking zult komen om onbedachtzaam met uw lippen te spreken. De vogels zullen in uw rijpste vruchten pikken, het wilde zwijn zal zijn slagtanzen in uw besten wijngaard slaan. Satan zal ons zeker in onze ernstigste gebeden hinderlijk zijn. Hij berispt onze bescheidenheid en het vragen verzwakt ons geloof, ten einde wij, als het mogelijk was, de zegeningen zouden derven. Ook is satan niet minder ijverig in het belemmeren van onze Christelijke werkzaamheden. Nooit is er een godsdienstige opwekking, of er is ook een vernieuwing van tegenstand. Zodra Ezra en Nehemia beginnen te bouwen, staan Sanballat en Tobia op om het hen te beletten. Wat dan? Wij worden niet verschrikt omdat satan ons tegenwerkt, want het is een teken, dat wij voor de Heere zijn en Zijn werk verrichten. In Zijn kracht zullen wij overwinnen en over onze vijanden zegevieren.

19. Ja, het was ons sterk verlangen, weer tot u te komen en u in uw Christelijke loopbaan behulpzaam te zijn (Hoofdstuk 3: 10), want wat is de persoon of zaak, die het voorwerp is van onze hoop of blijdschap, of kroon van de roem? Bent u, naast andere gemeenten, waaraan diezelfde loftekomen (2 Kor. 1: 14 Fil. 4: 1), die ook niet voor onze Heere Jezus Christus in Zijn toekomst, als Hij terugkomt om gericht te houden en Zijn rijk van de heerlijkheid op te richten (Hoofdstuk 3: 13; 5: 23)?

a) Filipp. 2: 16

De kroon van de roem is of een zinspeling op de kronen van de overwinnaars in de Griekse spelen of op de kronen van de koningen en degenen, als zij vereerden, gedragen; of op de kronen op huwelijksfeesten, of op andere hoogtijden in gebruik. Want dat een hele stad kronen en kransen droeg, was een gebruik, dat algemeen plaats had onder de Grieken bij alle openbare vreugdefeesten. Tot begunstiging van de gedachte, dat de apostel zinspeelt op de Griekse spelen, kan men bijbrengen dat onze Heere Jezus Christus hier schijnt afgebeeld te worden als rechter van de spelen, zittende met een kroon in Zijn hand, om die op van de overwinnaars hoofd te zetten en dat de overwinnaars gewoon waren op zo'n kroon te roemen. Maar omdat er niets is gesproken rakende de Griekse spelen, hel ik liever over om te denken, dat de zinspeling is op de kronen, die de koningen en groten, of degenen, die zij wilden vereren, of die anderen op huwelijksfeesten of op andere hoofdtijden dragen. De heilige engelen en alle vromen zullen op de grote oordeelsdag de apostel zien zijn kronen dragen, in de tegenwoordigheid van de algemene Rechter; en hij achtte het niet iets onwaardigs, op die vergelding te zien.

20. Want u bent, zoals ik u hiermee verzeker, onze heerlijkheid en blijdschap.

Paulus heeft zich in vs. 7 met een moeder vergeleken en moeders zijn gewoon haar jonge kinderen haar hoop, vreugde of iets dergelijks te roemen; zo doet hij het nu ook ten opzichte van de Thessalonicensen.

Het oog van de apostel is gevestigd op de wederopenbaring van Jezus, dat dan de gemeente van Thessalonika een gedeelte van zijn hoop, namelijk van zijn werk, dat hem loon aanbrengt (vgl. 1 Kor. 3: 14), van zijn vreugde, namelijk uit de wereld, die door hem tot zaligheid geleid is, van de kroon van zijn roem, namelijk van de uitslag van zijn arbeid, die hem tot eer strekt, zal uitmaken. Het vertrouwen dat dit zo zal zijn, wordt voor hem zeker door hetgeen voor hem deze gemeente tegenwoordig is, daardoor, dat hij nu zijn eer en vreugde in haar heeft.

Paulus hoopt omringd te zijn op de dag van de Heere door de door hem bekeerden als door een roem; deze gloriekroon is het ware schijnsel van de heilige, evenals men, voor de hemelse Rechter tredend, kan zeggen: "ziedaar! ik en de kinderen, die God mij heeft gegeven. "

De dienaren van Christus zullen in die mate, als zij Zijn rijk hebben uitgebreid, op de jongste dag roem en triomf verkrijgen; daarom moeten zij zich reeds nu over niets leren verheugen en roemen, dan over het gezegend gevolg van hun arbeid, als zij door hun dienst de roem van Christus bevorderd zien. Zo zullen zij ook de juiste liefde van de gemeente winnen.

HOOFDSTUK 3

PAULUS' BEZORGDHEID EN GEBED VOOR DE THESSALONICENSEN

1. Daarom, omdat wij volgens het gezegde in vs. 18 v. er zoveel belang in stelden, dat u in de waarheid blijft (Joh. 17: 11 v.), deze begeerte niet langer verdragen kunnend, om toch enig bericht over u te verkrijgen, hebben wij alles in het werk gesteld om iets van u te weten te komen. Zelfs hebben wij graag tot dat doel willen te Athene alleen gelaten worden (Hand. 16: 3 en "Ac 16: 3, waar wij veel hadden vernomen van moeilijkheden, die u hadden getroffen (Hoofdstuk 2: 14), maar zonder dat ons duidelijk werd hoe u zich temidden van die beproeving houden zou.

2. En wij hebben gezonden Timotheüs, onze broeder (2 Kor. 1: 1) en Gods dienaar (2 Kor. 6: 4) en onze medearbeider in het Evangelie van Christus (Rom. 16: 21 Fil. 2: 22), om u te versterken (Hand. 15: 32 Rom. 1: 11) en u te vermanen van uw geloof, dat u zich daaraan trouw vast zou houden.

De verdrukkingen en moeilijkheden, die de apostel, hun leraar, overkwamen, konden makkelijk het geloof van de zwakken hebben doen wankelen en hen kleinmoedig hebben gemaakt in hun heilige wandel, waartoe hij hen gebracht had, daarom zond hij uit wijsheid en liefde tijdig Timotheüs tot hen, zowel om hen in hun geloof te versterken en hen in hun vrees te vertroosten en om hen tegen de verzoeken van de satan te wapenen. (GODGELEERD GENOOTSCHAP).

3. a) Opdat niemand bewogen wordt om aan de verleidende macht van de verzoeker (vs. 5) toe te geven in deze verdrukkingen, die u in gemeenschap met ons moet lijden (Hoofdstuk 1: 6); want u weet zelf, sinds u het woord van Christus (Matth. 5: 10 vv. ; 10: 21 v. 34 v. ; 16: 24 v. kent, b) dat wij, Christenen, hiertoe gesteld zijn, dat wij om het rijk van God smaad en vervolging dragen (2 Tim. 3: 12).

a) Efez. 3: 13 Filipp. 1: 14 b) Hand. 14: 22

4. Want ook toen wij bij u waren, voorspelden wij u, als degenen, die nooit met vleitaal hebben omgegaan (Hoofdstuk 2: 5 Joh. 13: 19; 14: 29; 16: 1 vv., dat wij verdrukt zouden worden (Hand. 14: 22), zoals ook geschied is, toen wij, uw leermeesters, van u werden verdreven (Hand. 17: 5 v.) en u, onze leerlingen, weet het nu uit eigen ervaring, sinds ook u allerlei smarten (vs. 3) hebben getroffen Ac 17: 10.

Een godsdienstig leven verschaft het allerhoogst inwendig genot, voor het tegenwoordige geeft het de alleraangenaamste verwachting van een onuitsprekelijke en volkomen gelukzaligheid hierna; maar het is niet voor het tegenwoordige een leven van uitwendige rust en vrede. Onze Zaligmaker en Zijn apostelen handelden oprecht met hun bekeerden. Zij probeerden de mensen niet te lokken met hun voor te houden de verwachtingen van wereldse voordelen, van heerschappij en grootheid, van rijkdommen of zinnelijke vermaken, van ongestoorde rust en vrede; maar zij hielden hun getrouw voor de zwarigheden en afschrikkingen, die zij moesten verwachten, als zij het Christelijk geloof omhelsden en daarin volhardden. Of de apostel het lijden, dat hij en zijn twee medearbeiders te Thessalonika zouden ontmoeten, door een profetische aandrijving, of uit zijn eigen verstand, door een nauwkeurige opmerking van de staat van de dingen voorspelde, is een zaak van geen belang om te weten; hij voorzag en voorspelde, dat zij kwalijk behandeld zouden worden, zoals ook

gebeurde en de Christenen te Thessalonika wel wisten; zo'n verdrietelijkheid te voorzien en nochtans bedaard en onversaagd met de prediking van het Evangelie voort te varen, bewees een grote kloekmoedigheid en onverzettelijkheid. Dit de Thessalonicenzen te voorzeggen, strekte grotelijks tot voorbereiding van hun gemoederen tegen zo'n schok. Onze Zaligmaker had op gelijke manier Zijn discipelen voorbereid tegen Zijn eigen lijden en dood, anders zouden zij hierdoor zo grotelijks getroffen zijn, dat zij nauwelijks daaronder staande hadden kunnen blijven en Hem getrouw zijn gebleven (zie Joh. 13: 19).

5. Daarom, omdat ik volgens het eerste bericht van Timotheüs, dat te Athene tot mij gekomen is, wist dat u in verzoeking was, ook deze begeerte niet langer kunnende verdragen, niet langer in onwetendheid over uw gedrag kunnende zijn, wilde ik mij tot elke prijs daarover zekerheid verschaffen. Zo heb ik, wat in het bijzonder mij, Paulus (Hoofdstuk 2: 18), aangaat, hem nog eens tot u gezonden, om uw geloof te verstaan, in hoeverre u nog daarin staat (1 Kor. 16: 13. 2 Kor. 1: 24), of niet misschien de verzoeker tot afval (1 Petr. 5: 8. 1 Kor. 7: 5 u verzocht zou hebben en, als dat werkelijk had plaats gehad, onze arbeid ijdel zou zijn (Fil. 2: 16).

Met hetgeen de apostel hier schrijft, schijnt het bericht in Hand. 17: 14 v. en 18: 5 niet overeen te komen. Volgens het laatste bericht liet namelijk de apostel, toen hij zich te Berea aan de vervolgingen van de Joden onttrok en door enige Christenen naar Athene geleid werd, Silas en Timotheus daar achter en gaf hier door de terugkerende geleiders hun de aanmaning, om ten snelste hem na te reizen en, hoewel ook niet reeds te Athene, kwamen zij toch te Corinthiërs werkelijk weer met hem samen. Dat intussen dit bericht een gaping bevat en het alleen het begin en het einde van de gebeurtenissen meedeelt en daarentegen de bijzondere omstandigheden, die tussen die beide liggen, buiten aanmerking laat, blijkt reeds vanzelf daaruit, dat Silas en Timotheus niet, zoals hun was gelast, te Athene, maar eerst te Corinthiërs met de apostel zich weer verenigden, terwijl toch van deze uitdrukkelijk wordt gezegd, dat hij hen te Athene wachtte, zonder dat tevens verklaard werd om welke reden die afwijking plaats greep. Vullen wij nu de gaping zo aan, dat aan dit bevel in Hand. 17: 15, dat de terugkerende geleiders van Paulus aan Silas en Timotheus naar Berea overbrachten, alleen door de laatsten gehoor is gegeven en deze tot de apostel te Athene is gekomen, terwijl de laatste door belangrijke redenen te Berea werd teruggehouden - dat verder Paulus, als hij van Timotheüs hoorde, die beproevingen over de jeugdige Christenen te Thessalonika waren gekomen en hij zich over hen beangst maakte, in plaats van Timotheüs bij zich te houden, hem over Berea tot de gemeente zond, om haar te versterken en te vermanen - dat Timotheüs, nadat hij zijn taak voor Thessalonika had volbracht, bij zijn terugkeren tot de apostel uit Berea Silas meebracht, in wiens gezelschap echter Paulus niet meer te Athene was, waar hij zo weinig instemming had gevonden, dat hij vroeger dan oorspronkelijk zijn voornemen was geweest, zich gedrongen zag om verder zijn weg te gaan, maar hem naar Korinthe moest nareizen, dan houdt meteen alle tegenspraak op tussen het bericht van Lukas en de plaats die voor ons ligt. Wij begrijpen zo ook waarom Paulus op onze plaats eerst (vs. 1 en 2) in de eerste persoon meervoud spreekt ("wij - onze en later (in vs. 5) van zichzelf alleen Zeker is ook omdat (vs. 1 v.) eigenlijk hij het alleen, die te Athene de hulp van Timotheüs missen wil en hem liever naar Thessalonika laat gaan, om berichten over de gemeente daar in te winnen, hoe zij zich temidden van de verzoeking hield; maar toch heeft aan deze gehele zaak Silas, die te Berea is achtergebleven, in zoverre ook deel, als deze waarschijnlijk door Timotheüs bij diens reis van Berea naar Athene de apostel bericht liet toekomen over de gevaarlijke stand van zaken te Thessalonika en hoe doelmatig het zou zijn, als Paulus ten eerste nog zijn helper afstond en Timotheüs tot de bedreigde gemeente zond. Om nu duidelijk te kennen te geven dat Silas ook daaraan deel had, hem zelfs de eer toekwam het initiatief daartoe te hebben gegeven, schrijft

Paulus eerst in het meervoud, tot hij vervolgens over zijn persoon in het bijzonder gaat spreken, omdat inderdaad hij het in het bijzonder was, die het offer, van te Athene alleen gelaten te worden, moest brengen, hoewel hij daar de bijstand van een trouwe helper zozeer nodig had.

De zending naar Thessalonika was geen geringe taak voor de jonge Timotheüs (1 Kor. 16: 10 v. 1 Tim. 4: 12); maar ook Paulus wist wijselijk juist deze te kiezen, die aan voorzichtigheid getrouwheid paarde, die zichzelf verloochende, zoals weinigen en alleen zocht wat van Christus was (Fil. 2: 20 vv.). Het onderscheid van gaven is dienstig voor verschillende taak: niet allen kunnen stenen en blokken verwijderen, het is ook niet altijd gepast. Van onkruid reinigen en zorgvuldig nat maken heeft ook zijn tijd en er zijn dienaars nodig, die daartoe gaven bezitten.

6. Maar, zoals het nu met ons is, toen Timotheüs nu van jullie tot ons gekomen was (Hand. 18: 5) en ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde en dat u altijd goede gedachtenis van ons heeft, dat niet alleen een teken is van uw liefde jegens ons, maar ook van uw goed geweten tegenover ons, zeer begerig zijnde om ons weer te zien, zoals wij ook om jullie zeer verlangen (Hoofdstuk 2: 17).

De brief is geschreven dadelijk na het terug-keren van Timotheüs; vandaar die frisse blijdschap en overvloeiende liefde.

Dat de apostel behalve hetgeen Timotheüs van haar geloof en haar liefde heeft meegedeeld, omdat deze beide, het geloof in standvastig volharden, de liefde in getrouwe aaneensluiting konden worden bewezen, uitdrukkelijk ook vermeldt wat hij van haar gezindheid jegens hem en Silvanus heeft meegedeeld, is te verklaren uit een bijzondere bezorgdheid, die hij zeker zal hebben gehad. Maar de gemeente is te midden van de smarten, waardoor zij is getroffen, evenmin van haar leraars als van haar geloof afgebracht.

Getrouwheid aan het Evangelie is natuurlijk verbonden met dankbare liefde jegens de verkondigers daarvan. Als het tussen leraars en hun vroegere toehoorders, wier geestelijke vaders zij zijn, na enige tijd zo gesteld is; dan is het goed: afvalligen kunnen niet met vreugde denken aan hun vroegere geestelijke vaders en verlangen niet hen weer te zien, omdat schaamte en vrees of zelfs een vijandige bitterheid het niet toelaten.

En ons de goede boodschap gebracht had van uw geloof en liefde. Van hun geloof, van de genade van het geloof, dat deze echt en van de juiste aard was, dat hun geloof zo ver daarvan kon geoordeeld worden, het geloof van Gods uitverkorenen en een even dierbaar was als het hunne; dat het een ongeveinsd, sterk, levendig, werkzaam en toenemend geloof was, of van de leer van het geloof, zoals die door hen aangenomen en omhelsd was, dat zij veel licht daarin hadden en naar de tijd grotelijks erin gevorderd waren, dat zij die vasthielden, vast daarin stonden en voor deze streken, niettegenstaande alle verdrukkingen, smaadheden en vervolgingen, die zij of in de apostelen zagen, of zelf daarom leden, en ook van de belijdenis van zowel de genade en de leer van het geloof, die zij vasthielden zonder te wankelen en in een reine belijdenis, dat echt een zeer goede boodschap was. Timotheüs bracht ook een goede boodschap van hun liefde, waardoor het geloof werkt; deze twee deugden worden altijd samen gevonden; zij worden in de ziel gewerkt door een en dezelfde hand en op dezelfde tijd; waar de een is daar is de andere en als de een bloeit en groeit dan ook de andere; en door deze deugd is gemeend de liefde tot God, tot Christus, tot Zijn waarheden, inzettingen, wegen,

dienst en tot elkaar en zelfs tot alle mensen en deze liefde was zonder geveinsdheid in deugd en in waarheid, bestendig en vurig.

7. Zo zijn wij daarom, broeders, over u (2 Kor. 7: 7) in al onze verdrukking en nood, die ons hier te Korinthe bezwaart (2 Kor. 2: 4), vertroost geworden door uw geloof, dat u zo trouw bewaard en zo heerlijk bevestigd heeft.

8. Want nu leven wij weer op, nadat wij van te voren door onrust als gestorvenen waren Ac 18: 5, als u vaststaat in de Heere en zonder twijfel ook verder vast zult staan (1 Kor. 16: 13).

Over hetgeen iemand bezwaart en drukt kan men getroost worden, zonder dat het ophoudt, als men namelijk een vreugde vindt die het leed overtreft (2 Kor. 7: 4). Dit was hier het geval. Zoals de apostel in de angst en de druk, waarin hij leefde, de zorg, dat de vrucht van zijn werk te Thessalonika ook verloren zou gaan, onverdraaglijk was geworden en hem geleid had tot het besluit om Timotheüs te zenden, opdat deze hem bericht zou geven, zo is nu diens aankomst vanwege het verblijdende bericht, dat hij bracht, Paulus en Silvanus tot vertroosting geworden in al hun verdrukking. De apostel spreekt dit uit, omdat hij niet zozeer wil voorkomen als gerust gesteld over de gemeente, als wel zijn vertroosting in eigen druk aan haar dank weten.

Wel hem, die de eer van God en de zaligheid van anderen zo ter harte gaat, dat hem het geloof van anderen echt ten troost is en die het leed, dat hij daarover ondervond, of ook ander leed, dat hij dragen moest, kon vergeten. O, wat een liefde moet in Paulus' hart voor zijn schapen zijn geweest, dat de goede boodschap hem zo levend kon maken! Hoe menig een moet Jezus, die leeft, ook in dit opzicht het oordeel (Openb. 3: 1) in het geweten schrijven: "U heeft de naam, dat u leeft en u bent dood" - ongevoelig voor alles wat vreugde of bekommernis in u kon of moest opwekken.

9. Ik zeg niet teveel, toen ik zo-even de toestand van ons hart beschreef, als dat een nieuw, fris leven ons vervulde; want wat dankzegging, die met de grootheid van Zijn genade overeenstemde, kunnen wij voor God tot vergelding teruggeven voor u (Ps. 116: 12), vanwege al de blijdschap, waarmee wij ons omwille van u verblijden voor onze God, voor wiens aangezicht wij staan met dankzegging, gebed, uitstorting van het hart en vragen om raad (1 Kon. 17: 1)?

10. a) Nacht en dag zeer overvloedig biddende tot God in een overstelpend gevoel van dankbaarheid, om uw aangezicht te mogen zien (Hoofdstuk 2: 17) en door verdere persoonlijke werkzaamheid in leer en vermaning te volmaken (Kol. 1: 24) hetgeen aan uw geloof ontbreekt, dat zeker nog het geval is (vgl. Hoofdstuk 4: 1 v. ; 13 v. ; 5: 1 v. 1Th 4. 1, 13).

a) Rom. 1: 10, 11; 15: 23. 2 Tim. 1: 4

De apostel weet de vertroosting, die hem in al zijn verdrukkingen daardoor ten deel geworden is, dat God zo'n geloof bij de Thessalonicensen werkt, niet met genoeg dank en in het algemeen niet anders te beantwoorden, dan met de gedurige en ernstige bede, van zijn kant daartoe te mogen medewerken, dat hun geloof nog volkomener wordt en tot dat doel hun aangezicht te mogen zien.

Paulus wens en gebed is echter pas na enige jaren verhoord (in de herfst van 56 na Christus) (1 Tim. 1: 3). Zo zijn dan Gods gedachten ook hoger dan die van een apostel. Zijn doel, om de Thessalonicensen te versterken, werd intussen door andere middelen, ook door zijn brieven, bereikt.

11. Maar onze God en Vader (Gal. 1: 4) zelf en onze Heere Jezus Christus, die de Satan in korte tijd onder onze voeten kan vertreden (Rom. 16: 20), richt onze weg tot u. Hij maakt de weg recht, opdat tot volvoering moge komen hetgeen wij ons hadden voorgenomen, waarbij de Satan ons tot hiertoe in de weg heeft gestaan (Hoofdstuk 2: 18).

De apostel kan van zijn kant niets doen dan bidden: daarvan heeft hij in vs. 10 gesproken. Wat nu echter God van Zijn kant moet doen, is tweërlei: 1) Hij moet "onze weg tot u richten", d. i. effen, recht maken, dan alleen blijft het niet bij plannen van onze kant alleen, die de satan vrijdelt; en Hij moet 2) u, of wij komen of niet komen, versterken, want wij zijn toch niets anders dan de werktuigen om aan te vullen, als er nog iets ontbreekt aan uw geloof. Terwijl Paulus dit schrijft vloeit zijn innige geest niet alleen in de kamer, maar in de brief zelf over van gebed.

De apostel noemt niet alleen God als degene, die de weg tot de Thessalonicensen voor hem en zijn helpers effen moet maken, Hem voorstellend als degene, die voor ons beide is: God en Vader. Maar hij noemt daarnaast ook de Heer van de Christenen, Jezus Christus; en God de Vader en onze Heere Jezus Christus zijn voor hem nu niet in die zin twee, dat voor het werkwoord "richt" de meervoudige vorm nodig was, die twee zijn voor hem toch geen twee, maar slechts één Goddelijk wezen. Dat hij zo Jezus Christus niet ongenoemd laat, zal een dergelijke grond hebben, als wanneer hij later in vs. 13 omgekeerd, naast het "in de toekomst van onze Heere Jezus Christus" toch ook het "onze God en Vader" niet achterwege laat. Tegenover Christenen uit de heidenen was het gepast, zo opzettelijk op de voorgrond te plaatsen, dat alles wat God doet aan hen, voor wie Hij Vader in Christus Jezus is, ook het werk van Jezus is en dat omgekeerd in de openbaring van Jezus Christus God wordt geopenbaard en dus hij, tot wie Jezus komt, daardoor voor God wordt geplaatst.

De uitwendige omstandigheden worden in de Schrift gewoonlijk tot de Vader teruggevoerd; onze plaats wijst de gepastheid aan, om deze ook Christus voor te leggen.

12. En, of wij mogen komen of niet, de Heere vermeedert u, bevordert uw groei uit en inwendig en maakt u overvloedig in de liefde jegens elkaar (Hoofdstuk 4: 9 v.) en jegens allen, ook jegens uw nog ongelovige volksgenoten (2 Petr. 1: 7 Tit. 3: 2 v.), zoals ook wij zijn jegens u, namelijk rijk in liefde en dat reeds geweest zijn, toen ook u nog heidenen was.

13. Opdat Hij uw harten ten gevolge van dat overvloedige in de liefde versterkt, om al wat goed is te willen en te volbrengen (2 Thess. 2: 17), om onberispelijk te zijn in heiligmaking (1 Kor. 1: 8) voor onze God en Vader in de toekomst van onze Heere Jezus Christus, als Hij van de hemel verschijnt met al Zijn heilige, door die allen vergezeld (Zach. 14: 5 Matth. 16: 27; 25: 31. 2 Thess. 1: 7, 10

Van de wens om naar Thessalonika terug te keren klimt Paulus op tot de wens om hetgeen nodig is voor Christus terugkomst ten oordeel, terwijl hij deze nieuwe wens daardoor van de vorige afscheidt, dat hij deze zijn bijzonder onderwerp "de Heere" geeft. Wat nu de lezers voor God de Vader nodig is, als de Heere Jezus Christus komt, dat bidt de apostel hun toe met de woorden: "de Heere vermeedert u en maakt u overvloedig in de liefde jegens elkaar en

jegens allen, zoals wij ook zijn jegens u". Om te volmaken wat aan hun geloof ontbrak en hen volkomener te maken, dat was het, waarom hij het richten van zijn weg naar Thessalonika begeerde en, opdat zij in het geloof staan, daartoe zal rijkere lering nodig zijn, maar de liefde, deze vrucht van het geloof, moet de Heere, die zij dienen, in hen werken; daarom drukt hij hier vooral op de groei in de liefde. Weliswaar bedoelt hij hier niet slechts de liefde tot de Christelijke broeders, maar ook jegens de mensen in het algemeen en herinnert hij door de bijvoeging: "zoals wij ook zijn jegens u", aan de liefde van hem en zijn ambtgenoten voor hen, terwijl hij die liefde nader bepaalt als een tot alle mensen, niet slechts als een, die de Christelijke broeders omvat, waarvoor zijn liefde tot hen inderdaad voor hen ten voorbeeld kan zijn. Hij heeft hen toch niet eerst nu lief, nadat zij zijn broeders in Christus zijn geworden, maar zij zouden dat niet zijn geworden als hij hen niet te voren als mensen had liefgehad. Wanneer de Heere zo de Thessalonicensen rijk maakt in liefde jegens elkaar en jegens alle mensen, kwamen hun harten daardoor tot een vastheid, om niets te willen wat tegen Gods wil is, zodat zij niet slechts ten opzichte van hun uitwendig handelen, maar hun harten zelfs bij Christus' terugkomst onberispelijk zijn zullen. Bij "in heiligmaking" voegt de apostel het "onberispelijk", om hun staat niet slechts met ontkenning, maar ook met bevestiging uit te drukken en bij het geheel "onberispelijk in heiligmaking" voegt hij nog het "voor onze God en Vader", om uit te drukken wat een onberispelijkheid hij eist, namelijk een, die voor Gods ogen kon bestaan. Het tijdpunt, waarop zij dus onberispelijk worden bevonden, is de dag van de wederverschijning van de Heere, waarop zij volgens Hoofdstuk 1: 10 1Th wachten en hopen.

HOOFDSTUK 4

VERMANING TOT EEN HEILIGE WANDEL. VERTROOSTING IN DROEFHEID DOOR VOORSTELLING VAN DE OPSTANDING VAN DE DODEN

C. De apostel had reeds in Hoofdstuk 3: 13 en 10 erop gewezen hoezeer de gemeente te Thessalonika, volgens hetgeen Timotheüs, behalve het goede, dat hem kon vertroosten, over de staat van zaken bij hem bericht had, behoefte had aan een volmaking van hun geloof. Nu gaat hij in het van hier volgende tweede gedeelte van zijn brief, dat vermaning en onderwijzing bevat, ertoe over, aan deze behoefte te voldoen. Vooral wil hij tegenover de verkeerde bekommerdheid, waarmee zij enkelen uit hun midden vóór de openbaring van Christus zagen wegsterven, zoals Timotheüs hun had meegedeeld, de uitgedrukte wens beantwoorden om onderrichting te ontvangen over de tijd van de dag van Christus, waarop hun gedachten zo vol verwachting waren gevestigd.

I. Vs. 1-12. Wat de apostel in de drie vorige hoofdstukken geschreven had, was bijzonder geschikt om de gemeente vrolijk te stemmen en hun harten toegenegen voor hem te maken. Des te bereidwilliger, dat mocht hij hopen, zouden zij nu ook de herinneringen aannemen die hij moest doen overeenkomstig de omstandigheden, die de gezonde ontwikkeling van hun geloofsleven bedreigden. Aan de ene kant, zo had hij vernomen, kwamen nog de hoofdzonden, die het heidendom eigen waren, de zonden van ontucht, van winzucht en eigenbaat onder hen voor; aan de andere kant kwam onder hen in zwang een valse werkzaamheid in geestelijke zaken, die van de vervulling van de burgerplicht aftrok. Moet hij nu ten opzichte van die eerste toestanden zeer ernstig met hen spreken, dat zij de heidense zonden niet gering achten, zo verblijdt het hem des te meer, hun ten opzichte van de eigenaardig Christelijke deugd van broederlijke liefde de getuigenis te kunnen geven, dat hij hun hierover niet eerst hoefde te schrijven. Toch moet hij op toeneming in de beoefening van die broederlijke liefde aandringen en scherpt hij de gemeente in om zich van valse uitspanning te onthouden en bij hun handenarbeid te blijven, omdat anders in de plaats van de aanbevolen beoefening van de broederlijke liefde integendeel al te snel de behoefte aan hulp van anderen openbaar zou worden.

EPISTEL OP DE TWEEDE ZONDAG IN DE VASTEN: REMINISCERE

Deze epistolische tekst past zowel bij het Evangelie als bij de tijd, waarinn wij leven. Het Evangelie (Matth. 15: 21 vv.) vertelt de geschiedenis van de Kananese vrouw en van haar demonische dochter. Daar vertonen zich aan ons een heidense moeder en dochter, zoals die door de satan sterk bestreden en geplaagd zijn. In ons epistel wordt ons een Christelijke gemeente uit de heidenen voor ogen gesteld, namelijk die van Thessalonika en wel geplaagd en betreden door echt heidense en Griekse zonden, door vleselijke lusten en begeerte naar de bezitting van anderen. Ik noem het gebied van deze beide zonden heidens en inzonderheid Grieks, hoewel ik weet dat ook de Jood door beide was bestreden en door de apostelen bij deze vaak wordt bestreden. De heiden, vooral de Griek, had namelijk voor beide zonden gevoel en geweten verloren, vleselijke begeerlijkheid, hebzucht en bedriegerij achtte hij nauwelijks meer als onrecht; zij kwamen hem bijna voor als deugden. De apostel noemt nu in onze tekst de overtreding van de beide geboden, van het zesde en het zevende, met een en dezelfde naam: die van onreinheid en verwerpt ze daarmee beide. Deze inhoud past zeer goed bij onze tekst, om met het Evangelie van deze dag gepaard te gaan. Het laatste stelt ons de heidenwereld voor onder de verontreinigende invloed van de demonen, van de duivel, de eerste daarentegen is de onreinheid en begeerlijkheid van het hart. Demonische en zedelijke

onreinheid komen naast elkaar, maar ook is voor beide één Helper, Jezus Christus en één weg van de hulp, namelijk het "Kurie Eleison" van de Kananese. Het epistel is ook zeer gepast in de passietijd. Zien wij de lijdende Heer bezig met een groot werk, waardoor Hij de wereld van zonde reinigt, dan voelen wij ons tegenover Hem des te meer in onze zondigheid en onreinheid. Voor alle andere zonden komt ons de boze lust van het vlees en de ellendige hebzucht in het lijden van Christus voor, als zeer duidelijk geoordeeld. Daar hangt Hij aan het kruis en Zijn onuitsprekelijke lichaamssmart is de betaling van onze zonden van wellust Zijn gehele verarming, waarin Hij niets meer heeft om het lichaam te dekken en geen plaats meer om Zijn hoofd op neer te leggen, boet onze begeerte naar have en bezitting.

De macht van het kruis van Christus tegen de macht van vleselijke begeerlijkheid en wereld-gezindheid: 1) het ontsteekt in ons het heilige vuur van een dankbare wederliefde, 2) vervult ons met het bewustzijn van onze verheven bestemming en 3) houdt in ons bestendig de gedachte levendig aan Gods oordeel over alle onreinheid en ongerechtigheid. (EIG. ARB.).

Opwekking om in het Christendom voort te gaan; van deze voortgang horen wij in de tekst: 1) welk doel die heeft, 2) welke tijd die nodig heeft, 3) welke loop die neemt, 4) welke wet die volgt, 5) welke openbaringen die geeft.

De voor God welgevallige wandel: 1) wat onze wandel voor God welgevallig maakt, 2) hoe een voor God welgevallige wandel moet worden ingericht.

De roeping van de Christen tot heiligmaking: 1) de beweegredenen tot heiligmaking, 2) de eisen daartoe, 3) de gevolgen van haar verzuim.

Twee stukken uit het ware evangelische vasten: 1) vermijd onkuisheid en hoererij, 2) strek uw hand niet uit naar het goed van anderen.

De zonde van ontucht, hoe die in strijd is: 1); met Gods gebod, 2) met de eer van de Christens, 3) met de vrede van de ziel, 4) met het doel van onze roeping.

Over de reinheid, waartoe wij geroepen zijn: 1) rein het lichaam en zijn leden, 2) rein het hart en zijn gedachten, 3) rein de hand en haar goed!

1. Voorts dan, broeders, om van het tot hiertoe gezegde nu over te gaan tot hetgeen ons verder op het hart ligt - wij bidden en vermanen u, als vrienden en broeders (Hoofdstuk 5: 12. 2 Thess. 2: 1 in de Heere Jezus, als die Zijn apostelen en geroepen dienaars zijn (1 Kor. 1: 10 Efez. 4: 1 en 17), om naar het Evangelie te wandelen. Zoals u van ons, toen wij bij u waren, ontvangen heeft, zoals u van ons heeft vernomen, a) hoe u moet wandelen en voor God behagen, een leven moet leiden overeenkomstig uw Christendom en voor God welgevallig, beijver dan ook dat u daarin ook meer overvloedig wordt. Heeft u een begin gemaakt met zo'n Godverheerlijkend leven, denk eraan dat een aanvangen niet voldoende is, maar het steeds meer moet toenemen.

a) Filipp. 1: 27. 1 Thess. 2: 12

2. U kunt ook steeds volkomener worden, steeds meer het u voorgestelde doel nader komen, als u maar ernstig wilt. Want u weet welke bevelen wij u gegeven hebben door de Heere Jezus. Die bevelen hebben u de gehele, de volle taak van het leven van een Christen voor ogen gesteld. Onbekend met deze bent u dus niet, zodat wij eerst nog eens tot u zouden

moeten komen en u nog verder zouden moeten leren, voordat u aan een voortgaan in het Christendom zou kunnen denken.

Na de bede, dat God de Thessalonicensen door Zijn Geest met liefde mocht willen vervullen tot hun versterking en heiligmaking (Hoofdstuk 3: 12 v.) wendt zich de apostel nu ook tot hen zelf en roept hen op om het hunne te doen in het werk van de heiligmaking, zodat ook hier de menselijke werkzaamheid niet voorkomt als door de goddelijke vernietigd, maar door haar opgewekt. Als regel voor hun voor God welgevallige wandel beroept Paulus zich nu op de voorschriften hun gegeven bij zijn persoonlijk bezoek; want wij mogen veronderstellen dat de vermaningen, die nu volgen een herhaling van die bevatten.

Hoeveel de apostel in het eerste gedeelte van zijn brief aan de gemeente te Thessalonika had te roemen gehad, hun toestand was toch nog niet, zoals die had moeten zijn, als die zou overeenkomen met de apostolische voorschriften. Wat een voor God welbehagelijke wandel was, dat was hun bekend geworden; allen hadden de onderrichtingen en geboden, die de apostel hun had gegeven, goed onthouden, maar het leven was niet met dat weten in overeenstemming. Het ging de gemeente te Thessalonika, zoals ook onze hedendaagse gemeenten. Hoe men moet wandelen, is even snel geleerd als gezegd; het gehoorzamen volgde echter langzaam en onvoldoende.

3. Ga dan voort naar het ontvangen onderricht en neem in het bijzonder die stukken in acht, waarop wij toen dadelijk uw opmerkzaamheid in het bijzonder hebben gevestigd" Eph 5. 3-7.
a) Want dit is de wil van God, uw heiligmaking. Deze bestaat daarin, dat u zich reinigt van de hoofdzonden van uw vroeger heidens leven en u afzondert van zo'n wandelen en handelen, als nog heden bij uw heidense omgeving bestaat en wel vermaan ik u inzonderheid, dat u zich onthoudt van de hoererij.

a) Rom. 12: 2 Efeze. 5: 27 Filipp. 4: 8

Heiligmaking is de veelbevattend woord en van een grote uitgestrektheid; in het algemeen bestaat zij in een overeenkomst en gelijkheid van onze natuur met de natuur van God en in een overeenstemming van ons leven met de wil van God. In het bijzonder staat heiligmaking hierover tegen alle lichamelijke onreinheid, zoals de naastvolgende woorden duidelijk tonen.

4. Dat een ieder van u zijn vat weet, het lichaam, dat hem is gegeven (1 Kor. 6: 8), die woonplaats van zijn ziel (1 Kor. 6: 13. 2 Kor. 4: 7, te bezitten in heiligmaking en eer, omdat het toch geheiligd is tot een tempel van de Heilige Geest en verheven tot de eer om een lid van Christus te zijn (1 Kor. 6: 15 en 19).

Wij vernemen hier waarin de zedelijke onderwijzingen hebben bestaan, die de apostel de lezers door de Heere Jezus heeft gegeven, omdat hij ze herhaalt op die wijze, dat hij, het geven ervan door Jezus Christus daardoor rechtvaardigend, de wandel, die hij zal tekenen, als de wil van God voorstelt (vgl. Hoofdstuk 5: 18) en als doel hun heiligmaking noemt.

De apostel vermaant: "u moet steeds volkomener worden; want dat, namelijk uw heiligmaking, is Gods wil. " De heiligmaking, door God gewild, moet zich in de eerste plaats daarin vertonen, dat zij zich onthouden van de hoererij, dat zij alle ongebondenheid van geslachtsgemeenschap vermijden. Nadat Paulus negatief heeft aangewezen waarvan de Christenen zich moeten onthouden, zegt hij ook positief wat zij moeten doen: "een ieder van u weet zijn vat te bezitten in heiligmaking en ere. " Onder vat verstaan wij met Luther het

lichaam, dat het vat, het werktuig van de ziel is. In de grondtekst staat eigenlijk: een ieder weet zijn vat te winnen. Wij winnen, zoals Chrysostomus zegt, ons lichaam, als het rein en kuis blijft; daarentegen wint de zonde het, als het onrein wordt. Wij winnen of behouden het in heiligmaking door een wandelen, dat zoekt dat het lichaam een tempel van de Heilige Geest is, waartoe het geheiligd is, en steeds meer geschikt dat wordt en wij houden het in ere door een wandelen, dat getuigt van waardering van het lichaam, dat naar Gods beeld is geschapen.

Hoe gering, zwak en gebrekkig ons lichaam heden ook zij, toch heeft het zijn grote waarde en zijn eervolle bestemming voor deze en voor gene wereld en de Heere Jezus voedt en versterkt het daarom in het heilig avondmaal met Zijn eigen onvergankelijk lichaam, opdat het leeft, evenals Christus leeft. Zie slechts uw lichaam aan: daar is het oog, de spiegel van uw onsterfelijke geest; daar is het aangezicht, het beeld van uw verstand, daar is de rechtopgaande gedaante, die u naar boven wijst! Zijn dat niet alle vingerwijzingen dat het lichaam uw eeuwige roeping dienen moet en in ere moet worden gehouden? U verstaat het goed uw prachtkleren en sieraden en pronkstukken met zorg te bewaren in fraaie kistjes en kastjes, waarom verstaat u dan ook niet het edele vat van zo grote goederen en schatten, dat op de dag van de opstanding schitteren zal in het licht van God, rein te bewaren van die onreinheid, die voor God een gruwel is?

Zeer aanzienlijke uitleggers hebben het woord "vat" verklaard van de vrouw, zodat de bedoeling van de apostel zou neerkomen op de raad in 1 Kor. 7: 2 gegeven: "omwille van de hoererijen zal een ieder man zijn eigen vrouw hebben. " Als ook volgens oosterse manier van beschouwing bij de Joden de vrouw als een werktuig tot bevrediging van geslachtslust voor de man werd aangezien, dan is toch die manier van beschouwing te laag, dan dat wij de apostel zouden toedichten, dat hij daarnaar het woord "vat" (vas, cui semen immittitur - vas meum, quo ego utor) zou hebben gebruikt. De uitdrukking van Petrus in 1 Petr. 3: 7 kan men hier niet aanhalen, omdat daar de bedoeling een gans andere is. Bovendien komt men bij deze opvatting ook niet over de moeilijkheid heen, om de uitdrukking in het Grieks gebezigd, die bij ons door "bezitten" is vertaald (ctasyai) en die eigenlijk "verwerven" betekent (Hand. 1: 18; 8: 20), te nemen voor: dat wat men verworven heeft, in bezit te hebben of te behouden (Luk. 18: 12; 21: 19). Was het de mening van de apostel dat de mannen te Thessalonika, in plaats van, zoals zij het in hun vroeger heidendom gewoon waren, zich met de meiden of de straat in te laten, door verbindtenis aan een bepaalde persoon, als aan het eens voor altijd tot dat doel verkregen vat of werktuig moesten verbinden, dan zou hij door zo'n bedoeling het "in heiligmaking en eer" op grote wijze kwetsen, omdat toch het nemen van een vrouw uit zo'n oogpunt een verloochening van de eer en de waardigheid van de vrouw zou zijn. Paulus kon toch op die manier dit menen, dat de Thessalonicensen, nadat zij niet meer als vroeger de zogenaamde venus vulgivaga dienden, maar, zoals hij hun bij hun bekering had geraden, een ieder zijn eigen vrouw had, zij nu dit hun geoorloofd vat tot bevrediging van geslachtslust niet in de dienst van zondige lusten moesten misbruiken, en het heidense wellustige leven in de Christelijke staat invoeren, dat zij integendeel in heiligmaking en eer de bij hen wonende vrouw moesten bezitten. Hiermee ging hij dan van het lagere doel van de geslachtsgemeenschap van de echt over tot het hogere, het Christelijke, evenals Petrus in 1 Petr. 3: 7 de mannen gebiedt aan de vrouwen, als ook medeërfgenen van de genade van het leven, haar eer te geven.

5. Leef niet in kwade beweging van de begeerlijkheid en wilde geslachtsdrift (Kol. 3: 5), zoals de heidenen, die God niet kennen (Gal. 4: 8 Efeze. 2: 12) en bij wie men zich dan ook

niet hoeft te verwonderen, als zij gedreven door de wellustige begeerten, waaraan zij zijn overgegeven, allerlei schande en gruwel bedrijven (Rom. 1: 26 v. Efeze. 4: 17 v.).

De eerste eis van de apostel verlangde onthouding van het lichamelijk kwade, de hoererij, de tweede heiligmaking en eer van het lichaam. Deze tweede is echter niet mogelijk zonder de derde, die ligt in de woorden "niet in kwade beweging van de begeerlijkheid, zoals de heidenen, die God niet kennen. " Hoe kunt u uw lichaam rein bewaren, als uw ziel een onreine stal van kwade begeerlijkheden is en hoe wilt u een goed en blij geweten voor God hebben, als u de geslachtslust, die in alle mensen woont, zo weinig meester bent geworden, dat die inwendig tot hartstocht en drift geworden is? Eerst moet u inwendig opruimen en uw ziel heilige en eren, voordat u uw lichaam kunt heilige en eren. Er is geen zonde, waarbij lichaam en ziel zo gebonden, zoals één voorkomen, als de zonde van vleselijke begeerte. Uw bloed en al uw lichaamskrachten en sappen worden in u verdorven, als uw ziel inwendig in boze lusten zwelgt. Uw blik, uw gang, uw gebaren, uw gehele vat van de ziel verliest de zuivere glans en de liefelijke glans van jeugd en van goed geweten en duizend tekenen zeggen het hem, die daarvan kennis heeft, als inwendig uw ziel boven het slijk van de kwade begeerlijkheden broedt. Geen zonde is meer een van het lichaam, maar ook geen vloeit meer uit de ziel voort dan de kwade geslachtsdrift. Daarom moet inwendig de verandering voorafgaan, de groei en reiniging geschieden, uw hart moet voor alle dingen rein worden, als het lichaam dat zijn en blijven zal, als u niet verloren wilt gaan met lichaam en ziel in het afschuwelijke diepe slijk van boze begeerlijkheden.

Onder de heidenen, die van God niet weten, jaagt men naar "beweging der begeerlijkheid", d. i. men weert niet af, men laat aan de begeerte vrije teugel, zodat zij doet naar haar aard en haar boosheid, alsof het, zo het een ziekte en fout is, toch zeer gemakkelijk was die te genezen en te verbeteren. Maar niemand geneest en helpt daar; zij verergeren en vergaan in de kwade begeerlijkheid.

Verzuimen naar God te vragen en Hem uit Zijn werken en de in het hart geschreven wet te leren kennen, heeft bij de heidenen deur en poort van de onreinheid opengezet. Als nu de afgefallen Christenen in opera's, komedies, gedichten, romans, schandelijke tekeningen en afbeeldingen, alle heidense ijdelheden steeds weer opwarmen, dan vervallen zij bij heidens ongeloof ook weer in heidense hoererij.

6. In de tweede plaats waakt een ieder dat niemand in zaken, waarbij het op bezit aankomt, zijn broeder vertreedt, benadeelt, noch bedriegt in zijn handeling. Daardoor zou de broederlijke liefde op snode wijze worden geschonden, terwijl hij ook liefde bewijzen moet jegens hen, die niet tot de Christelijke gemeente behoren (Matth. 5: 22; 7: 3). Met ernst moet daartegen worden gewaakt, want de Heere is een wreker over dit alles, over al die handelingen, die tot het gebied van hoererij in hebzucht behoren, zoals wij u ook, toen wij bij u waren (Gal. 5: 21), van te voren gezegd en betuigd hebben. U kon dus van het begin aan weten wat u aan het einde zou wachten, als u in het een of het andere de heidense zonden wilde dienen.

De apostel spreekt hier vooral over twee zonden: de onkuisheid, waardoor gezondigd wordt tegen zichzelf en tegen de vrucht van het geloof, en de bedriegerij in de handel, waardoor tegen de naaste wordt gezondigd. Deze is ook tegen het geloof, maar vooral tegen de liefde.

Wellust en hebzucht zijn de beide aspunten, waarom het leven van de oude wereld toen draaide; die beide zijn de bronnen, waaruit alle onheil voortkwam. Wellust en hebzucht

worden door Horatius op vele plaatsen voorgesteld als doodgravers, die voor het geslacht van zijn tijd meedogenloos een diep graf bereiden. Zij zijn inderdaad ook de engelen van het verderf geweest, die de eerstgeborenen in de heidenwereld, de beide klassieke volken van de oudheid, ten gronde hebben gericht.

Even algemeen en sterk als de hoererij, is ook deze zonde tegen het achtste gebod nog heden onder de Christenen verbreid en het enig onderscheid is, dat de eerste vooral aan de jeugd kleeft, de andere bij verder gevorderde jaren vaak in de plaats ervan treedt. De eerste gaat met weelderigheid en verkwisting hand aan hand, terwijl de andere probeert samen te rapen, tot zich te trekken, uit te zuigen, te schrapen, wat niet spijker- en nagelvast is. Met de ware naam noemt men dit eigenlijk stelen; maar niemand wil graag een dief heten en daarom zoekt men naar een mooiere naam. Hij eigent zich het goed van de naaste toe, als hij daarvan maar een manteltje kan omhangen, alsof hij er recht toe had, of ten minste geen onrecht aan deed en benadeelt hen als hij slechte waar voor goede verkoopt en vals geld voor goed uitgeeft. Dat brengt naar zijn mening de koophandel zo mee en behoort tot de geoorloofde kunstmiddelen. Is het maar om enkele penningen te doen, dan maakt het bedrag nog niet tot een oneerlijk man. Is het te doen om enige guldens, dan is de winst te mooi, dan dat men zich niet een enkele maal de titel van bedrieger zou laten welgevalen. Men heeft toch niet bij nacht ingebroken; zo kan men zich met die van motten doorknaagde troostgronden vertroosten, dat men overigens een geheel gewoon mens is. Ach, die gewone mensen, hoereerders en bedriegers, gave God, dat wij er niet zo'n overstromende menigte van hadden! Ja, gave God, dat hun de ogen open gingen uit die verschrikkelijke verblinding, voordat het te laat is! Nu beroemen zij zich in hun schande en schelmerij: "Ik ben de eerste niet geweest en zal ook de laatste niet zijn!" Lieve mens, maar weet ook dat, als u niet verandert en u bekeert, u ook dit woord er zult moeten bij plaatsen en zeggen: "Ik ben de eerste niet, die verloren gaat en zal ook de laatste niet zijn!" Want - "de Heere is een wreker over dit alles", zegt de apostel.

De heidenen leefden voort zonder vrees voor een toekomstig oordeel, waaraan zij niet geloofden. De Christenen weten, dat hun Heere een Rechter is van levenden en doden. De gedachte aan Zijn oordeel moet hen afschrikken van de zonden van hoererij en hebzucht (1 Kor. 6: 9 v). Hoe de hebzucht reeds in deze tijd gestraft wordt, doordat zij een wortel is van vele andere zonden (1 Tim. 6: 9 v.), daarop wijst het woord van Bernhard van Clairvaux: "De gierigheid rijdt op vier raderen, die zijn lafhartigheid, onmenselijkheid, verachting van God, vergeten van de dood; de trekdieren aan de wagen zijn verharding en door en de voerman, die deze beide bestuurt, is de hebzucht." Als de Heilige en Rechtvaardige moet God hoererij en hebzucht straffen; bij Christenen komt er nog de genade van Zijn roeping bij, die hun verantwoording nog veel zwaarder maakt, zoals de apostel in hetgeen volgt, uiteenzet.

7. Zo'n wraak van God zal ons Christenen nog veel zwaarder treffen dan hen, die van Hem niets weten, de heidenen. Want God heeft ons niet geroepen tot onreinigheid (Hoofdstuk 2: 3. Rom. 6: 19), a) maar tot heiligmaking. God heeft ons door Zijn roeping afgeroepen van die onreinheid en tot heiligmaking, terwijl Hij ons door Zijn goddelijke kracht alles was tot het leven en een godzalige wandel dient, in Christus Jezus heeft geschonken.

a) Joh. 17: 19. 1 Kor. 1: 2

8. Zo dan die dit, de vermaningen, die hierop betrekking hebben en die door de dienaars van het woord tot hen komen, verwerpt, in de wind slaat, als behoefde hij er geen acht op te slaan (Jes. 24: 16), die verwerpt geen mens, maar God (Luk. 10: 16), die ook Zijn Heilige Geest in ons heeft gegeven en daardoor het woord van de roeping, dat door onze mond tot u is

gekomen ook metterdaad aan u als Zijn eigen woord heeft bevestigd (Hand. 11: 17 v. Gal. 3: 2).

De goddelijke roeping en daarbij de mededeling van de Heilige Geest verzwaart de verantwoordelijkheid (Luk. 12: 48) en wel wordt alle zonde eigenlijk niet daarnaar afgemeten, in hoeverre die de naasten tot schade is, maar in hoeverre die een verachting van God is (Ex. 16: 7. 1 Sam. 8: 7 Men geeft graag aan boosheid op mensen de schuld: een hiërarchisch misbruik is zeker mogelijk en wordt daar aangetroffen, waar het privilege van de leraarstand, hoe dan ook, zonder beproeving, voor onfeilbaar wordt verklaard. Evenwel blijft Luk. 10: 16 van kracht, voor zo verre de dienaars van Christus zich vóór alles zelf onderwerpen aan de verplichting, die in deze belofte ligt.

Die geestelijken wil ik niet horen, die valse leraars, die "kettters", zo spreken zij, die het wagen om openlijk God te verwerpen.

9. a) Van de broederlijke liefde (Rom. 12: 10 Hebr. 13: 1. 1 Petrus 1: 22. 2 Petrus 1: 7), nu, waartoe ik nu zou kunnen overgaan als tegenstelling tot die heidense verkeerdheden en zonden, die zozeer strijden tegen de gemeenschap met God, heeft u niet van node, dat ik u schrijf (vgl. Hoofdstuk 5: 1); want u zelf bent door God geleerd. Zijn Geest, die u tot kennis van de waarheid gebracht heeft en u bewustzijn van hetgeen de Christen betaamt, in het hart heeft ingedrukt (Joh. 6: 45. 1 Joh. 2: 20 v.), heeft u geleerd om elkaar lief te hebben (Joh. 13: 34 v. 1 Joh. 5: 1).

a) Lev. 19: 18 MATTHEUS. 22: 39 Joh. 15: 12 Efeze. 5: 2. 2 Petrus 3: 8. 1 Joh. 3: 23; 4: 21

Ofschoon een liefderijke wandel geenszins het wezen van het Christendom uitmaakt, het is een noodwendig kenmerk van zijn wezen en schoon er uit welk beginsel dan ook liefderijke mensen ontmoet worden, die geen Christenen zijn, een Christen zonder liefde, een liefdeloos Christen is een tegenspraak in de bewoordingen zelf. Als ik de liefde niet had, zegt de apostel, dan was ik niets. En inderdaad, hoe helder onze inzichten ook zijn mogen, in de voorwerpen van het Christelijke geloof; hoe groot onze gaven en bekwaamheden ter uitbreiding van het Koninkrijk des Heren in andere opzichten: hoe teruggetrokken van de wereld, hoe ongelijkvormig aan haar, hoe nauwgezet in vele dingen onze wandel ook moge zijn: hoe ernstig onze stemming, die kenmerken van echte bekering, welke merkwaardige bekeringsweg wij ook menen te kunnen aanwijzen, van welke ondervindingen van goddelijke genade, die bestralingen door goddelijk licht wij ook menen getuigenis te geven, als wij niet gekenmerkt zijn door, als onze stemming, als onze wandel geen blijken draagt en de indruk geeft van echte Christelijke, van wezenlijke broederlijke liefde, dan hebben wij niet het minste recht of aanspraak om voor Christenen gehouden te worden; want dit is het kenmerk, het noodzakelijke, het vereiste. Als wij de liefde niet hebben, dan zijn wij niets. En als iemand meent iets te zijn, omdat hij niets is, die bedriegt zichzelf in zijn gemoed. - God, die de wet van Zijn wezen en van Zijn wereld niet verloochen kan, God, die geen God van verwarring is, maar van vrede, blijft ook van de zondige mens liefde eisen, liefde voor Zich, liefde voor de naaste. U zult de Heere, uw God, lief hebben met uw hele hart en met uw hele ziel en met al uw kunnen doen. U zult uw naaste lief hebben als uzelf: Ik ben de Heere. Er is geen ander gebod groter dan dit. Het einde van het gebod is liefde. Maar tevergeefs de billijkheid, de heiligheid, de goedheid van deze wet van God erkend; tevergeefs het eigenlievend hart tot haar betrachtiging ingespannen, tevergeefs over de gedurige mislukking van deze inspanningen geklaagd; de wet kan ons wel leren wat liefde is en hoe liefde zijn moet, maar zij kan ons geen liefde leren, niet doen liefhebben. Gelukkig als zij ons als in een spiegel vertoont, hoe

liefdeloos, hoe eigenlievend wij zijn! Gelukkig - ja, als deze harde les ons uitdrijft om hulp en raad te zoeken waar die te vinden zijn. En hier zijn zij te vinden. Die God, die uit liefde liefde eist, wil ook uit liefde liefde geven. Die God, die uit liefde tot liefde geschapen heeft, wil ook uit liefde tot liefde herscheppen; wil ook uit liefde verlossen van de macht van de vrees, die de liefde buitensluit en van de eigenliefde, die haar verhindert. Daartoe wil hij Zijn Geest, de Geest van de liefde mededelen. Hij die, omdat zij hem pijnigt, verlossing zoekt van de pijnlijke vrees voor God, zal liefde voor God vinden. Die verlossing zoekt van de macht van de zondige eigenliefde, zal liefde voor de naaste in zich voelen uitgestort. Verlossing van de pijnlijke vrees voor God, die aller zonde vijand en wreker is, is te vinden bij Jezus Christus, de goede Herder, die Zijn leven stelt voor de schapen. Die een hart ontvangt om in deze Jezus te geloven, om deze verlossing aan te nemen, om daarin de liefde van God te kennen, die de kennis te boven gaat; die heeft een hart ontvangen om God en de naaste lief te hebben; die is gegeven wat hij niet had en wat hij in zijn zondig hart niet kon opwekken; die heeft geleerd wat de wet hem niet leren kon, maar wat deze genade leert, omdat zij het heeft en geeft. In die toestand verkeert de ware Christen, op deze wijze heeft God hem geleerd de broeders lief te hebben.

10. Want u doet ook dit, u laat het niet ontbreken aan de praktische volbrenging daarvan en wel bewijst u die liefde aan al de broeders, die in geheel Macedonië zijn (Hoofdstuk 1: 7). Maar wij vermanen u, broeders, dat u nog meer overvloedig wordt, omdat er naast hetgeen u reeds doet, nog zoveel betrekkingen en omstandigheden zijn, waarbij het u aan de juiste beoefening ontbreekt (vs. 1; 3: 12).

Men zou het vreemd kunnen vinden dat de lezers een waarschuwing nodig hadden tegen maatschappelijk benadelen van de broeder en daarentegen geen aanmaning nodig hadden tot werkdadige liefde onder elkaar; maar hoezeer ook die zonde door deze deugd moest zijn uitgesloten, zo gemakkelijk konden zij in werkelijkheid toch met elkaar gepaard gaan. Ook hij, die de begeerte naar winst niet kon weerstaan, kon zeer goed in oprechte liefde, waar het nodig was, dus met name in gevallen van armoede, gewillig zijn om zijn geloofsgenoten hulpvaardig bij te staan en dit te meer, hoe verser de band was, die hem met deze verbond en hoe groter de vreugde was van deelgenoten aan het nieuwe geloof te hebben en te verkrijgen. Gelegenheid tot betoning van liefde bood zich juist het meest aan bij pas gevestigde gemeenten, waar koopmanschap en nering de nadelige gevolgen ondervonden van het uittreden uit de vroegere godsdienst-gemeenschap, waarmee toch ook de volksgemeenschap verbroken scheen te zijn, terwijl tot regeling van de nieuwe een al was het ook geringe uitgaaf nodig was.

Als inwendige grond, waarom hij het onnodig achtte hun opnieuw onderricht te geven over de broederliefde, geeft Paulus aan dat zij zelf door God geleerd waren, d. i. dat hun de Heilige Geest was gegeven; want waar deze is, daar leert Hij ook en waar Hij leert, daar brengt Hij ook de beoefening voort en zo kan de apostel hier doelen op hetgeen de Thessalonicensen aan alle broeders in Macedonië hebben gedaan.

De goddelijke onderrichting heeft geen plaats zonder bemiddeling, of toverachtige wijze, maar door inleiding in de geopenbaarde waarheid. Bij elke bemiddeling door onderrichten en opvoeden komt een punt, dat de menselijke inspanning moet stilstaan, waar alleen zij als ware leerlingen openbaar worden, voor wie het licht van de Geest, die het Woord bezielt, inwendig opgaat, bij wie de lering, uit het Woord ontvangen, inwendig wordt verklaard, duidelijk wordt gemaakt en in het hart geschreven wordt. Alleen een sterk hiërarchische denkwijze ziet dit ontstaan van een zelfstandig Christendom wantrouwend aan. Voor een goddelijk gezinde

opvoeder is het de grootste vreugde, als hij bij zijn leerlingen iets dergelijks ontdekt (vgl. Joh. 4: 42). Het is de Geest, die hun getuigenis geeft, dat zij het leven uit God hebben ontvangen, dat de liefde van God in hun hart is uitgestort. Het is een leren, dat tegelijk werken is, zoals de wet dat niet kan doen.

Er zijn mensen, die zeer schriftuurlijk, zeer Christelijk, immers wat de klank betreft, over de broederlijke liefde kunnen spreken als een noodwendig kenmerk in de Christen, kunnen uitweiden als over de vrucht alleen van het geloof in Jezus Christus en de toeëigening van Gods liefde in Hem; die zeer aandoenlijk en niet zonder eigen aandoening, van die liefde van Christus kunnen ophalen en van het liefelijke om de broeders lief te hebben in Zijn kracht en naar Zijn voorbeeld. Er zijn mensen, die zeer natuurlijk kunnen klagen, dat er in onze tijden zo weinig liefde is onder het volk van God en zeer ootmoedig kunnen zuchten, dat zij zelf zo liefdeloos zijn, dat er nog zo'n oude, hatelijke en nijdige mens in hun binnenste woont, dat zij zo gedurig in liefde te kort komen. Er zijn mensen, die zich echt in de broederlijke liefde kunnen verheugen, als zij met hen, met wie zij het zo eens echt in alle overtuigingen niet slechts, maar in alle begrippen, alle meningen, alle dwalingen misschien, eens zijn en volkomen eenstemmigheid in genoegelijke gezelligheid samen zitten en uit de borst aanheffen: En zie, hoe goed, hoe liefelijk is het, dat zonen van hetzelfde huis - wat dan zoveel zeggen wil als van dezelfde verdieping - als broeders samenwonen. Maar als mensen niets anders hebben dan deze bespiegelende, aandoenlijk sprekende, klagende, zuchtende, genietende liefde, als zij de werkzame, de handelende broederliefde missen, wij hoeven niet te geloven, dat zij "door God geleerd zijn om de broeders lief te hebben" en wij moeten ten uiterste vrezen tot deze soort van mensen te behoren en geen andere dan hun liefde te hebben. Anderszins is het nog zeer nodig, dat ons van de broederlijke liefde geschreven en gepredikt wordt: wij hebben er zelfs het A. B. C. nog niet van geleerd. De broederlijke liefde is de handelende liefde. Er is veel voor haar te doen en te arbeiden. Zij heeft allerlei taak en roeping, zolang de mensheid een lijdende mensheid, zolang de gemeente een strijdende gemeente zijn zal, zolang daar arme, zieke, zwakke, verdrukte broeders zijn. Meewarig te zijn en medelijden te hebben is niet genoeg, of liever is niet waar, tenzij dat men ook doet wat het lijden verzacht en wegneemt, tenzij men ook de zwakke steunt, draagt en schraagt. Er moet uitgestrooid, gegeven, geleerd, herbergzaamheid geoefend, vrede gesticht, onderwezen, vermaand en vertroost worden. Men moet de hand van de arbeiders sterken, men moet de lenden van de bezwijkenden gorden, men moet zich voor de gelasterde en verdrukte in het gericht, in de bres stellen. De blinde moet men tot ogen zijn, de kreupele tot voeten, de nooddruftige tot een vader; weduwen en wezen moeten in hun verdrukking worden bezocht; men is "schuldig het leven voor de broeders te stellen." - De ware broederlijke liefde is niet bekrompen, noch in de keuze van haar voorwerpen, noch in de mate van haar uitstortingen. Zij beperkt zich niet tot een keurlezing uit de broeders; niet tot degenen, in wie zich alles of veel verenigt, wat behalve hun medegenootschap aan Christus, ons aangenaam aandoet of trekt; maar zij breidt zich uit over allen; en uit vrees van een enkele ziel, die recht heeft op haar vertroosting, op haar hulp een ziel, die kostelijk is in de ogen van de Heere, voorbij te gaan, is het haar genoeg, als zij alle dingen mag hopen, al is het niet, dat zij alle dingen mag zien. Maar geenszins is het haar genoeg, weinig liefde een halve hulp een trage getrouwheid te bewijzen. Zij geeft een volle, geschudde, neergedrukte, opgehoopte maat in de schoot. God geeft de gaven van Zijn liefde aan zo verschillende personen en karakters. God is zo rijk en zo mild over degenen, die Hem aanroepen; en de broederlijke liefde is een liefde uit God in het hart van de Christen; zij verloochent haar oorsprong niet. Welkom is haar de gelegenheid, liefde, opnieuw liefde, op een andere manier liefde te bewijzen, welkom de vermaning van een broeder om meer overvloedig te zijn, meer kies, meer veelzijdig, meer werkzaam, meer bestendig; zij erkent daar het hart van een broeders in. In de strijd met de oude liefdeloze

mens, met de zelfbehagelijkheid, met de hoogmoed van het boze hart, heeft zij die vermaningen nodig, maar verstaat ze ook, waardeert ze, volgt ze op, verneemt er de stem van Christus in en wenst Hem door gehoorzaamheid te verheerlijken; - dat heeft menig heiden bewogen naar de bron van de liefde te vragen; dat beweegt menig spotter en wereldling tot eerbied, tot jaloersheid, straks tot onderzoek, eenmaal tot aanbidding. Er is geen eigenschap, die de wereld meer in de Christen eist, waar zij nauwer op ziet. En zij heeft recht. Maar dat dan ook de Christen toeziet, opdat hij allen schijn, niet slechts van liefdeloosheid, maar van koelheid, van traagheid, van bekrompenheid, van karigheid, van gebrek aan blijmoedigheid onder de werken en inspanningen van de liefde vermijdt. Als zijn liefde voor de bekering van de zondige wereld bidt, hij bidt ook dat geen gebrek aan liefde in hem gezien of vermoed, één zondaar verhindert, om zich bij de Heer te voegen en bij de gemeente, die zalig wordt.

11. En zie toe, dat u zich benaastigt stil te zijn; leg u daarop toe op een bijzondere, zeer ernstige manier (Rom. 15: 20. 2 Kor. 5: 9, in plaats dat u zich in waanwijsheid op de voorgrond stellen zou (2 Thess. 3: 11). Waak, dat u zich niet mengt in zaken, die buiten uw roeping liggen en tracht uw eigen dingen te doen en te werken met uw eigen handen (Efez. 4: 28), in plaats van u aan vroom lediglopen over te geven (2 Thess. 3: 10 v.) zoals wij, toen wij bij u waren, u bevolen hebben aldus te wandelen.

Voor de Thessalonicensen was een vermaning om in de broederlijke liefde steeds volkomener te worden, noodzakelijker, als een dwaling moest worden bestreden, die hen buiten staat zou hebben gesteld hun vroeger liefdewerk voort te zetten. Deze dwaling merken wij op uit de tegenstellingen tot hetgeen, waartoe de apostel oproept. De tegenstelling tot het "benaastigt u stil te zijn" is een bemoeien met hetgeen buiten is, de tegenstelling tot "uw eigen dingen doen", is een zich moeilijk maken over zaken, die buiten de eigen beroepskring liggen en de tegenstelling tot "werken met uw eigen handen", een bezig zijn, dat geen arbeiden is. Het ligt voor de hand, dat de mens geneigd is, zijn eer juist daarin te stellen, dat hij doet wat door de apostel is uitgesloten. Als nu Paulus aanleiding vindt om zijn lezers te vermanen dat zij liever hun eer stellen in een wandelen, waarbij zij in de gewone gang van het dagelijks leven blijven, dan moeten zij geneigd zijn geweest die weg te verlaten en om een werkzaamheid, die de Christen schijnbaar meer paste, waarmee zij zich bij anderen afgaven, datgene achter te stellen wat ieder mens het naaste was: de zorg voor eigen onderhoud, voor huis en familie. Hierin zagen dan zij, die zich buiten de gemeente bevonden, niets anders dan een verzuimen uitsluitend van de meest gewone plicht en zij, die zo handelden, waren dan ook wel anderen tot last, door wie zij zich lieten onderhouden, in plaats van zelf hun onderhoud te verdienen. De woorden: "zoals wij u bevolen hebben", doen ons zien dat die lust om de weg van de gewone beroepsbezigheden te verlaten, reeds dadelijk van het begin onder de Christenen van Thessalonika op de voorgrond was getreden. Omdat dit nergens elders voorkomt, zal het zijn grond hebben gehad in een eigenaardige richting, waarin zich dadelijk van het begin het Christelijk leven heeft bewogen. Terwijl zij zich hadden overgegeven aan een bovenaardse, onzichtbare Koning, die Zich in de toekomst zou openbaren, om wiens belijdenis zij ook bij de overheid van het wereldrijk werden aangeklaagd (Hand. 17: 7) konden de Thessalonicensen er gemakkelijk toe komen, om, waartoe zij zich vanwege hun nieuwe levensstaat verplicht achtten, de werkzaamheden van hun vroegere levenswijze gering te achten. Op een manier die zich met het rustig voortzetten van het gewone beroepswerk moeilijk verdroeg, voelden zij zich geheel vervuld van die nieuwe betrekking tot een en hemelse Heer, die zij weer van de hemelen verwachtten. Naast dit valse verlaten van hun vroegere levensweg was toch, zoals wij te voren (vs. 18) hebben gezien, een blijven in de zonden daarvan te berispen. In beide gevallen geldt de berisping enkelen, maar

verschillenden, maar beide keren richt de apostel die tot de gemeente in het algemeen, opdat ieder het ter harte zou nemen.

Valselijk zullen velen zich geroepen gevoeld hebben om zich door godsdienst-werkzaamheid, zorg voor het zielenheil van anderen, proselietenmakerij en dergelijke te onderscheiden, terwijl zij tevens van de milddadigheid van hun medebroeders een misbruik maakten.

De Christen moet meer een gemoedsleven leiden dan een leven in bedrijvigheid. Hij moet zich niet onder voorwendsel van broederlijke liefde in een gedurig rusteloos bejag verliezen, waarbij hij zijn eigen zielenheil vergeet en zo onbekwaam wordt voor de zaligheid van anderen te zorgen. Deze inwendige rust van het gemoed zal zich dan ook in een stil, arbeidzaam leven openbaren, waarbij ieder in de eerste plaats voor zich en de zijnen zorgt, voor en aler hij anderen probeert te helpen.

12. Dit drukken wij u op het hart, opdat u eerlijk wandelt, geen aanstoot of ergernis verwekt (Rom. 13: 13), bij degenen, die buiten zijn, tegenover (Kol. 4: 5) hen, die niet tot de Christelijke gemeente behoren (1 Kor. 5: 12 v.) en geen ding noch van een mede Christen, noch van een, die geen Christen is, nodig heeft voor uw levensonderhoud. U moet voor u dat zelf op de gewone manier verschaffen, zoals wij u daartoe het voorbeeld hebben gegeven (Hoofdstuk 2: 9. 2 Thess. 3: 6 v.

II. Vs. 13-Hoofdst 5: 11. Hierop gaat Paulus over tot een tweevoudig onderricht over de terugkomst van de Heere. Eensdeels had hij van Timotheüs gehoord, dat de Thessalonicensen bekommerd waren over hun in de dood ontslapen broeders, omdat deze nu niet meer de vreugde konden genieten de Heere te begroeten als Hij van de hemel neerdalen zou. Aan de andere kant hadden de lezers zelf een mededeling begeerd, namelijk wanneer de terugkomst van de Heere kon worden verwacht. Wat het eerste punt aangaat, geeft de apostel de aanwijzing, dat, als de Heere kwam, Hij de gelovigen, weer uit de dood opgewekt, met Zich zou voeren, terwijl de levenden en overblijvenden bij Zijn verschijning ten gevolge van hun verandering Hem in de wolken tegemoet zouden worden gevoerd, om Hem in de lucht te ontmoeten en dan zouden zij voor altijd bij Hem zijn (vs. 13-18). Over het tweede punt verklaart hij, dat de gemeente over het "wanneer" van de dag van Christus reeds het nodige wist, dat namelijk die dag de wereld, die in haar gerustheid Hem niet wacht, plotseling als een dief in de nacht zal overvallen en ten verderf over haar zal komen als de smart van een zwangere vrouw. Zij daarentegen, die in Christus waren, bevonden zich niet in duisternis, maar wandelden in het licht van de dag. Die waarheid bezigt hij hierop tot de behartigingswaardige herinnering, dat Christenen van de dag zich moeten openbaren door een daarmee overeenstemmende, waakzame en nuchtere wandel. Dat zal het geval zijn, als zij in de wapenrusting van geloof, van liefde en van hoop de grote dag van de beslissing tegengaan. Zoals de eerste onderrichting uitliep op een aanmaning om de apostolische woorden tot wederzijdse vertroosting aan te wenden, sluit de tweede met een dergelijke vermaning, om elkaar wederkerig de een de ander, in Christelijk leven bevorderlijk te zijn (Hoofdstuk 5: 1-11).

EPISTEL OP DE VIJFENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Evangelie en epistel van deze Zondag handelen over de terugkomst van de Heere. Het Evangelie (Matth. 24: 15 vv.) spreekt echter van de verschrikkingen, die met de terugkomst van de Heere verbonden zijn, het epistel van de troost, van de zaligheid, waarmee deze die van Christus zijn zegent. Het Evangelie laat ons het aangezicht zien van de terugkomende

Heere, dat tot Zijn vijanden gekeerd is, terwijl het epistel ons het aangezicht van de Heere voorstelt, dat Hij naar Zijn vrienden keert. Met majesteit komt Hij weer, de doden staan op en worden met de gelovigen, die leven, Hem tegengeleid in de wolken, om ten allen tijde bij Hem te zijn.

Was aan het begin van het kerkelijk jaar de Christelijke hoop het voornamelijk thema van de gekozen lezingen, aan het einde daarvan wordt dezelfde gedachte de koninklijke en heersende. En houden nu alle teksten van de drie laatste Zondagen deze gedachten zo klaar en duidelijk vast, dat ieder het kan opmerken, dan bestaat de bijzonderheid van de epistolische tekst van deze dag daarin, dat de Christelijke hoop is opgevat als een vertroosting bij de graven van de Christenen.

De Heere vergeet op de dag van Zijn terugkomst geen van Zijn gelovigen: 1. Hij wekt de doden op. 2. Hij bekleedt de levenden met een nieuw lichaam. 3. Hij neemt allen mee in het rijk van Zijn heerlijkheid.

Het zalig lot van hen, die in de Heere sterven: 1. sterven zij, zo slapen zij slechts; 2. slapen zij, zo volgt een ontwaken; 3. ontwaken zij, dan zegt het hun de ingang tot eeuwige heerlijkheid aan.

Een woord over hen, die slapen: 1. Welke verklaring dit woord geeft over de toestand, waarin zij zich bevinden; 2. welke grond het heeft in de opwekking, die aan de Heere geschied is en in de toezegging, die Hij gemaakt heeft; 3. welke uitwerking het doet, zodat wij niet treuren als de anderen, die geen hoop hebben, maar ons vertroosten over de scheiding.

De troost aan het graf: 1. de ontslapenen zijn niet gestorven; 2. de levenden zullen de ontslapenen niet voorkomen.

De opstanding van de doden: 1. haar zekerheid; 2. haar aard; 3. haar zegen.

De opstanding van de doden: 1. de grond, waarop zij rust; 2. het uitzicht, dat zij biedt; 3. de troost en de vermaning, die zij ons geeft.

De Christelijke openbaring over het toekomstig leven: 1. zij geeft ons een geruststellende hoop, die ons ver boven de hopeloosheid van de niet-Christen verheft, omdat zij rust op de zekere grond van het sterven en de opstanding van Christus en daarom hen, die van Christus zijn, door alle tijden heen omvat; 2. zij geeft ons nog bijzondere openbaringen over de zichtbare toekomst en openbaring van de heerlijkheid van Christus en over de manier van ons deelhebben daaraan, en opent ons daarmee de rijkste bron van troost.

Het aandenken aan onze zalige ontslapenen; het is 1. een aandenken van de liefde aan hetgeen de onze voor ons waren en daarom weemoedig; 2. een gelovig aandenken aan hetgeen zij nu zijn en daarom vertroostend; 3. een hoopvol aandenken aan hetgeen wij eens met hen zullen zijn en daarom heiligend.

13. Maar broeders, ik wil ten minste over dat punt, welks uiteenzetting volgens hetgeen ons Timotheüs mededeelde, ons nu reeds noodzakelijk voorkomt, behulpzaam zijn, om te volmaken, wat nu nog aan uw geloof ontbreekt (Hoofdstuk 3: 10). Ik wil niet dat u onwetend bent van degenen, die uit uw gemeente reeds ontslapen zijn en nog zullen ontslapen voordat de Heere komt (1 Kor. 11: 30; 15: 20). Ik wil u niet in onzekerheid laten, hoe het bij de

terugkomst van Christus, waarin u zich verheugt (Hoofdstuk 1: 10) met deze is, a) opdat u niet in verkeerde gedachte, alsof zij veel verloren hadden, doordat zij niet meer in leven zijn, bedroefd bent zoals als de anderen (Efeze. 2: 3; 4: 17), die geen hoop op het eeuwige leven hebben en over de afgestorvenen treuren, denkend dat zij met dit leven alles hebben verloren (Efez. 2: 12).

a) Lev. 19: 28 Deut. 14: 1. 2 Sam. 12: 20

Over vele dingen bedroeven wij ons enkel uit onwetendheid: leren wij ze eerst nauwkeurig kennen, dan houdt de droefheid op. Dat wijst Paulus ook hier aan met het woord: "Ik wil niet, dat u onwetend bent" (zie 1 Kor. 10: 1).

Men heeft geen grond om uit onze plaats het besluit te trekken, dat tijdens het schrijven van de brief reeds verschillende gelovigen te Thessalonika gestorven waren en er dus een geruime tijd sinds hun bekering moest zijn verlopen. Zeker kunnen enigen onder hen reeds zijn gestorven, omdat tot aan het schrijven van de brief omstreeks een half jaar was voorbijgegaan. Ook kon het nabijzijn van het sterven van geliefde gelovigen bij de verkeerde voorstelling, die men zich vormde van de terugkomst van Christus en het onderscheid, dat dan tussen gestorvenen en overlevenden aanving (ook in het apocriefe boek, het 4de van Ezra, worden zij, die bij de toekomst van de Messias gestorven waren, voorgesteld als achterstaande bij de derelictis of overgebleven), die droefheid en onrust veroorzaken, die de apostel door een juiste voorstelling probeerde weg te nemen. Daarbij komt nog dat de bezorgdheid van de terugkomst van de Heere niet te beleven, door de smarten en vervolgingen, waarvan de Christenen van Thessalonika toen hadden te lijden, nog aanmerkelijk verzwaard moest worden.

Daarvan kan geen sprake zijn, dat de Thessalonicensen getwijfeld zouden hebben aan een opstanding van de doden en gevreesd zouden hebben, dat de ontslapenen vóór de terugkomst van de Heere in het geheel geen deel zouden hebben aan die zegen. Paulus zou tot hen gans anders hebben gesproken als de zaak zo was geweest. Hij wijst ook in het geheel niet nader aan dat de doden opstaan, maar spreekt alleen zich daarover uit, dat zij, die bij de terugkomst van Christus zich nog in leven bevonden, geen voorrecht zullen hebben boven hen, die vóór hen zijn ontslapen. Zo moet men aannemen, dat de Thessalonicensen, wier ogen en harten zozeer gericht waren op de terugkomst van Christus (in de vergadering van Zijn gelovigen tot Hem 2 Thess. 2: 1), daarover over hun ontslapenen treurige gedachten koesterden, dat zij aan het blijde inhalen, aan het zalig ontvangen van de bruidegom, die kwam (Matth. 25: 1 vv.) geen aandeel zouden hebben. Zij dachten dat alleen de levenden de terugkomende Heer met gejuich en gejubel welkom zouden heten en de Heere, zo door de levenden begroet, eerst, nadat dit eerste heerlijke feit van Zijn heerlijke verschijning zou zijn geëindigd, de doden zou opwekken. Daarom beklagden zij hun doden, dat deze de vreugde en de eer van het ontvangen zonden moeten missen.

De terugkomst van Christus te beleven was het voorwerp van de hoop van de Thessalonicensen, het voorwerp van hun vreugde. Die te beleven was hun verlangen, die niet te beleven scheen hun rouw waard, hoewel de gestorvenen ook het eeuwige leven niet verloren. Het is het levendige van de persoonlijke betrekking tot de Heere, die zoveel belang stelde in het begroeten van Hem bij Zijn terugkomst en de ziel vol verlangen vooruit Hem tegenzendt. En in de daad bestaat ook het levendige van het geloof daarin, dat het iemand niet om de goederen maar om de persoon te doen is; dat zijn gedachten niet gevestigd zijn op het Christendom maar op Christus (vgl. Openb. 22: 17, 20).

Hoe meer de apostel bij zijn mondeling onderricht over de terugkomst van de Heere handelde als een terugkomst tot verlossing van Zijn verdrukte gemeente (2 Thess. 1: 7 vv.), des te lichter zou het zijn, dat het gelijktijdige van de opwekking van Zijn ontslapen gelovigen niet werd uitgesproken. De zin "opdat u niet bedroefd bent zoals de anderen, die geen hoop hebben", mogen wij niet zo verstaan, alsof de apostel niet wilde dat de Christenen over de dood van hun broeders treurden; maar zo'n droefheid een droefheid van die aard, als die bij de anderen, bij hen, die geen hoop hebben, dus bij de heidenen rondom hen plaats vond, moest bij hen niet voorkomen. Van zo'n aard nu is hun droefheid, als zij menen dat de dood hun broeders een zegen doet verliezen, die het voorwerp van hun hoop is, omdat die dan gelijk is aan de droefheid van hen, die geen hoop hebben en daarom hun doden betreuren, omdat zij het goed van het eeuwige leven, waarvan zij weten, hebben verloren.

De Schrift doet nergens de onnatuurlijke eis dat het afscheid geen pijn zou mogen doen. Alleen bestraft zij het gemis van kalmte, alsof God geen God en de hemel geen vaderland was. De sterkte van het geloof laat zich echter niet bevelen en het triomferen niet afdwingen. Ook Christus had tranen (Joh. 11: 33 vv.) en Paulus wist wat droefheid ook over stervenden was (Fil. 2: 27). De apostel noemt de doden met een vriendelijk euphemismus ontslapenen. Het is echter meer dan slechts een spreekwijze, die de verschrikkelijke werkelijkheid verbergt. Zij wil echter ook niet te kennen geven de verkwikkende rust, hun ontheven zijn van aardse nood (Sir. 22: 11, maar belooft een ontwaken (Joh. 11: 11), vooral nadat de Opwekker verschenen is.

Onwetendheid is soms een geluk, vaak een last, maar altijd een bron van eigenaardige kwellung, waar het personen of zaken betreft over wie het ons niet mogelijk is geheel onverschillig te zijn. Al weten wij soms met Paulus, dat de gestorven en opgewekte Christus de Heere is van doden en levenden beiden, hoe zou het ons mogelijk zijn de tranen van de droefheid bij het graf van de onze te drogen, als ons aangaande hun tegenwoordige toestand, hun toekomstig lot volstrekt niets bekend was geworden?

Maar op dit gebied hebben wij voor God zij dank niet geheel in nevelen rond te tasten, dezelfde apostel, die elders zo nadrukkelijk waarschuwt om toch niet wijs te willen zijn boven hetgeen men behoort wijs te zijn (Rom. 12: 8), roept hier alle bekommerenden en treurenden toe: Ik wil niet, broeders, dat u onwetend bent van degenen, die ontslapen zijn. Ook waar niemand meer gevaar van de misvatting loopt, die aan de Christenen van Thessalonika aanleiding gaf tot buitensporige droefheid, behoudt zijn onderwijs aangaande de wetenschap van het geloof bij het graf van onze godvruchtige doden, zijn onmiskenbare waarde. Vragen wij toch wat wij weten van hen, die de dood uit ons oog, maar allerm minst uit ons hart deed verdwijnen? Dit althans staat vast: zij zijn niet dood, maar zij leven in oneindig hoger zin, dan zij immer hier beneden geleefd hebben; uitwendig van ons gescheiden, zijn zij juist daardoor in te nauwer gemeenschap met Hem, die hen opnam in heerlijkheid en ook tussen hen en ons blijft niet altijd de kloof bestaan; die te samen van Christus waren, zullen elkaar hervinden, gelukkiger, reiner, bestendiger dan zij immer hier elkaar bezaten. Op welke grond wij dat weten? Paulus herinnert het in het verband van de tekst. Christus is gestorven, maar zo kunnen dan ook hier beneden de grenzen van het land van de bestemming niet staan; voor een geslacht, even vergankelijk als het gedierte van het veld, had God zijn eigen Zoon ter kruisdood niet overgegeven. Christus is opgestaan, maar Hij, die de Zijnen in het leven en de heerlijkheid voorgedaan is, kan hen dan ook onmogelijk een eeuwige slaap laten slapen. Christus komt terug, maar hetzij die toekomst jaren of eeuwen blijft uitgesteld, onmogelijk kan zij iets minder zijn dan de uur, waarin Zijn volkomen triomf over dood en graf geopenbaard en bezegeld wordt. Bij de laatste openbaring van het Hoofd, treden ook al de

leden in onvergankelijke luister te voorschijn, om het even of zij vroeger of later ontslapen, zij worden door Hem opgewekt en met heerlijkheid en vreugde gekroond. De strijdende en zegepralende kerk, nu door het graf als door een onoverkomenlijke muur van elkaar gescheiden, zij zien te samen een glansrijk eindpunt, het uur van beider hereniging en verheerlijking tegen. Die in Christus gestorven zijn zullen eerst opstaan, daarna wij die levend overgebleven zijn, zullen tesamen met hen opgenomen worden in de wolken, de Heere tegemoet in de lucht en zo zullen wij altijd met de Heere wezen. Vragen blijven hier over, die geen engel beantwoorden kan, maar genoeg, als een vriendelijke ster door de wolken blinkt dit laatste woord door alle nevelen heen en gerustelijk laten wij de zorg voor de vervulling van het woord van Zijn getuigen over aan Hem, die hier in raadselen spreekt, opdat Hij daar door verrassingen het hart van de Zijnen verblijden zou. En waartoe wij dit alles nu weten? Voor alle dingen, opdat wij zouden roemen in Hem, die door dit Evangelie de diepste behoeften bevredigt en een licht over dood en leven heeft ontstoken, waarbij al het licht van de wijsheid van de wereld in valse schemering wegzinkt. Maar zeker niet minder, opdat wij ons zouden troosten, waar wij de dood gedurig zo diepe en pijnlijke wonden zien slaan en ook zullen zien wegnemen, die wij in onze kortzichtigheid meenden dat niet gemist konden worden. Het woord onmisbaar staat nu eenmaal in het woordenboek van de Voorzienigheid vast; het woord ontroostbaar mag in dat van de Christen niet staan. Zeker wordt door het Evangelie van de vertroosting een natuurlijke droefheid gewettigd: weende niet Jezus zelf bij Lazarus' graf en zou het goed zijn als ons hart als een steenrots was, die geslagen werd zonder water te geven? Maar niet minder wordt onze droefheid verzacht, bij de voorstelling hoeveel zij, die hier ons ontvallen, voor zichzelf gewonnen hebben, als zij althans in leven en dood van de Heere eigendom waren. Ach, ook onze meest rechtmatige smart gaat nog met zoveel zelfzucht gepaard en wij zien zo vaak uitsluitend op wat wij verloren, alsof iets in waarheid verloren kon zijn, dat Hem toebehoort, die de sleutels heeft van dood en graf. Terwijl wij in het somber rouwgewaad neerzitten, zijn onze vrome ontslapenen reeds in witte kleren voor de troon van God en het Lam; Konden zij nog spreken, zij zouden ongetwijfeld het afkeuren, als wij even machteloos en moedeloos treuren als die velen om ons heen, die geen hoop hebben. Hebben wij die hoop echt, laat veeleer onze droefheid zo worden bestuurd en geheiligd, dat wij er door gevormd worden voor eeuwige stoorloze vreugde. vertroosten wij niet slechts onszelf, maar ook anderen met deze woorden, de enige die waarachtige troost kunnen geven; en bovenal leven wij zo dicht bij de Heere, dat wij stervende deze troost aan wie ons beweent, kunnen achterlaten. Het zou zo treurig zijn als men bij ons zielloos overschot fluisteren moet: Laat ons die sluier niet oplichten. Het zal zo heerlijk wezen, als wie ons nastaat op goede gronden mag zeggen: Hij heeft zijn wens.

O woord van God, hoe troost Uw uitzicht mij, Bij al wat ons in het lage stof doet wenen. 'k Zie door Uw glans de vale doodsvalei Met morgenrood van hoger licht omschenen Rijs lichtstraal, rijs in 's levens schemerschijn, Wij zullen altijd bij de Heere zijn.

.

Bedroefd en treurig te zijn over de doden is geoorloofd en soms pijnlijk en de wijste en beste mensen hebben, zonder dat dit veroordeeld werd, hun droefheid over de doden betoond. De apostel verbiedt hen niet in het geheel bedroefd te zijn, maar bedroefd te zijn zoals als die geen hoop hebben. Een stoïsche ongevoeligheid over de bezoeken van anderen, of over het afsterven van onze vrienden, moet niet ingevolg noch gevoed worden. De Christelijke godsdienst bedoelt niet het uitroeien van de hartstochten, begeerten en geneigdheden; maar die te matigen en betamelijk te besturen. Wij mogen bedroefd zijn over de dood van onze godvruchtige vrienden, zoals wij zijn, wanneer we afscheid van hen nemen, als zij op een

lange reis gaan. Want de hoop van hen weer te zien is een grote vertroosting onder droefheid. Door de anderen verstaat de apostel duidelijk de ongelovige heidenen. Zo spreekt hij van hen en beschrijft ze als geen hoop hebbende. Wat de Joden belangt, die hadden allen, behalve de Sadduceërs, de hoop van een opstanding van de vromen tot een beter en gelukzaliger leven. Het oogmerk van de apostel is niet om een stoïsche onmeewarigheid een laffe ongevoeligheid en een redeloze onaandoenlijkheid in te voeren en aan te moedigen, als welke strijdig zijn met de gesteldheid van de menselijke natuur en met hetgeen de heilige en Christus zelf en Zijn apostelen betoond en gedaan hebben; maar om buitensporige en onmatige droefheid en rouw te verbieden en al de buitensporige handelingen, die bij de heidenen in hun droefheid en rouw in gebruik waren, die geen kennis hebbende van de opstandingen van de doden, geen hoop hadden van hun vrienden ooit weer te zien, maar hen aanzagen als geheel verloren, als niet langer in wezen zijnde en die zij nooit weer ontmoeten, zien of genieten zouden; dit dreef hen tot buitensporige bedrijven, uitzinnigheid en woedende vervoeringen buiten zichzelf; als om hun kleren af te werpen, het haar uit te trekken, hun vlees te scheuren, zichzelf te snijden, kaalheid te maken tussen de ogen over de doden; bedrijven en handelwijzen, die de Joden verboden waren en die zeer kwalijk voegen aan Christenen, die de leer van de opstanding van de doden geloven. De woorden moeten niet worden verstaan van andere Christenen, die geen hoop hebben van de eeuwige welstand van hun afgestorven vrienden; niet dat de droefheid van hen, die een goede hoop hebben van het toekomstige welzijn van hun dierbare vrienden, niet grotelijks moet en behoort te verschillen van die van anderen, die gans geen hoop hebben; de Joden merken aan over de woorden: en Abraham kwam om Sara te beklagen, dat er niet gezegd wordt om over Sara te wenen, maar om over haar rouw te bedrijven, want over zo'n vrouw als deze, voegt het niet te wenen, nadat haar ziel in de bundel van het leven is gevoegd, maar over haar te rouwen en eer aan te doen in haar begrafenis, hoewel omdat het niet mogelijk is, dat een man niet zou wenen om zijn dode, er in het eind gezegd is en om haar te bewenen; maar de woorden moeten hier verstaan worden van de andere heidenen, die in de staat van de natuur en onwedergeboorte waren, die geen kennis van de opstanding van de doden hadden, noch enige hoop op een toekomstige staat en van hun vrienden daar weer te genieten.

De tegenstelling zal het treffendst wezen, als ik u wijs op het edelste, het beschaafdst, het wijste onder de volkeren; op de zo hoog en zo terecht in hetgeen, waarin zij te prijzen waren, geprezen Grieken, wier wijsheid na tweemaal duizend jaren nog de bewondering van alle wijze volkeren uitmaakt. Welnu, welke kennis, welke zekerheid heeft dit uitnemend volk van de oudheid van het leven na dit leven gehad? Onder hen leefde 400 jaren vóór Christus een man, wie zij, om zijn zeer diepe en zeer verheven wijsheid, de goddelijken Plato genoemd hebben. Van hem heeft een wijze van onze tijd getuigd, "dat hij in die verhouding staat tot de wereld als een zalige geest wie het lust enige tijd op haar te vertoeven en die in haar diepte doordringt, veeleer om ze met zijn wezen aan te vullen, dan slechts om ze te doorgronden, woorden die beter en heiliger bewaard bleven voor Hem, in wie alleen al de schatten van de wijsheid verborgen zijn en alle volheid woont! Deze wijze onder de wijzen heeft een boek geschreven over de onsterfelijkheid van de ziel, dat met algemene stemmen voor het uitnemendste erkend wordt, dat over dit onderwerp uit een niet Christelijke pen is gevloeid. Wij horen in dat boek zijn leermeester Socrates, in het uur van de dood, door zijn leerlingen omringd, de waarheid en gegrondheid van deze hoop betogen met bewijsredenen van verschillende aard en waarde, maar voor hem zo afdoende, dat hij in de overtuiging van de onsterfelijkheid van zijn ziel, met wezenlijke grootheid en aandoenlijke kalmte zich een wrede dood getroost. Wij zullen de inhoud van dit boek niet toetsen en beoordelen naar ons beter licht. Wij willen alleen vragen, welk licht van kennis en troost het kan ontstoken hebben in de duistere wereld, waarvoor het geschreven was? Tot welke mate van zekerheid daarin,

voor de mensen, die toen waren, kan gebracht zijn een waarheid, aan welker troost de ziel van allen behoefte heeft, maar die niemand vertroost, tenzij hij van haar zekerheid volkomen overtuigd kan wezen. Welnu, het boek is geschreven, is met de zorgvuldigheid van een schrijver van die dagen voltooid. Naar het wijs gebruik van de tijd moest het alvorens te worden uitgegeven in een openbare samenkomst van wijzen worden voorgelezen. Men kan zich de belangstelling denken, die het onderwerp opwekte. Maar hoe nu? Wat is dat? Een toehoorder verlaat de plaats; een ander volgt, een derde, een vierde - de gehele samenkomst loopt teniet: slechts een voortreffelijke Aristoteles en weinige anderen blijven de voorlezer tot aan het einde toe bij. Met de overigen is het - als vijfhonderd jaren later in deze zelfde stad tot een gans anderen wijze: Wij zullen u weer hiervan horen. Maar deze maal niet zoals die andere maal, omdat de hoogheid van het verstand geërgerd en het geweten getroffen is, maar omdat er onder deze allen niemand gevonden wordt, die de fijnheid van de redenering vatten, het betoog in zijn moeilijke kronkelingen volgen kan! Zo ongelukkig is men, waar de overtuiging van de dierbaarste waarheden van het betoog van de geleerden zal afhangen. Eenvoudigen, die onder de bedeling van het Evangelie bij zo helder licht in zo wettige gerustheid leeft, hoe ongelukkig zou zich zijn onder de bedeling van de wijsbegeerte. Maar misschien was hier slechts een eerste stap gedaan, een grond gelegd, waarop de altijd voorwaarts strevende geest van de mensen verder kon voortbouwen en is men later weldra in een zo eenvoudige zaak tot meer eenvoudigheid, tot grotere klaarheid gekomen? Nee. - Als de Zoon van God niet gekomen was en had hun het verstand gegeven, dat zij de Waarachtige kenden, geen dageraad zou op deze hun schemering gevolgd zijn! Hoor, niet minder dan vier en een halve eeuw later, een anderen wijze; een wijze nu uit dat heerlijke Rome, waar men de Griekse wijsheid gebouwd heeft. Wie kent Cicero niet? Hoort Cicero over hetzelfde onderwerp. Men vraagt hem naar de onsterfelijkheid van de ziel en hij wijst nog altijd op het geschrift van Plato, steeds als het voortreffelijkste gehuldigd. Maar tevens laat hij er dit getuigenis van geven: Wat de reden is weet ik niet, maar zolang ik dit boek lees, stem ik het toe, zodra ik het echter neerleg en zelf over het onderwerp begin te peinzen, verdwijnt alle instemming. Wijsheid van de wereld, wat bent u? Nog één eeuw later en in de steden van Griekenland en in het achtbaar Rome zelf komt tot de kleinen en verachten, tot de grijsaards en kinderkens, tot de dienstknechten en de dienstmaagden, dat Woord, dat ook tot ons gekomen is: Ik wil niet, dat u onwetend bent. En de kleinste onder ons weet wat de grootsten onder de heidenen slechts gisten: De ziel is onsterfelijk, daar is een leven na dit leven. Maar als zelfs de kleinste het weet, hoe komt het dat zo velen, hoe komt het dat de meesten zich gedragen en voortleven, alsof zij het niet wisten? Als de kleinste het weet, waarom is er niet een grotere dankbaarheid in zijn hart? Waarom niet een heilige ernst om met deze zekerse wetenschap winst te doen voor het eeuwig heil van de ziel, waarvan hij zeker is, dat zij in eeuwigheid bestaan zal? De Christen heeft niet slechts een zekerse wetenschap van een leven na dit leven, maar hij heeft daarenboven een wezenlijke troost in de droefenissen, die dood en graf hem aandoen. Hij rekent voor zich en de zijnen, die met hen echt Christenen zijn, op een verbetering van zijn lot. Dit sterkt zijn hart bij de gedachte aan eigen verscheiden; dit doet hem de tranen van de ogen afwissen bij de graven van zijn dierbaren. Het gruwen voor de dood overwint hij (uit heilige oorzaken) niet geheel en al. Hij zou wel wensen zonder te sterven in het eeuwige leven te kunnen overgaan; maar toch, de dood is voor hem geen koning van verschrikking, die hij tot iedere prijs zou wensen te ontvluchten; ja er zijn ogenblikken, waarin de zucht recht levendig en smachtend is in zijn hart, de zucht om "ontbonden te zijn." Levenslang heeft menig Christen een dierbaren dode beschreid, maar met zachte tranen, omdat dit beschreien geen beklagen was, deze droefheid, geen droefheid als van hen, die geen hoop, geen blijde verwachting hebben, verwachting, die door de tranen doet glimlachen en het gebogen hoofd bestraalt met een liefelijke en verblijvende glans. Mijn kind! stort tranen over een dode en hef een treurlied aan als een, die zwaar leed heeft te

dragen; bezorg zijn lijk overeenkomstig zijn staat en verzuim zijn begrafenis niet, ween vrij bitter en bedrijf heftig rouwmisbaar; en maak het lijkbeklag naar zijn waardigheid, een of twee dagen, dat niemand iets te berispen heeft; en laat u dan van uw droefheid troosten. Want droefheid kan de dood veroorzaken en de kracht verzwakt door treurigheid van het hart. Als de dode is weggebracht, moet de droefheid overgaan, moet men eindigen het leven van een diepbedrukte te leiden. Begeef uw hart niet tot droefgeestigheid, zet ze van u, gedachtig zijnde, dat wij allen moeten sterven. Vergeet dat niet, daar is immers geen terugkeer; de dode doet u geen nut en uzelf benadeelt u. Gedenk, zoals het hem gegaan is, zo zal het ook u gaan, gisteren mij, heden u. Laat met de dood van de doden ook zijn aandenken rusten en troost u over hem, omdat hij toch onherroepelijk is heengegaan. - Ziedaar alles, wat twee eeuwen vóór Christus een wijs en godvruchtig Israëliet tot de bedroefden te zeggen heeft: zij moeten hun tranen drogen, omdat al te zeer te wenen nadelig is; zij moeten hun tranen drogen, omdat tranen niet baten; zij moeten troost zoeken bij redeneringen van hun verstand, bij de verstrooiing, bij de vergetelijkheid - maar waar is de hoop? Ach, schoon sinds eeuwen bij Israël de zekere wetenschap zijn kon, dat met de dood niet alles gedaan was; schoon het wist van een Enoch en een Elia, levend van de aarde weggenomen en van een Mozes aan de mond van de Heere ontslapen, en wiens graf niemand ooit gevonden had; dat het patriarchen gehad had, die op hun sterfbed uitriepen: op uw zaligheid wacht ik, O Heere! en koningen en psalmisten, die in heilige geestvervoering hadden gezongen: U zult mijn ziel in het dodenrijk niet verlaten; uw heilige zal geen verderving zien; de kennis en de kracht van deze vertroosting was verre van algemeen te zijn en voor de heilige mensen van God zelf, die door de Heilige Geest gedreven, die troost het best gekend en voor anderen uitgedrukt hadden, was de zaak meer zeker dan helder geweest en het denkbeeld aan graf en dood, "die de Heer niet prijzen; aan de kuil", waar men op zijn trouw niet meer hopen kan; aan het neerdalen, het wonen in de stilte, doorgaans noch opwekkelijk noch verdragelijk. Maar als Hij verscheen, die de opstanding is en het leven; die bij de graven nieuwe openbaringen van de heerlijkheid van God aankondigde; die de liefde en de macht had tot een weduwe, de lijkbaar van haar eniggeboren zoon volgende, te zeggen: ween niet! en die toch ook weer zelf geweend heeft bij het graf van een dierbare vriend. daar ging ook in deze de morgenster op over de duistere plaats, tot hiertoe slechts door de flauwe tintelende lamp met schemerende glans hier en daar verlicht. Tot in de nacht van de graven, tot in het donkere dodenrijk drong het morgenlicht van de opstanding door. Een nieuwe een volkomen vertroosting werd gehoord: Ik wil niet, dat u onwetende zegt, van degenen, die ontslapen zijn; ik wil niet dat u bedroefd bent als degenen, die geen hoop hebben; vertroost elkaar met deze woorden. Welke woorden? O mijn lezers, het is een voorrecht, dat u ze kent, want u zijn zij verkondigd, die woorden van God en niet van de mensen. Voor u ook hebben ze geklonken, niet eenmaal, maar vele, maar ontelbare malen. Nee, nee, het is onmogelijk, dat u ze u niet herinnerd heeft bij elk sterfbed en bij ieder graf. Nee, het is zeker, dat u ze op uw lippen genomen heeft tot iedere bedroefde, die zijn aardse schat aan de aarde toevertrouwen moest, maar door u op de hemel gewezen werd - zoals u ze op uw beurt in de dagen van uw nood - gehoord heeft uit de mond van kleinen en groten, wijzen en eenvoudigen. Ik ducht niet, dat u onwetend bent van de troost, die de Christenen hebben. Eén ding zou ik kunnen duchten - de mogelijkheid, dat u die troost met een hart, dat niet wil vertroost weten, zou hebben kunnen afwijzen. En nog één - dat u die grote en heilige troost zou hebben kunnen gebruiken zonder recht en met lichtvaardigheid.

14. Er is toch - en dit is het wat wij niet voor u willen verbergen - volstrekt geen reden, dat u over de ontslapenen bedroefd zou zijn. Want als wij geloven, dat Jezus gestorven is en opgestaan, dan zijn deze de beide hoofdfeiten, waarophet christelijk geloof rust (1 Kor. 15: 3 v.) en aan deze hoofdfeiten van onze zaligheid houdt u toch, zoals ik weet, onveranderlijk vast. Zo zal ook God, naar die zelfde macht, waarmee Hij Hem, onze Heere, van de dood

heeft opgewekt (2 Kor. 4: 14), degenen, die ontslapen zijn in Jezus en daardoor wat de ene kant het sterven aangaat, Hem gelijk zijn geworden (Hand. 7: 58 en 59) wederbrengen met Hem. Hij zal hen uit de onzichtbare wereld, waarin zij, wat de ziel aangaat, tot Hem zijn ingegaan (Fil. 1: 23), in de zichtbare wereld inleiden, door hun wederopwekking van de dood, waardoor Hij ook, wat de tweede kant, de opstanding aangaat, hen als Zijn meest verwante broeders aan Hem gelijk maakt. Dat zal Hij doen, (Hebr. 1: 6), als de dag van Zijn terugkomst daar is, zodat Hij dan niet zonder hen verschijnt, maar zij evengoed als de hemelse legerschaar tot Zijn persoonlijk gevolg behoren (2 Thess. 1: 10).

Laat ons niet denken dat, na het sterven, de ziel in gevoelloosheid slaapt. Heden zult u met Mij in het Paradijs zijn, fluistert Christus ieder stervende gelovige toe. Zij slapen in Jezus, maar hun zielen zijn voor God, Hem dag en nacht prijzend in Zijn tempel en voor de troon halleluja's zingend voor Hem, die hen van hun zonden gewassen heeft in Zijn bloed. Het lichaam slaapt in zijn bed van aarde, onder het grastapijt. Maar hoedanig is die slaap? Het denkbeeld, dat aan slaap is verbonden is rust en dit is de gedachte, die de Geest van God ons wenst mee te delen. De slaap maakt van elke nacht een sabbat voor de dag. De slaap sluit de deur van de ziel goed toe en verzoekt alle indringers een tijd te wachten, opdat het innerlijke leven zijn zomertuin van de ruste mag betreden. De moegezwoegde gelovige slaapt rustig, zoals het vermoeide kind aan de borst van zijn moeder sluimert. O, zalig zij, die in de Heere sterven? Zij rusten van hun arbeid en hun werken volgen met hen. Hun stille rust zal nooit verbroken worden, totdat God opstaan zal, om hun het volle loon te geven. Door engelenwachten bewaakt, achter de gordijnen van eeuwige geheimen verborgen, slapen zij als erfgenamen van de heerlijkheid voort, totdat de volheid van de tijd de volheid van de verlossing aan het licht zal brengen. Wat een ontwaken zal het hunne zijn? Zij werden vermoeid en afgetoofd in hun laatste rustplaats neergelegd; maar zo zullen zij niet opstaan, zij trekken met een gerimpeld voorhoofd en vervallen gelaatstrekken naar hun rustplaats, maar zij ontwaken in schoonheid en heerlijkheid. Het gerimpeld zaad, zo ontbloot van vorm en schoonheid, rijst op uit het stof als een heerlijke bloem. De winter van het graf maakt plaats voor de lente van de verlossing en de zomer van de heerlijkheid. Gezegend is de dood, omdat hij ons door de goddelijke kracht, van dit dagelijkse werkkleed ontdoet, om ons met het bruiloftskleed van de onverderfelijkeheid te bekleden. Zalig zijn zij, die in Jezus rusten.

15. Zij hebben dus in vergelijking met de levenden geen nadeel; integendeel zijn zij in het voordeel. Houd het zo-even beweerde niet voor een gevolgtrekking door ons gemaakt, die men niet onvoorwaardelijk vertrouwen kan. Verlaat er u op; want dat zeggen wij u door het woord van de Heere, dat Hij bij deze gelegenheid door Zijn Geest ons ingeeft (1 Kon. 20: 35 Matth. 10: 9 v. Joh. 16: 13 v.), dat wij die levend overblijven zullen, zovelen van ons bestemd zijn, om dan op aarde te zijn tot de toekomst van de Heere, als Hij komt, om Zijn gemeente thuis te halen, niet zullen voorkomen degenen, die ontslapen zijn. Wij zullen integendeel na hen komen volgens de orde meegedeeld in 1 Kor. 15: 52b

De apostel maakt de Thessalonicensen in de eerste plaats daarop opmerkzaam, dat, evenals de ontslapenen gedurende de tussentoestand bij Jezus zijn, zij zo ook eens bij Zijn wederverschijning van de hemel met Hem zullen zijn. En als nu daartoe hun wederopwekking van de dood vooraf nodig is, omdat zij alleen zo de Heere, die zichtbaar komt, zichtbaar in de wereld kunnen leiden, zo was hun sterven, dat zij reeds hebben ondervonden en het opstaan, dat zij nog moeten ervaren, geheel overeenkomstig hetgeen volgens de hoofdfeiten van de Nieuw Testamentische geschiedenis met Jezus Christus heeft plaats gehad; in het een ligt daarom ook de waarborg voor het andere. Paulus trekt nu uit hetgeen hij hier zegt, de logische consequentie, de eenvoudige gevolgtrekking, uit de beide hoofdfeiten, die het Evangelie van

Jezus Christus verkondigt en die het Christelijk geloof tot zijn fundament heeft. Daardoor komt hij tot de stelling, dat de ontslapenen bij de terugkomst van de Heere de levenden en overblijvenden zelfs zullen voorgaan. Terwijl de beide wijzen, waarop het lichaam van de gelovigen naar het beeld van het verheerlijkt lichaam van de Heere volgens 1 Kor. 15: 47 vv. veranderd wordt, is de opwekking zonder twijfel het eerste en die verandering die plotseling in een ogenblik, ten tijde van de laatste bazuin plaats heeft het tweede is, zo kan hij deze stelling als een woord van de Heere voorstellen. Een onmiddellijke uitspraak uit Christus mond, zoals de apostel een kan noemen bij het geval in 1 Kor. 7: 10, is er nu niet voor hetgeen, waarover hier gesproken wordt, voor zover de evangelische berichten reiken. En zo'n niet geschreven uitspraak zoals in Hand. 20: 35 bedoeld was, zou hij zonder twijfel nog anders ingeleid en anders geformuleerd zijn. Wij kunnen dus de apostel slechts zo verstaan, dat wat hij schrijft, hij dit voor een door de Geest van de Heere onmiddellijk en uitdrukkelijk Hem ingegeven woord kan houden en daarom voor het eigen woord van de Heere wil hebben aangenomen. Als hij nu zegt: "Wij, die levend overblijven zullen tot de toekomst van de Heere", zo heeft men dit gehouden voor een bewijs en wel voor een van de duidelijkste van alle, die nog op andere plaatsen worden gevonden, dat hij bepaald verwacht heeft de dag van de terugkomst van Christus zelf nog te zullen beleven; zeker een verwachting, waarin hij zich heeft vergist. Het is toch een verkeerde wijze van beschouwing, dat het "wij" op onze plaats eveneens is op te vatten als het "wij" in 1 Kor. 15: 51 en 52 Paulus beweegt zich alleen in de tegenstelling van levende en ontslapen Christenen, zoals die reeds in de tijd werkelijk bestond en wil voorstellen wat bij de terugkomst van Christus deze en wat de anderen zullen ervaren, de eersten namelijk de verandering en de tweeden de opstanding. Tot de levenden nu behoort hij met zijn lezers en hij kan daarom zich met hen verenigend schrijven: "wij, die leven." Hij doet dit te meer, omdat de Thessalonicenzen en diegene van hun broeders, die niet weer tot deze categorie behoorden, maar reeds ontslapen waren, in vergelijking met hen, die nog in leven waren en dus nog hoop hadden Christus terugkomst te beleven, voor benadeeld hielden. Had hij echter gemeend, dat "wij, die leven" reeds genoeg was, om ook werkelijk de terugkomst van Christus te beleven, dan had hij de bijvoeging "overblijven tot de toekomst van de Heere" kunnen besparen; hij heeft die echter niet alleen niet gespaard, maar in het woord van de grondtekst zelf, met het "wij, die leven" tot een enkel begrip verbonden, zodat hij bepaald handelt over hen, die op de dag van Zijn toekomst zich nog in leven bevinden en nu weet hij niet, of hij zelf tot die categorie behoren zal of niet. Zolang zij nog met elkaar in leven zijn, is het mogelijk, dat zij tot die overblijvenden behoren. Of dat intussen werkelijk of ook maar waarschijnlijk het geval zal zijn, laat hij evenzeer onbeslist, als hij het in 2 Kor. 12: 2 v. onbeslist laat, of hij bij het daar bericht "gezet worden in de derde hemel en in het paradijs", in of buiten het lichaam geweest is. Zo kan hij in 1 Kor. 6: 14; 2 Kor. 4: 14 zich eveneens verenigen met hen, die tot de opstanding komen, nadat zij van te voren gestorven zijn (vgl. Hand. 24: 15 v. zich hier verbindt met hen, die leven en overblijven en dus tot de verandering komen).

Men heeft hieruit willen afleiden, dat Paulus zelf hoop heeft gekoesterd om bij de toekomst van Jezus nog in leven te zijn, doch hetgeen tegen vele betuigingen, die hij elders doet, lijnrecht tegenstrijdig is. Het is dus een manier van spreken bij veronderstelling; zij, die levend zullen overgebleven zijn, wij ook, als wij ook onder dat getal behoorden. Paulus hoefde de hoop op een snelle terugkomst van de Heere hier niet tegen te gaan en achtte het nu niet raadzaam, zich daarover stellig uit te laten. (V. D. PALM).

Het Griekse woord, door "voorkomen" vertaald, betekent de voorrang te hebben, iemand de loef af te steken, wanneer iemand een meerder voorrecht geniet dan een ander, of datzelfde voorrecht eerder deelachtig wordt, kan hij in die zin gezegd te worden, hem voor te komen.

De zakelijke zin is daarom deze: in de grote dag van Christus' luisterrijke toekomst, bij de voleinding van de wereld, zullen velen van de Christenen nog op aarde leven; maar u moet u niet verbeelden, dat deze enige voorrang hebben zullen boven hun afgestorven broeders en dat zij met ziel en lichaam in de hemelse heerlijkheid zullen ingaan, eer hun afgestorven broeders zijn opgewekt. Juist het tegengestelde zal plaats hebben: eerst zullen zij, die in Christus gestorven zijn, tot heerlijkheid worden opgewekt; dit zullen de Christenen, die dan leven, eerst aanschouwen en daarna zullen hun lichamen, zonder de dood te ondergaan, in hoedanigheden veranderd en tot de hemelse heerlijkheid bekwaam gemaakt worden.

16. a) Want de Heere zelf (omdat op Zijn dag geen sprake meer is van krachten en werkingen, uitgaande van Hem, die in de hemel is, zoals in Matth. 26: 64 Openb. 6: 2, 16 v., maar van Zijn persoonlijke openbaring) zal met een geroep, waarmee Hij hen, die in de graven zijn, hun opwekkingsuur aankondigt (Joh. 5: 28), met de stem van de archangel, die Zijn woord tot hen brengt, dat zij vernemen en met de bazuin van God, die hun de kracht geeft, de roeping te volgen, die ook tot hen komt (Ezech. 37: 6 v.), neerdalen van de hemel; en die in Christus gestorven zijn (1 Kor. 15: 18) zullen eerst opstaan (Dan. 12: 2).

a) Matth. 24: 31. 1 Kor. 15: 52. 2 Thess. 1: 7

18. vertroost elkaar dan met deze woorden, die u leren hoe die droefheid zonder grond is, waaraan u zich ten opzichte van uw ontslapenen heeft overgegeven. Wijs ieder, die in gevaar is om tot zo'n droefheid te komen, op hetgeen wij u hier als het woord van de Heere hebben gezegd.

Dat is een geheel andere troost, dan die in de onvernieuwde kerk wordt gegeven, namelijk deze: zorg voor zoveel zielmissen als mogelijk is, roep zoveel priesters er bij als u kunt!

Het is echter ook een valse troost te menen, dat het een uitgemaakte zaak is, dat ieder door de dood in de hemel komt.

HOOFDSTUK 5

OVER DE TIJD VAN DE JONGSTEN DAG ENn HOE MEN ZICH DAARTOE MOET VOORBEREIDEN

EPISTEL OP DE ZEVENENTWINTIGSTE ZONDAG NA TRINITATIS

Hoe zeldzaam heeft het plaats, dat de Kerk een 27ste Zondag na Trinitatis viert. De meeste jaren eindigen met een Zondag minder. Bij het zeldzame nu van de jaren, die 26ste en 27ste Trinitatiszondag geven, heeft de Kerk het niet gebracht tot de volle zekerheid van de keuze bij haar lezingen. Voor beide Zondagen vinden wij 2 Thess. 1: 3 vv. zowel als 2 Petr. 3 vv. verwijzing zoeken en daarbij voor deze Zondag nog in het bijzonder deze tekst.

De symphonie tussen het Evangelie (Matth. 25: 1 vv.) en dit epistel is duidelijk. Het Evangelie eindigt met de vermaning: "Waak dan, want u weet de dag niet, noch het uur, waarin de Zoon des mensen komen zal; " Het epistel drukt dezelfde vermaning ons op het hart. Waken moeten wij, want wij weten, dat onze Heere komt als een dief in de nacht; en waken kunnen wij, want niet alleen zijn wij kinderen van de dag, maar wij ontvangen ook van de Heere de juiste uitrusting om wacht te houden. Die nu niet wil waken, verliest wat hij heeft; die echter getrouw waakt, zal de zaligheid bezitten in eeuwigheid.

Hoe de vromen de komst van hun Heiland verwachten: 1. over de dag van Zijn komst beweren zij niets; 2. Zij waken en strijden als kinderen van het licht. 3. Zij zijn niet bevreesd voor de toorn van het gericht.

Wie zal staan voor de Zoon des mensen? 1. die aangedaan is met het schild van het geloof; 2. die wandelt als een kind van de dag; 3. die ieder uur de komst van de Heere verwacht.

Waarom moeten wij ons voor de komst van de Heere ernstig en getrouw voorbereiden? 1. dat eist de ernst van de grote dag; 2. daartoe dringt de waardigheid van onze Christelijke roeping; 3. daartoe noodzaakt de hoop van de eeuwige zaligheid.

Hoe moet een Christen de dag van de Heere verwachten? 1. als een dag, die ongehoopt en plotseling zal komen; 2. als een dag van het verderf over de goddelozen en dus als een kind van het licht en niet van de duisternis; 3. als een dag, waarop de zaligheid begint, dus met blijde hoop.

De Christelijke wandel met het oog op de jongste dag. 1. wat de aard ervan is; 2. wat ertoe verplicht; 3. wat de zalige gevolgen zijn.

De laatste dag, voor de gelovigen zo verblijdend: 1. de zekerheid van deze dag; 2. de voorbereiding ertoe; 3. de vertroosting van de gelovigen bij zijn aanbreken.

De gedachte aan de doden een aanmaning tot waakzaamheid: 1. in hoeverre zij zo'n vermaning is; 2. op welke manier onze waakzaamheid zich moet betonen.

1. Maar van de tijden en de gelegenheden, de bepaalde uren, hoeveel tijd er nog zal verlopen voordat wij tot dit tijdstip van 's Heeren komst zijn genaderd, broeders, heeft u niet nodig dat men u schrijft, omdat u bekend is wat udaarover moet weten.

2. Want u weet zelf zeer goed, omdat bij het onderricht, dat wij u hebben gegeven, Christus' eigen woorden daarover door ons aan u zijn meegedeeld, dat de dag van de Heere zo zal komen zoals een dief in de nacht (Matth. 24: 43 v. Luk. 12: 39 v. ; 21: 34 v. ; 2 Petr. 3: 10 Openb. 3: 3; 16: 15). Nooit kan er dus een toestand zijn, die aan de kinderen van de wereld zekerheid zou geven, dat zij voor de Heere onbereikbaar en onaantastbaar zouden zijn; integendeel juist daar, waar volgens hun mening zo'n toestand aanwezig is, zal datgene plaats hebben, waardoor zij menen veilig te zijn.

3. Want wanneer zij met een zekere gerustheid, met welbehagen over datgene, waardoor zij menen tegenover alle rechterlijke macht van de Heere bevestigd te zijn, zullen zeggen: "Het is vrede en zonder gevaar" ("Isa 3: 24" Jer. 6: 14 Ezech. 13: 10 Matth. 24: 38 v. Luk. 17: 26 vv.), dan zal een haastig verderf (2 Thess. 1: 9. 1 Tim. 6: 9 hen overkomen, zoals de barensood een bevruchte vrouw (Jes. 13: 8 Jer. 4: 31; 6: 24; 22: 23 Micha 4: 10) en zij zullen het geenszins ontvluchten.

Op de onderrichting over de ontslapenen, waartoe de apostel aanleiding had verkregen door het bericht van de becommernis, die bij de gemeente bestond, volgt hier een andere, die met de vorige zeker in zoverre samenhangt, dat die over hetzelfde feit van de toekomst handelt, waarover de bezorgdheid voor de doden voortkwam. De apostel zou daartoe nu wel bezwaarlijk zijn overgegaan, als hij niet een begeerte van de gemeente daarover had vernomen, die hij nu hierdoor wil vervullen. Hij moest handelen "over de tijden en gelegenheden", zo zegt hij, als hij wil voldoen aan de begeerte in de gemeente uitgesproken. Maar, zo verklaart hij verder, de Christenen van Thessalonika hebben daarover geen verklaring door een brief nodig, niet, zoals velen zijn mening hebben willen verklaren, omdat daarover geen mededeling kon worden gegeven, waardoor bewezen zou zijn, dat hun verlangen verkeerd was, maar om de door hemzelf er bijgevoegde reden, omdat zij door zijn mondeling onderricht dat reeds wisten, wat hun hierover moest worden bekend gemaakt, dat de dag des Heeren kwam als een dief in de nacht. Moest deze vergelijking alleen het verrassende en onverwachte van Christus' verschijning of van het intreden van Zijn dag uitdrukken, men zou dan moeten toegeven wat sommigen beweren, dat er edeler beelden hadden kunnen worden gevonden. Zij houdt echter tevens in, dat de Heere op Zijn dag hen, voor wie Hij zo komt, van alles beroven zal, wat tot hiertoe hun bezitting heeft uitgemaakt. Dat de bedoeling niet is, dat Hij ook voor hen, die Hem verwachten, zo zou komen, spreekt vanzelf en wordt dan ook bevestigd door hetgeen onmiddellijk volgt, waar alleen van zodanigen sprake is, voor wie het onverwachte en plotselinge komen van deze dag het begin zal zijn van een verderf, dat alle mogelijkheid van ontkomen uitsluit. Wat de vergelijking aangaat van die dag, die de wereld in haar gerustheid plotseling en tot haar verderf overvalt, met een zwangere vrouw, die door de geboorteweëën, die zij niet ontkomen kan, overvallen wordt, zo wil deze te kennen geven dat de kinderen van de wereld in het geheel niet denken aan het verderf, dat hen wacht, hoewel het in henzelf reeds wordt voorbereid en voor hen even zeker is als voor een zwangere, dat zij moet baren.

Hoe treffend is het beeld hier gekozen! Die geruste mensen denken: "het is vrede en zonder gevaar!" en toch dragen zij in zich de grond van zwaar lijden en van bezoeken. Plotseling komt het beslissende uur, waarin het bij hen te doen is om leven of dood, even als een zwangere de weeën meestal plotseling, soms midden onder het eten of in de slaap, onder schertsen en lachen overvallen en zij nu stil de beslissing moet afwachten, die over haar komt; zij kan de last van haar lichaam niet van zich werpen, maar moet voortbrengen wat zij in zich draagt en dat is bij die geruste mensen het verderf.

4. Maar u, broeders, u bent wat uw staat als Christenen aangaat, niet zoals de kinderen van de wereld, in duisternis, dat u evenzo die dag van de Heere (Rom. 13: 12. 1Kor. 3: 13 Hebr. 10: 25) als een dief zou bevangen, hetgeen alleen ten opzichte van hen kan zijn, die in de duisternis leven.

5. U bent integendeel ten gevolge van uw roeping tot de gemeenschap van Jezus Christus (1 Kor. 1: 9) allen kinderen van het licht en kinderen a) van de dag (Joh. 12: 36 Luk. 16: 8 Efeze. 5: 8). Wij, die de Heere Jezus Christus in geloof toebehoren, zijn niet 's nachts, noch van de duisternis. Op ons is dus dat woord van de Heere (vs. 2) geenszins van toepassing (Joh. 11: 9 v.).

a) Rom. 13: 12

In de duisternis zijn betekent: onwetendheid, valse gerustheid, aardsgezindheid, liefdeloosheid over de Heere Jezus, vijandschap tegen het licht, ongeduld als zijn inwendige toestand te openbaren (Joh. 3: 19 v.) en daarin te willen blijven. Maar God is een licht en een Vader van de lichten en maakt ons door het Woord van de waarheid tot kinderen van het licht (Jak. 1: 17 v.). Hij wekt lust tot waarheid in het binnenste op, zodat het kwade door het licht bestraft wordt en ook wat in God gedaan is openbaar wordt. Zo trekt die van het kwade af en bevestigt het goede en zo komt men tot een rein hart en een eenvoudig oog, waarvoor het licht als zijn element aangenaam is en zo zal voor een gelovige als voor een kind van het licht ook de dag, die alles duidelijk maakt, draaglijk en gewenst worden.

Als de dag van de Heere de anderen overvalt als een dief in de nacht, dan ligt daarin opgesloten, dat zij zich bevinden in nacht en donkerheid. Om evenzo door die overvallen te worden moesten de lezers in dezelfde toestand zijn; de apostel ontkent dus het eerste als hij het laatste ontkent. Is het echter zo niet met hen, dat de dag van de Heere, die toch verwant is met de dag, in wiens licht zij leven, als een dief overviel, zo hebben zij ook in dit opzicht zo'n onderwijzing over het "wanneer" daarvan niet nodig, dat zij zouden vernemen hoe lange tijd er nog zou verlopen; wat zij zijn, verheft hen aan de ene kant en wat zij weten, aan de andere kant boven zo'n noodzakelijkheid.

Voor de Christenen is de dag reeds inwendig aangebroken, al heerst die ook nog niet uitwendig. Zij doen als de kinderen van het licht reeds nu wat eeuwig hun werk zal zijn, met het oog op de dag, die alles openbaar maken zal. Het veronderstelt echter een ernstige vernieuwing, als een mens zich zal verheugen in het openbaar worden zonder te verschrikken. Het is overigens zeer begrijpelijk, dat de loop van de kerkgeschiedenis de vorm van de geloofsverwachting een weinig heeft veranderd en velen eraan gewend heeft, bij de dag van de Heere meer aan de doodsdag van ieder te denken dan aan de dag van het oordeel over allen. Ook die komt evenals deze onvermijdelijk, maar onaangekondigd. Toch ligt daarin een vernauwen van de horizon, als de blik op de voleindiging van het geheel al te zeer verloren gaat.

6. a) Laat ons dan niet slapen in de geestelijke betekenis van het woord (Efeze. 5: 14), zoals als de anderen, de ongelovigen (Hoofdstuk 4: 13 Efeze. 2: 3), maar b) laat ons waken c) en nuchter zijn (1 Petr. 5: 8).

a) Rom. 13: 11, 13 b) Luk. 21: 35 c) 1 Kor. 15: 34

Velerlei zijn de wegen om de Christelijke waakzaamheid aan te wakkeren. Laat mij onder andere middelen de Christenen sterk aanraden, veel met elkaar over de wegen van de Heere te spreken. Christen en Hopende spraken tot elkaar, terwijl zij op reis naar de hemelse stad waren. Laat ons, om de slaperigheid te voorkomen of te bestrijden, een nuttig gesprek voeren. Christen vroeg: Waarmee zullen wij beginnen? En Hopende antwoordde: Waar God met ons mee begonnen is. Toen zong Christen dit lied:

O u, die steeds het oog naar Sion op moet slaan, Als sluimring u bedreigt en u in slaap zou raken, Komt herwaarts, broeders, komt en luistert naar de zaken, Die wij als pelgrims nu te zaam bespreken gaan. Een broederlijk verkeer, in Jezus naam gesloten, Verheft de ziel en houdt haar wakend, onverdrotten.

Christen, die zich afzonderen en in eenzaamheid wandelen, zijn zeer onderhevig om slaperig te worden. Zoek Christelijke omgang en u zult daardoor wakende blijven, verfrist en aangemoedigd worden om groter vorderingen op de weg van de hemels te maken. Maar wanneer u dus in zoetheit tesamen raadpleegt over de wegen van God, zie dan toe dat het onderwerp van uw samenspreking uw Heere Jezus is. Dat het oog van het geloof onafgebroken op Hem gericht is, dat uw hart vol van Hem is, dat uw lippen Zijn dierbaarheid uitspreken. Mijn vriend, leef dicht bij het kruis en u zult niet in slaap vallen. Tracht een zeer diep gevoel van de waarde van de plaats te verkrijgen, waar u heengaat. Als u bedenkt dat u naar de hemel moet, zult u onderweg niet slapen. Als u weet dat de hel achter u is en de duivel u achtervolgt, zult u niet stilstaan. Zou de doodslager slapen met de wreker van het bloed achter en de stad van de behoudenis voor zich? Christen, zult u slapen, terwijl de paarden poorten geopend zijn, de gezangen van de engelen u wachten, om u met hen te verenigen een kroon van goud gereed is om u op het hoofd gezet te worden? O, nee, ga voort in heilige gemeenschap te waken en te bidden, opdat u niet in verzoeking valt.

7. Want reeds in lichamelijke zin is het aldus: die slapen, slapen 's nachts en die dronken zijn, zijn 's nachts dronken, dan richten zij het liefst hun drinkgelagen aan.

8. Maar wij (om het gezegde van het lichamenlijk gebied dadelijk op het geestelijke over te brengen), die niet van de nacht zijn, noch van de duisternis (vs. 5) en dus niets met dat nachtelijke te doen hebben, wij, die overdag zijn, tot de tijd behoren, dat het licht heerst, in de dag wandelen naar die grote dag, behoren anders te handelen. Laat ons, zoals wij niet slapen, ook niet dronken maar nuchter zijn, aangedaan hebbende het borstwapen, het pantsier (Jes. 59: 17) van het geloof en van de liefde en tot een helm de hoop van de zaligheid (Hoofdstuk 1: 3. 1 Kor. 13: 13

Dit, dat de Christenen kinderen van het licht zijn en overdag, legt hun ook zeer bepaalde plichten op. Wij mogen niet slapen, zegt de apostel, zichzelf ook insluitend met hen, op wie deze verplichting rust, nadat hij zich van te voren meegerekend heeft onder de kinderen van het licht en overdag met de woorden: "wij zijn niet van de nacht, noch van de duisternis. " Wij mogen niet slapen, maar wij moeten waken en aan de dag de eer geven, die daaraan volgens de regeling van God toekomt. Het slapen is hier natuurlijk in geestelijke zin op te vatten. De anderen, de heidenen, slapen; zij zijn ten opzichte van God en diens wil nalatig en lui, zij horen niet wat zij konden horen, als zij maar wilden waken, zij doen niet wat zij zeer goed konden doen, als zij de slaap van zich wilden afschudden; maar het behaagt hun zo werkeloos, zo gedachteloos voort te gaan en hun dagen door te brengen als een ijdelheid, als een droom. In plaats van te slapen, moeten wij waken met heldere ogen, met wakkere zintuigen, met bedrijvige handen de dag, die ons gegeven is, uitkopen; maar wij moeten ook,

zoals de apostel erbij gevoegd heeft, nuchter zijn. Is het reeds in het lichamelijk leven niet mogelijk te waken, als de mens zich aan onmatigheid overgeeft, omdat deze het hoofd snel zwaar en moe maakt en tot slapen dringt, zo eist ook voor het geestelijke leven het waken, dat wij ons steeds bevinden in de toestand van geestelijk nuchter zijn. Hij is nu daarin niet, die, zich met de beker van de wereld en haar begeerlijkheid bedwelmend, zich aan haar ijdelheid en nietigheid overgeeft.

De aangeboren zwakheid en traagheid van het vlees neigt reeds vanzelf tot slaperigheid (Matth. 26: 41). Daarom moeten wij alles vermijden, waardoor wij dat nog zouden kunnen verergeren, alle bedwelming, waardoor wij de schuld van zelfverdoving op ons zouden laden. Zo'n bedwelming ontstaat door het overgeven aan de heerlijkheid van de wereld, aan eer, genietingen en zorgen; het leren en streven van hen, die naar God niet vragen. In 1 Kor. 15: 34 wordt de loochening van de opstanding voorgesteld als een dronkenschap; een apostolische beschrijving van het nuchter zijn lezen wij daarentegen in 1 Kor. 7: 29 vv.

Het "nuchter zijn" laat de apostel niet zonder bijvoeging: "aangedaan met het borstwapen van het geloof en van de liefde en tot een helm de hoop van de zaligheid. " Die bijvoeging is daaruit te verklaren, dat in het nuchter zijn het waken als veronderstelling vervat is. Deze overgang lag namelijk in zoverre voor de hand, als de wakende in tegenstelling van die op het bed ligt ook bekleed is. Dat als onze bekleding pantsier en helm worden genoemd, komt van diezelfde ernst van ons waken, die de vermaning tot nuchter zijn meebrengt en die nu van de tegenstelling tegen de lichtzinnigheid van de drinker tot de voorstelling van de noodzakelijkheid verheft, om tegen vijandelijke aanvallen op de hoede te zijn. Zonder zo bekleed te zijn, zoals bij het gevaar, dat ons buiten dreigt, nodig is, zou het tot zeker bereiken van onze bestemming niet genoeg zijn, dat wij ons nuchter houden. Het nuchteren zijn laat ons met steeds gelijke helderheid gedachtig zijn aan onze bestemming en aan de weg daarheen en bedacht zijn op alles, wat ons deze zou kunnen doen verliezen. Als wij echter geen geloof en geen liefde hadden, noch hoop, zoals wij ons niet kunnen beschermen tegen hetgeen ons van onze bestemming zou kunnen aftrekken, of zou willen vervreemden tot een wandelen en een gezindheid, die daar tegenover staat.

Geloof en liefde zijn het borstharnas, het door de liefde werkdadig geloof weert elke aanval af, het geloof, de vergiffenis van de zonde aangrijpend en Gods beschermende gemeenschap genietend, leefde, doordat zij al het kwade overwint door het goede. De hoop van de zaligheid, van de ten slotte aanbreekende verlossing van alle zonde, is de helm, waardoor gedekt het hoofd zich fier en veilig verheft en zeker van de overwinning de vijand onder de ogen ziet.

9. Want God heeft ons niet gesteld tot toorn, om een prooi van Gods toorn te worden (Hoofdstuk 1: 10), maar tot verkrijging van de zaligheid door onze Heere Jezus Christus.

10. Die voor ons, ons ten goede (Rom. 5: 6. 2 Kor. 5: 15 gestorven is, a) opdat wij, hetzij dat wij waken, hetzij dat wij slapen, hetzij wij op de dag van Zijn terugkomst nog in leven zijn, of reeds de dood zijn ingegaan (Hoofdstuk 4: 13 vv., te samen, zonder dat de een of de andere enigzins in zijn zaligheid verkort wordt, met Hem leven zouden (2 Tim. 2: 11).

a) Gal. 2: 20. 1 Petr. 4: 2

De hoop van de zaligheid, die haar grond heeft in Jezus' dood en opstanding, moet het angstige, vreesverwekkende, ontzaglijke verbannen uit de verwachting van de jongste dag;

want, zo gaat de apostel voort: God heeft ons door niets in Zijn raad, ook niet wat de dag van Christus en het snel overvallen van deze aangaat, tot toorn gesteld, maar worden wij door de dag van de Heere levende gevonden, of op die uit onze slaap opgewekt, wij zullen tesamen met Hem leven.

De tegenstelling tussen "waken" en "slapen" komt hier terug onder hen, die vroeger (vs. 6 v.) als de wakenden tegenover de slapenden waren gesteld. Daardoor is duidelijk genoeg aangewezen, dat deze tegenstelling nu over die van het lichamelijk leven en het dood zijn moet worden verstaan. Op die manier, zegt de apostel, als deze tegenstelling bij ons voorkomt, is het hetzelfde voor de jongste dag. Ten opzichte van hetgeen wij tot onze zaligheid zullen ontvangen, wordt daardoor geen onderscheid teweeg gebracht.

Paulus komt hier terug op de vroegere onderrichting, waarin hij had uiteengezet dat de ontslapenen in Christus niets van hun zaligheid verliezen. Daarover zegt hij: wij gelovigen zullen met Christus leven, hetzij wij nog in het lichaam zijn als Hij komt, of reeds ontslapen zijn.

11. Daarom, omdat ons voor de dag van de Heere niets anders nodig is, dan wakend en nuchter te zijn en aangedaan met de toerusting van het geloof en van de liefde en van de hoop, maar dit zeer nodig is, vermaan elkaar dan. Wek elkaar op om waakzaam en nuchter te zijn en sticht de een de anderen in die drie Christelijke hoofddeugden, zoals u ook doet, zoals u met zodanige onderlinge vermaning en stichting reeds een goed begin heeft gemaakt en slechts nodig heeft daarmee voort te gaan en steeds volkomener daarin te worden (Hoofdstuk 4: 1, 10).

Terwijl men door vermanen de kracht, die in anderen sluimert, opwekt en hen dringt tot het ware, plichtmatige, ijverige werken, bestaat het stichten of opbouwen nog in iets anders.

Het bijbelse begrip van stichten is iets anders dan het zoete, wekelijke opwekken van gevoelens, die men hier en daar stichtend noemt. Gods tempel moet opgebouwd worden; die moet op het ware fundament worden gesticht. Steen voor steen moet worden behouwen en ingevoegd. Er is hier sprake van een wonen van God in de mensheid en daarom van een in elkaar voegen van levende stenen tot een woonstede van de Geest. Dat is van de ene kant een werk van God, dat steeds inniger wordt, van de andere kant een werk van de mensen, met steeds voller ernst; altijd met geestelijke middelen, beide tot dat doel, dat eens gezegd zal kunnen worden (Openb. 21: 3): "Zie, de tabernakel van God is bij de mensen!" Door woord en wandel moet de een de ander daarin behulpzaam zijn. Het is echter zeker dat wij veel gelegenheden, waarbij wij onze naasten, zonder ongepast te handelen, konden vermanen, vertroosten en stichten, door vreesachtigheid en traagheid, door gebrek aan geloof en aan liefde verzuimen.

III. Vs. 12-24. De apostel gaf in de vorige afdeling de Thessalonicensen twee onderrichtingen; de een over de opstanding van hen, die in het geloof in Christus waren, de andere ten opzichte van de vraag naar de tijd van de terugkomst van Christus. Hij besloot die beide met een vermaning, namelijk om ook elkaar op te bouwen met de vertroosting, die uit de andere volgt. Nu keert hij weer geheel terug tot de vermaningen, waarmee hij het tweede deel van de brief heeft geopend. Wat deze afdeling bevat zijn enkel vermaningen, die ten doel hebben het Christelijk leven te bevorderen, zowel van elk lid als van de gemeente in het geheel, waarmee hij dan een zegenwens daarop betrekkelijk verbindt. Met deze bede eindigt het tweede hoofddeel van de brief op geheel dezelfde manier als de eerste. Terwijl daar

gezegd wordt (Hoofdstuk 3: 12 v.): "De Heere vermeerderd u en maakt u overvloedig in de liefde jegens elkaar en jegens allen, zoals wij ook zijn jegens u; opdat Hij uw harten versterkt om onberispelijk te zijn in heiligmaking voor onze God en Vader in de toekomst van onze Heere Jezus Christus met al Zijn heilige", lezen wij hier (vs. 23 v.): "De God van de vrede zelf heiligt u geheel en al en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam wordt onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus. Hij, die u roept, is getrouw, die het ook doen zal. "

12. a) En wij bidden u, broeders, om van de zo-even uitgesproken, algemene vermaning (vs. 11) tot een bijzondere over te gaan, erken degenen, die onder u arbeiden en uw voorstanders zijn in de Heere en u vermanen; erken het wie zij voor u zijn en welke betekenis zij hebben voor de ontwikkeling van geheel uw Christelijk geloofsleven (1 Kor. 16: 18).

a) Rom. 15: 27. 1 Kor. 9: 11 1 Tim. 5: 17

13. En acht hen zeer veel in liefde, voel bijzondere hoogachting en hartelijke toegenegenheid voor hen, niet om hun personen, of om bijzaken, maar omwille van hun werk, dat toch een werk is in de dienst van Christus en dat met grote verantwoordelijkheid en ook met veel moeite verbonden is (Hebr. 13: 17). Wees vreedzaam onder elkaar. Onthoud u hun zonder noodzakelijkheid moeiten te veroorzaken, maar verlicht hen integendeel in hun ambt, door hen bereidwillig tegemoet te komen.

Van hetgeen volgens vs. 11 allen moeten doen, gaat Paulus over tot hetgeen inzonderheid de voorstanders aangaat, wie vooral het ambt van vermanen en stichten is opgedragen. Had hij de Thessalonicensen opgeroepen om allen te samen de een op de ander invloed uit te oefenen, de gemeente heeft ook haar voorstanders, wier plicht is, volgens hun ambt tegenover allen, wat ieder jegens de andere verschuldigd is. De apostel acht nu nodig om de lezers te vragen, om niet ten gevolge van de werkzaamheid van ieder in het bijzonder, te vergeten wat zij aan de dragers van het ambt in de gemeente verschuldigd zijn, opdat zij niet menen, zoals Chrysostomus zegt, dat hij allen tot de waardigheid van leraars wilde verheffen. Hier, waar over de voorstanders wordt gehandeld, bidt hij, terwijl hij daarentegen in vs. 14 vermaant; want waartoe hij moet opwekken, dat is benevens de achting, die men aan het ambt verschuldigd is, nog in bijzondere mate liefde omwille van het werk, dat de voorstanders aan de gemeente verrichten.

Dat Paulus deze vermaning ten opzichte van de voorstanders van de gemeente voor nodig houdt, daaruit schijnt te blijken dat het te Thessalonika hier en daar aan het nodige respect ontbrak. De apostel stelt de ouderlingen, die in de apostolische tijd nog niet onderscheiden waren van de opzieners of bisschoppen (Tit. 1: 5 en 7 Hand. 20: 7 en 28) door drie omschrijvingen voor; ten eerste in het algemeen, "die onder u arbeiden", om reeds dadelijk het in waarde houden voor te stellen als een plicht, die men hun verschuldigd was, om hun bemoeiingen voor de gemeente. Vervolgens let hij nader op het onderscheid van hun bediening eensdeels als degenen, wier plicht was, de algemene uitwendige aangelegenheden van de gemeente te leiden ("die uw voorstanders zijn in de Heere, aan de andere kant, als degenen, wie het ambt van leren en vermanen is opgedragen ("die u vermanen. De laatste werkzaamheid doelt, volgens het woord in de grondtekst gebruikt, vooral op de handhaving van de Christelijke tucht; toch is de Christelijke onderwijzing in het algemeen niet daarvan uitgesloten.

14. En wij bidden u, broeders, vermaan de ongeregelden, die zich niet willen schikken naar de gestelde regels (1 Kor. 14: 40), vertroost de kleinmoedigen, die ervoor terugdeinzen om het kruis op zich te nemen en Jezus na te volgen (Hoofdstuk 1: 6), ondersteun de zwakken (Tit. 1: 9), laat die niet aan zichzelf over, wees lankmoedig jegens allen naar de algemene liefde, die ons Christenen betaamt (2 Petr. 1: 7 Fil. 4: 5 1 Kor. 13: 4)

15. a) Zie toe, dat niemand kwaad voor kwaad iemand van hen, buiten zijn (Hoofdstuk 4: 12) en zeker door hun handelwijze veel tot wraak tarten, vergeldt (Rom. 12: 17. 1 Petr. 3: 9 ; maar jaag alle tijd het goede na (Rom. 12: 9 en 21), zo jegens elkaar als jegens allen, zodat u allen mensen zonder onderscheid gunt en doet, wat tot hun welzijn is (Gal. 6: 10).

a) Lev. 19: 18 Spr. 20: 22; 24: 29 Matth. 5: 39. 1 Kor. 6: 7

De apostel vermaant weer alle broeders; de echt geestelijk gezinde gemeenteleden moeten zich wel door de voorstanders laten leiden, maar ook zelf uit dezelfde geest hen ondersteunen.

Zij moeten hun vermaningen richten tot hen, die zich niet binnen de perken van de gewone orde houden. De uitdrukking "de ongeregelden" wijst op de orde van het gemeenzame leven, die evenzeer verlaten werd door hem, die in de kerkelijke gemeenschap wege ging, die niet waren aangewezen, als die de perken van de gewone orde van het maatschappelijk leven overschreed (2 Thess. 3: 10 vv.). De ongeregeldheid van beiderlei aard zal wel hand aan hand zijn gegaan. Deze door terechtwijzingen van hun ongeregeldheid terug te brengen, is evenzeer de taak van allen, als om de kleinmoedigen te troosten en de zwakken te steunen. Zoals de apostel over de gemeente in het algemeen bezorgd geweest is, of haar geloofsmoed wel blijven zal onder de voortdurende vervolging (Hoofdstuk 3: 3), zo heeft hij bij de "kleinmoedigen" nu zodanige bijzondere personen op het oog, wie het aan deze moed ontbreekt en hij beveelt hun moed in te spreken, hen niet aan hun moedeloosheid over te laten. Onder de zwakken verstaat hij hen, die wel niet de wil, maar wel de kracht ontbreekt, om de Christelijke waarheid in hun leven vol en zuiver uit te drukken, omdat zij in hun geweten gebonden zijn door hetgeen niet uit de Christelijke waarheid voortkomt (Rom. 15: 1. 1 Kor. 8: 9; 9: 22). Makkelijk konden de sterkeren zich onverschillig of met minachting van deze afkeren, omdat het bij hen toch tot geen echte beslistheid kwam. Vandaar de vermaning van de apostel, om zich met deze te bemoeien als met dierbare leden van de gemeente, die zij evenmin als andere verloren moest laten gaan. Van een andere aard is de vermaning: "wees lankmoedig jegens allen", waarbij geen sprake meer is van een werken op anderen, waarom hier reeds de overgang plaats heeft tot de vermaning in het volgende vers. De apostel gaat daarmee over tot de juiste verhouding over die personen, die ons tot verstoordheid of tot toorn en wraak mochten opwekken. Hij eist van de Thessalonicensen in de eerste plaats jegens ieder zonder onderscheid, dus niet alleen tegenover de mede-Christenen, zoals men dat woord op verkeerde manier heeft willen beperken, lankmoedig te zijn. Diensvolgens verlangt hij, dat men niemand kwaad met kwaad vergeldt, maar het welzijn van alle mensen zoekt, waarbij hij niet alleen inscherpt zelf niet iets dergelijks te doen, maar met de uitdrukking: "zie toe, dat niemand kwaad voor kwaad iemand vergeldt", de gemeente oproept, niets van die aard in haar midden te laten plaats hebben.

Zeker moet ieder op zichzelf zien; toch kan men vaak ook bij anderen het kwaad verhoeden en de voorgenomene wraak, zoals Abigail bij David (1 Sam. 25) door een woord op zijn pas voorkomen.

Om het goede in te halen is onder de bestrijdingen van de mensen een "najagen" nodig. Men moet het goede najagen (vgl. 1 Kor. 14: 1 Hebr. 12: 14); het wordt ons niet van nature ten deel; het kwade daarentegen komt vanzelf.

Die kwaad met goed kan vergelden, door welk kwaad zou die gekrenkt kunnen worden? Daarentegen verliest de bij het leven met de angel.

Wat dunkt u? De bedeling van de wet was door Mozes gegeven, genade en waarheid zijn met Christus geworden. De wet had niets dan een schaduw van de toekomstige goederen, geenszins het beeld zelf van de zaken. Zij was de bedeling van de brandende berg en duisternis en onweer. Toch klonk en weerklonk het in Israël van Psalmen en liederen, die uitriepen: Dient de Heere met blijdschap! komt voor Zijn aangezicht met vrolijk gezang! Toch werd ook onder deze bedeling in de tent van de rechtvaardigen de stem van het gejuich opgeheven; toch riepen ook onder deze bedeling Gods gunstgenoten uit: "Alhoewel de velden geen voedsel voortbrengen, zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen; ik zal mij verheugen in de God van mijn heil (Hab. 3: 17, 18). En wat mag dan verwacht worden, waar men leeft onder de bedeling van genade en waarheid? Al Gods beloften vervuld, alle geestelijke zegeningen van de hemel in Christus uitgestort! Onder die bedeling, waarvan de naam is blijdschap en het eerste woord: Zie, ik verkondig u grote blijdschap, onder die bedeling, waarin de ogen van Gods dienstknechten de zaligheid zien, die God bereid heeft voor al de geslachten; onder die bedeling, waarin men komt tot de berg Sion en de stad van de levenden van God, tot het hemels Jeruzalem en de vele duizenden engelen, tot de algemene vergadering en de gemeente van de eerstgeborenen, die in de hemelen opgeschreven zijn en tot God, de Rechter over allen en de geesten van de volmaakt rechtvaardigen en tot de Middelaar van het Nieuwe Testament, Jezus en het bloed van de besprenging, dat van volkomen reiniging, van eeuwige verlossing spreekt? Voorwaar, hier mag men zich verheugen als in de oogst; hier als zij, die de buit uitdelen. Hier is een gewicht van zaligheid, waartegen al het lijden van deze tegenwoordige tijd niet is te waarden! En zou dan hier de ten van de vromen niet weergalmen? Hier het aangezicht van Gods gunstgenoot niet blinkend zijn? Hier zijn hart zich niet juichend verheffen boven wat leed of beproeving het zij? Zou de God en Vader van Jezus Christus zonder blijdschap gediend, met een hangend hoofd gehoorzaamd worden? Kan de zekerheid van de liefde van God, kan het liefhebben van God, kan de zekerheid van schuld vergiffenis en eeuwig leven zonder blijdschap wezen? Kan verdrukking of benauwdheid, vervolging, honger, zwaard, kan iets tegenwoordigs, iets toekomstigs, kunnen de dingen van het leven, kan de gedachte van de dood die blijdschap wegnemen? Kan de Christen twijfelen aan de wettigheid, aan de billijkheid van de eis: Verblijd u ten allen tijde? Nee, voorzeker! Dit Godsgebod is niet zwaar en hij zegt er Amen toe. - Verwerpen wij de bekommerde Christen? Twijfelen wij aan de oprechtheid van zijn geloof, de hartelijkheid van zijn liefde, de gegrondheid van zijn hoop? Dat zij verre. Maar dat hij voelt, dat hem iets, dat hem veel ontbreekt, dat hij zijn gebrek niet verschoont, niet verbloemt, niet opsiert met namen van deugden, waarvan het de schijn maar het wezen niet heeft. De bekommerde Christen is niet ootmoediger dan de blijmoedige, maar hij heeft minder geloof. Hij is minder doordrongen van de waarheid en de kracht van het Evangelie. Zijn naargeestigheid behoort geenszins tot die zwakheden, waarin Gods kracht volbracht wordt, maar tot die verkeerdheden, die de Heilige Geest bedroeven. Hij moet ze niet kweken, maar bestrijden en laten bestrijden door het woord van de Godsbeloften en het voorbeeld van de blijmoedigen. Is er niet een schijn van Christelijke blijmoedigheid, die niet meer is dan een schijn en die op zelfbedrog neerkomt? Helaas maar al te zeer. Schoon de ware Christelijke blijmoedigheid niet uit oppervlakkigheid of gebrek aan zedelijke ernst voortkomt, ook de oppervlakkige kan blijmoedig zijn; de zorgeloze is het. Niet ieder die het zich aanmatigt,

heeft recht op die blijdschap, die een plicht van de ware Christen is. Dit recht bestaat niet, waar geen droefheid naar God bekend is, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt. IJdel is de blijdschap over de blijde boodschap van verzoening en behoudenis, ijdel de blijdschap over een door Christus geopende hemel, waar geen blijmoedige verloochening van wereld en ijdelheid heeft plaats gehad, geen blijmoedig opnemen van het kruis om Christus te volgen. Het is een overgenomen, een opgedrongen, een ingebeelde blijdschap; ook houdt zij geen proef tegen de smarten van het leven, tegen de verschrikkingen van de dood. Dit voelt u wel, u die, zoals van geloof van anderen, zo ook van blijdschap van anderen leven wilt. Zoek dan uw eigen blijdschap door uw eigen geloof. Het is tijd. Reeds een lange tijd was u zonder de ware blijdschap. Misschien zal de tijd van uw leven voorts kort zijn. Als hij echter nog lang genoeg is om het eeuwig geluk te zoeken en te vinden, u zult de tijd hebben om het onderscheid tussen ware en valse vreugde bij ervaring te leren kennen.

16. a) Verblijd u te allen tijd (Fil. 3: 1; 4: 4. 2 Kor. 13: 11)

a) Matth. 5: 12 Luk. 10: 20 Rom. 12: 12

17. Bid zonder ophouden (Rom. 12: 12 Efeze. 6: 18 Kol. 4: 2).

a) Luk. 18: 1

Zou de vermaning tot een biddend en dankend leven, die Paulus aan de Christenen te Thessalonika richtte, voor ons minder noodzakelijk zijn? Maar wie weet niet, hoe vaak het meest bekende het minst wordt bedacht en betracht en wie slaat niet met stille schaamte zo menig blad in zijn levensboek op, waarop hij het met eigen ogen kan lezen, dat een dag zonder gebed een dag zonder zegen geweest is? Inderdaad, het is dan ook niet weinig, wat de apostel in deze woorden van de Christenen eist. Bid zonder ophouden; omdat men zo iets in de eigenlijke zin niet mogelijk acht, heeft men vaak de vermaning aldus verstaan, dat men zich de Heere onophoudelijk voorstelt en bij alles wat men doet in Zijn gemeenschap moet leven. Maar hoezeer ook dit laatste heilige roeping is, vinden wij niet de minste reden om het woord bidden alleen hier in een andere zin te verklaren dan waarin het doorgaans gebruikt wordt. Nee, werkelijk eist de apostel niets minder, dan wat hij elders een "sterk aanhouden in het gebed" een "bidden ten allen tijd in de geest" heeft genoemd (Efeze. 6: 18 Kol. 4: 2), en schrijft hij zo'n gedurig omzien tot en aanroepen van God als dagelijkse levenstaak voor, waarbij men telkens weer terugkeert tot de troon van de genade; en zelfs dan niet in het bidden vertraagt als het schijnbaar vruchteloos is. Een stemming bedoelt hij, als die van Abraham, die "nog staan bleef voor het aangezicht van de Heere" als van de weduwe uit de gelijkenis, die niet afliet van smeken: "doe mij recht tegenover mijn wederpartij;" of van de eerste gelovigen, van wie wij lezen dat zij volhardend waren in het bidden en smeken. - En zegt zo dit reeds niet weinig, vooral niet minder omvat de eis, die nu volgt: dank God in alles. In buitengewonen voorspoed niet alleen, maar ook ten dage van onspoed, bij verrassing, maar ook bij teleurstelling, in het vast vertrouwen, dat alles goed is wat de trouwe Vaderhand geeft, al noemt het licht bewogen gevoel het niet zelden pijnlijk en hard. Zo'n danken ook in de bangste dagen, is mogelijk, omdat aan de donkerste hemel nog altijd heldere sterren voor het oog van het geloof blijven blinken. Paulus zelf is er op beschamende manier in voorgegaan. Bidden zonder ophouden, én danken in alles, het een behoort bij het ander als de ademhaling en het geluid van de stem, wat meer is, door het een wordt het ander bevorderd. Er moet veel gebeden zijn om echt in alles te danken; en weer het vurig danken zal vanzelf tot ootmoediger bidden geleiden. Zo wordt ons in een zevental bekende woorden een les onder de ogen gebracht, waaraan ook de beste nog iedere dag heeft te leren. En toch, wie beseft niet, hoe

Paulus hier niets te veel heeft gevraagd? Dit is de wil van God in Jezus Christus over u, zegt hij ten aanzien van de tweede vermaning; maar echt, ook ten aanzien van de eerste vermaning zou hetzelfde herhaald kunnen worden; en onmogelijk is het hier het een van het ander te scheiden. Kan het nu en dan moeilijk zijn met besliste duidelijkheid te weten wat God van ons wil en verlangt, dit weten wij in ieder geval: al Zijn wegen met ons moeten ons dieper inleiden in de school van het gebed en dan pas is het heilig doel van de verlossing in Jezus Christus bereikt, wanneer God echt in alles door ons gedankt en geprezen word. Dit danken in alles is de onbedriegelijke toetssteen van een geloof, dat zich onder alle omstandigheden van Gods oneindige liefde verzekerd houdt en het baant op zijn beurt weer de weg tot wat nog een hogere trap van geestelijk leven vertoont, het danken voor alles, dat elders wordt aangeprezen (Efez. 5: 20); maar zeker nog minder gewoon dan het danken in alles mag heten. Ja echt, God wil het, zo'n dankend en biddend leven van de Zijnen. Hij, die het zo waardig is, dat ons hart Hem zoekt en onze mond Hem verheerlijkt, Hij, die door al Zijn schepselen, maar bovenal door de eerstelingen van Zijn schepselen tot in eeuwigheid geprezen moet worden. Hij wil het bovenal omwille van onszelf; of is het toevallig, dat de dubbele tekstvermaning door die andere voorafgegaan is: verblijdt u te allen tijd? Maar het is openbaar: geen betere weg tot waarachtige blijdschap, dan juist dit biddend en dankend leven van de Christen. Ach, waarom is er op Gods heerlijke aarde, waar zoveel bronnen van vreugd zo rijkelijk vloeien, zo weinig waarachtige blijdschap? Waarom neemt die blijdschap bij velen zo kennelijk af, ook waar zij vroeger gesmaakt werd? Om geen andere reden, dan omdat het steeds minder verstaan wordt wat het is: "zich te verblijden voor het heilig aangezicht van God. Een biddend en dankend leven is tegelijk een blijmoedig leven; een dankbaar mens is ook een gelukkig en beminnelijk mens; maar hoe menigeen, die wel klaagt, maar niet bidt; hoe menig ander, die wel denkt, maar niet dankt; hoe menigeen, die het ooit ernstig beproefd heeft, God niet slechts voor veel, maar echt in alles te danken. En toch, niet minder dan dit blijft de wil van God over ons en zolang het niet in allen ernst ook onze wil is geworden, zijn wij nog de ware Christenen niet. Wat zullen wij zeggen? Wij danken U, o God, dat wij bidden mogen, maar wij bidden U ook, wil U zelf het ware danken ons leren.

18. Dankt God in alles (Efeze. 5: 20 Fil. 4: 6 Kol. 2: 7; 3: 15); want dit is de wil van God, een van de vele eisen van God (Hoofdstuk 4: 3) in Christus Jezus over u.

De vermaningen in vs. 12-15 doelde op het gedrag van personen; die, die hier volgen, hebben betrekking op iets zakelijks. De eerste in vs. 16-18 verbinden zich op die manier aan de onmiddellijk voorgaande, zó, dat de apostel van de ware verhouding tegenover die personen, die ons tot ontevredenheid of tot toorn en wraak mochten vervoeren, voortgaat tot het juiste gedrag in levensomstandigheden, of bij voorkomende gevallen, die ons tegenover God van de gemoedsstemming zouden kunnen beroven, die en Christenen betaamt. De vermaning "verblijdt u ten allen tijde" vormt de overgang. Deze sluit zich in zo verre aan het "jaagt ten allen tijd het goede na" in vs. 15 aan, als het goede te zoeken voor allen, ook voor wederspanningen, alleen mogelijk is bij steeds gelijke blijdschap van het gemoed. Om deze te behouden is onafgebroken gebed nodig; zij komt alleen voort uit de gemeenschap van het gebed met God; daarom de vermaning; "bidt zonder ophouden. " Zo'n gebedsgemeenschap met God zou echter niet van de juiste aard zijn, als wij alleen in enige zaak wisten te bidden en niet ook te danken. Daarom voegt de apostel dadelijk aan deze vermaning de andere toe: "Dank God in alles" en dring dit aan door te herinneren, "Dit is de wil van God in Christus Jezus over u. " God eist namelijk dat dankbaar zijn in alle dingen van de Christen. Juist daarom, omdat hij Christen is, zichzelf in Christus Jezus in het bezit van een zaligheid weet, waarvoor hem alles, wat het ook zij, dus inzonderheid ook zo'n verdrukking als die toenmaals de Christenen van Thessalonika overkwam, bevorderlijk moet worden.

Het Evangelie brengt geen somber zuur zien teweeg, maar de ware vreugde voor al het volk, in hoop, in de Heilige Geest, in de Heere. Als bestrijding ons leed doet, kunnen wij wel geen vreugde erover voelen, maar wij moeten het toch daarvoor achten (Jak. 1: 2). Hoeveel aanleiding tot droefheid in de smart vervat is, zij bevordert toch de zaligheid en die de Heere niet slechts zoekt, maar bezit, in die is volkomen vreugde (Joh. 15: 11; 16: 24; 17: 13 Joh 15. 11 16. 24). Het bidden is de weg daartoe! Uit vrees voor het werktuigelijke in het bidden willen velen de vrije stemming van het gebed afwachten. Dat is echter zoveel als het aan alle verhinderingen gewonnen geven; wij zijn niet zo onverdorven, dat wij het op onze geneigdheid zonden kunnen laten aankomen. Wanneer oefening niet op pijnlijke wettische manier plaats heeft, maar in hartelijke oprechtheid, dan wekt deze de ware stemming op. Zo alleen kan het een gunstiger tijdstip aan het andere de hand reiken, dat de tijd daartussen liggend, met de geest van het gebed wordt aangevuld, het gebed grondtoon van de ziel wordt. "Kunt u niet dadelijk voort met de tong, dan met het hart", schrijft Pelagius en Luther zegt: "Het gehele leven van een ware Christen gaat altijd voort in gebed", want al is het, dat de mond zich niet altijd beweegt of woorden uitspreekt, toch klopt en slaat het hart, als de polsader en het hart in het lichaam, onafgebroken met zuchten en voordat de slagen: aanvechting en nood harder drukken of voortjagen, gaat zo'n zuchten en bidden des te sterker, ook met de mond, zodat men geen Christen kan vinden zonder bidden, zo min als een levende mens zonder pols, die nooit stilstaat, al is het dat de mens slaapt of iets anders doet, zodat hij het niet gewaar wordt. Raadde de apostel tot verfrissing van het gebed het "dank God in alles" aan, dan is dit slechts de andere kant van de waarheid, als een ervaren Christen de raad gaf: "in de boete." Want dit alleen is de ware dank, als men belijdt: "Ik ben uw goedheid niet waard"; en alleen dat is de ware boete, die uitloopt op de dank, dat God toch onze God is.

U leed iets kwaads? maar als u wilt, dan is het niets kwaads; dankt God, dan is het in goed veranderd!

Gelukkig de dankbare; hij zal altijd meer goeds van de Heere ontvangen! (Ps. 50: 23).

19. a) Blus de Geest niet uit, als Hij in de buitengewone gaven van talen spreken, van profetie enz. Zich onder u wil werkzaam betonen (1 Kor. 12: 7 v.).

a) 1 Kor. 14: 30

20. Veracht de profetieën niet, want het profeteren is een bijzonder te waarderen gave van de Geest (1 Kor. 14: 1 vv.)

21. Beproof alle dingen, alles wat in de vergaderingen van de gemeente in woorden vol geestdrift wordt voorgedragen, of het ook werkelijk van God komt en overeenstemt met de Christelijke grond van het geloof, die eenmaal gelegd is en buiten welke geen andere kan gelegd worden (1 Joh. 4: 1 vv.). Onderzoek het met de gave van onderscheidingen van de geesten (1 Kor. 12: 10), die ook niet onder u zal ontbreken, als u de Geest niet uitblust (1 Kor. 14: 29). Behoud het goede, dat u daarbij mag vinden.

Het gebed van de Christen is een uitvloeisel van de Geest, die in hem woont en in hem werkzaam is (Rom. 8: 16-26). Zo sluit zich ongedwongen aan de vermaningen in vs. 17 v. de nieuwe vermaning in vs. 19 aan: Blus de Geest niet uit.

Deze vermaning veronderstelt de bekendheid van de vergelijking van de Geest met een vuur (Hand. 18: 25; Rom. 12: 11). In zoverre aan de charismata of geestgaven de werkzaamheid

van de Geest uitwendig kenbaar werd (Hand. 8: 15 vv. ; 10: 44 vv.) en dus ook alleen bij deze een uitdoving mogelijk was, in zoverre moet hier bij "Geest" in de eerste plaats gedacht worden aan Zijn gaven. Hierbij past ook de vermaning, die volgt, waar bij de charisma, de gave van de profetie op de voorgrond wordt geplaatst.

De vele opwekkingen van hen, die met de Geest talen spraken en van de profeten in de gemeente te Thessalonika hadden waarschijnlijk verdenking en tegenspraak verwekt van de kant van hen, die zich angstig vastklemden aan het overgeleverde woord van het Evangelie, wellicht vooral aan de kant van angstvallige enghartige voorstanders, die misschien hen, die in de gemeente met de Geest vervuld werden, verhinderden op te treden en zich uit te spreken, terwijl zij ontkenden, dat zij er roeping toe hadden.

De gemeente bluste de Geest uit, als zij zich wilde bepalen bij het lezen van de Heilige Schrift en het bekend maken van het gesprokene door de apostelen, terwijl zij de zelfstandige uitingen van de Geest, die in haar werkte, verhinderde of onderdrukte.

Ook nu nog, terwijl de wonderbare Geestgaven in Gods bestel met de gemeente zelden voorkomen, heeft deze vermaning haar toepassing daarin, dat zij de leken van de gemeente aanspoort, om vrij alle woord van de Geest uit te spreken, dat hun in het hart gegeven is. De gelegenheid kan en moet bestaan, waar dit op voegzame manier kan geschieden, vgl. 1 Kor. 14 Het is een hoofdoorzaak van het verval van onze kerk, dat de werkzaamheid van de gemeenteleden, dat de gaven van de Geest hun geschonken, geen behoorlijke werkkring hebben tot algemeen nut.

Als de apostel met de woorden: "veracht de profetieën niet" een bijzonder voorbeeld van openbaring van de Geest bedoelt, dan kwam de tegenstand tegen deze gave te Thessalonika niet, zoals te Korinthe, voort uit te hoge waardering van het spreken met talen, maar wel uit overdreven oppositie van verstandigheid en liefde tot orde; want er is een angstig of voornaam koud wantrouwen tegen al wat buitengewoon is. Krachtige opwekkingen hebben toch iets moeilijks, verstorends, ingrijpends. Er ligt iets aantrekkelijks in, om uit de gewone weg uit te gaan, maar er ligt ook een gevaar voor de hand, dat bij onreine en onzuivere gemoederen elke verordende weg wordt veracht en wat met de Geest begon in het vlees zijn droevig einde vindt. Nu leert daarom de apostel, dat men niet wantrouwend alles moet versmaden. Een boer Michaël Hahn zei tot de Wurtemburger Weber: "Hoe komt het, dat onze predikers altijd roepen, dat men zich moet bekeren en als iemand het doet, dan kunnen zij het niet dulden?" Deze antwoordde na enig zwijgen: "Ja, de man heeft gelijk!" Paulus wil echter ook niet, dat men alles blindelings aanneemt; daarom gaat hij voort: "Onderzoek alle dingen en behoud het goede." Mevrouw v. Krüdener beleed stervende: "Vaak heb ik voor de stem van God gehouden, wat alleen de vrucht is geweest van mijn inbeelding en mijn trotsheid."

Het is nodig de ongoddelijke geesten te onderkennen, maar ook de menselijke bijvoegselen tot de waarheid.

Wat tot opbouw in het allerheiligst geloof dient, de kracht van het gebed en een blijmoedig leven naar Gods wil bevordert, behoudt men als het goede.

22. a) Onthoud u, zoveel in u is, van alle schijn van het kwaad, opdat niemand wordt genoodzaakt door uw onvoorzichtigheid, om kwaad van u te denken.

a) Filipp. 4: 8

Volgens deze vertaling, die op de opvatting van de Vulgata en door andere uitleggers rust "zou het vers een op zichzelf staande inhoud hebben, die met het vorige in geen merkbaar verband stond", maar iets nieuws aanbracht. De gedachte daar gevonden zou overeenkomen met de herinnering in Hoofdstuk 4: 12 en een zo'n behartigingswaardige vermaning bevatten, dat men deze ongraag zou missen, zoals dan ook de Lutherse engelse en Franse vertalingen op ditzelfde neerkomen; wij moeten ons terughouden ook van hetgeen maar een schijn van het kwaad heeft, opdat wij geen ergernis geven (1 Kor. 10: 32 v. 2 Kor. 6: 3 "Ware Christenen stellen zich niet daarmee tevreden, dat zij in hun eigen ogen goed doen en niet te beschuldigen zijn, maar zijn ook voorzichtig, dat zij niemand in het een of ander punt tot een aanstoot zijn. " maar voor het woord van de grondtekst, dat hier door "schijn" is vertaald (eidov) kan deze betekenis niet worden bewezen. Aan de andere kant staat voor "onthoud u" in het Grieks een woord, dat tot het "behoudt" in vs. 21, zoals duidelijk zichtbaar is, in tegenstelling moet staan, waaruit blijkt, dat hier niet een geheel nieuwe gedachte door de apostel moest worden uitgedrukt, maar dat hij de vorige nog vasthoudt. Vertalen wij dan vs. 21 en 22 zoals zij eigenlijk met elkaar samenhangen: "beproof alle dingen, behoud het goede en onthoud u van allen schijn van kwaad", dan hebben de woorden nog betrekking op de van te voren geëiste beproeving; zoals men nu wat men als goed bevindt moet aannemen, zo moet men omgekeerd wat als kwaad zich voordoet, ook als het zich onder het heilige kleed wil vertonen, van zich afweren (vgl. 2 Thess. 2: 1 vv. wij opmerken, dat bij de oude kerkleraars aan de beide verzen nog een woord voorafgaat, dat men nu eens als woord van Christus, dan eens als een van Paulus, dan weer als een woord van de Heilige Schrift in het algemeen noemt. Het luidt: "weest goede wisselaars. " (ginesye docimoi trapezitai). Deze is zonder twijfel evenzo een ongeschreven uitspraak van de Heere, als die van Paulus in Hand. 20: 35, maar niet onmiddellijk zo door de Heere zelf geformuleerd, maar zoals de apostel naar onze mening de gelijkenis van Christus in Luk. 14: 7 vv. in een korte somma samenvat, zo hier de gelijkenis in Matth. 25: 14 v. v., zodat het zeker, strikt genomen, niet een uitspraak is van Christus, maar van Paulus en alleen de Heere daartoe het motief aan de hand heeft gedaan. De mondelinge traditie heeft de uitspraak bewaard, evenals zij met de geschiedenis van de echtbreekster in Joh. 8: 1 vv. heeft gedaan en omdat men die aan de vergetelheid wilde ontrukken, scheen deze plaats geschikt om die in te lassen, omdat het woord docimoi ("goede met het docimazete ("beproeft in verwantschap scheen te staan.

23. En de God van de vrede (Rom. 15: 33; 16: 20. Fil. 4: 9 Hebr. 13: 20. 2 Kor. 13: 11. 2 Thess. 3: 16 zelf, zonder wie wij niets kunnen doen, noch het willen noch het volbrengen (Fil. 2: 13), heiligt u geheel en al naar de hele omvang van uw wezen; en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam, zodat niets van u wordtuitgezonderd (Hebr. 4: 12), wordt onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus (Hoofdstuk 3: 13).

24. Hij, die u roept tot de gemeenschap van Zijn Zoon, tot Zijn rijk en Zijn heerlijkheid (Hoofdstuk 2: 12. Gal. 5: 8. 1 Kor. 1: 9 is getrouw (1 Kor. 10: 13 Hebr. 10: 23. 2 Thess. 3: 3, die het ook overeenkomstig Zijn getrouwheid doen zal, wat ik hier als zegenbede hebuitgesproken, namelijk u onberispelijk bewaren in de toekomst van onze Heere Jezus Christus (Ps. 22: 32).

Tot hiertoe had Paulus het zijne gedaan door woord en voorbede, door onderzoek en het zenden van zodanige medearbeiders van de waarheid, die hun nuttig konden zijn. Zo heeft hij hen ook gedrongen om het hunne te doen door vermanen, vertroosten, toezicht houden op elkaar. Nu wendt hij zich tot Hem, van wie alle zegen moet komen: Maar Hij, Hij zal het doen en volbrengen. De mens kan niets zonder God, maar God wil ook niets zonder de mens en diens gehoorzaamheid van stap tot stap betoond.

Aan het hoofd van zijn zegenwens noemt Paulus God de God van de vrede, omdat de zonde het wezen en de gemeenschap van de mens in disharmonie gebracht heeft en de vrede, die deze disharmonie opheft, Gods wil en gave is. "De God van de vrede zelf", zo schrijft de apostel: "heiligt u geheel en al", zodat niets in u overblijft, dat van die heiliging niet is aangedaan, "en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worden onberispelijk bewaard in de toekomst van onze Heere Jezus Christus, d. i. in ongedeerde staat worden uw geest en uw ziel en uw lichaam bij de terugkomst van Christus of tot deze (Jak. 5: 5) bewaard. De wens van de apostel strekt zich dus daartoe uit, dat zij in de totaliteit van hun menselijk zijn zo bewaard blijven, dat zij, als de Heere Zich in Zijn heerlijkheid als Rechter zal openbaren, geen smet vindt. In "geest, ziel en lichaam" stelt hij het menselijk wezen in zijn geheel voor; hij denkt ook elk van de drie bestanddelen afzonderlijk, als in zichzelf weer uit meerdere delen bestaande, daar het "geheel" wel niet alleen op geest, maar ook op ziel en lichaam zal slaan.

De Schrift verdeelt hier de mens in drie delen. Het eerste deel, de geest is het hoogste, diepste, edelste deel van de mens, waardoor hij geschikt is onbegrijpelijke, onzichtbare, eeuwige dingen te bevatten; in het kort deze is het huis, waarin het geloof in het woord van God woont. Het tweede, de ziel, is dezelfde geest wat de natuur aangaat, maar toch in een andere werkzaamheid, namelijk daarin, dat zij het lichaam levend maakt en doortrekt. Deze wordt vaak in de Schrift voor het leven genomen, want de geest kan wel zonder het lichaam leven, maar het lichaam leeft niet zonder de geest. Wij zien hoe het ook in de slaap en zonder ophouden leeft en werkt en haar werk is niet de onbegrijpelijke dingen te bevatten, maar wat het verstand kan erkennen en omvatten. Is namelijk het verstand hier het licht in dit huis en regeert de geest niet met het geloof als met een hoger licht, dit licht van het verstand, dan kan het nooit zonder dwaling zijn, want het is te nietig voor goddelijke zaken. Het derde stuk is het lichaam met zijn leden. De werken daarvan zijn slechts oefeningen en bezigheden, naardat de ziel erkent en de geest gelooft. Dat wij het duidelijk maken met een gelijkenis uit de Schrift. Mozes maakte een tabernakel met drie verschillende gebouwen. Het eerste heette het Heilige der heilige, daarin woonde God en er was geen licht in, het tweede, het heilige, daarin stond een kandelaar met zeven armen en lampen, het derde heette voorhof; dit was onder de blote hemel, open voor het licht van de zon. Hierdoor is een Christenmens afgebeeld, zijn geest is het heilige der heilige, Gods woning, in duister geloof, zonder licht, want hij gelooft wat hij niet ziet, noch voelt, noch begrijpt. Zijn ziel is het heilige, door zijn zeven lichten, d. i. allerlei verstand, onderscheiding, wetenschap en kennis van lichamelijke, zichtbare zaken. Zijn lichaam is de voorhof; deze is voor ieder open, zodat men kan zien, wat de mens doet en hoe hij leeft.

Op vele plaatsen onderscheidt de Schrift alleen ziel en lichaam, of geest en lichaam, het geestelijke in de mens van het zinnelijke aan hem. Omdat wij evenwel naar geest en ziel onderscheiden worden, duidt de geest het hogere kunnen aan, waardoor de mens God kent en met Hem in gemeenschap treedt, datgene, wat hem boven een op zichzelf staand verlangen en willen en boven de natuur aan en rondom hem verheft en hem tot haar meester maakt. De ziel daarentegen is het zinnelijk waarnemende, gevoelende, strevende en begerende kunnen, dat in de mens de samenhang en het verband vormt tussen geest en lichaam. De ziel alleen verheft de mens nog niet boven de dieren. Door haar is hij veeleer een levend en bezielde leider van de natuur. Ja, wanneer de geest van de mensen niet vervuld is van de Geest van God, maar als deze onderdrukt is door het vlees, dan is de mens een psychisch of natuurlijk mens ("1Co 2: 14" en "1Co 15: 4 De geest van de mensen wordt geheiligt en onstraffelijk bewaard wanneer Gods Geest die vervult en beheerst, wanneer hij als een reine spiegel Gods beeld terugkaatst. De ziel wordt geheiligt, wanneer de Godgewijde geest haar beheerst, wanneer al haar

gewaarwordingen, al haar verlangen en streven, hoe noodzakelijk ook om het eigendommelijk leven in de mens te behouden, en daardoor op de wereld om hem heen invloed uit te oefenen, toch geheel aan God en de geest onderworpen worden. Het lichaam wordt geheilgd, wanneer zijn driften en behoeften van de geest door de ziel geregeerd en geregeld en zijn leden geheel en al tot werktuigen van de heiligheid gemaakt worden. Het zou kunnen schijnen alsof in de heiligheid van de geest de heiligheid van ziel en lichaam reeds besloten was, omdat toch de zonde van de mensen zich juist daarin openbaart, dat de geest, door zich los te maken van God, een knecht van het vlees geworden is en wanorde en stoornis in de menselijke natuur heeft teweeg gebracht. Maar het is van belang, dat ook de heiliging van ziel en van lichaam, zoals hier zo vaak elders (Rom. 6: 12, 13, 19. 2 Kor. 7: 1) vaak vermeld worden, ten einde voor de gevaarlijke dwaling te bewaren, als kon misschien de geest God dienen, terwijl de ziel en het lichaam in de dienst van de zonde volharden, tot welke afdwaling juist edele, maar nog niet van de zonde verlost, nog niet wedergeboren mensen het meest overhellen, wanneer zij zien hoe machteloos de natuurlijke opwelling van de geest is, om de lusten van het vlees te beteugelen. Is dus de geest echt geheilgd, woont Gods Geest in hem, dan zal door deze ook ziel en lichaam geheilgd worden, wanneer ook echt ziel en lichaam tempelen van de Heere worden. Ook op deze plaats richt de apostel het oog van de naar volkomen heiligheid worstelende Christenen op de dag van Christus' terugkomst. Zijn gericht moet ook de gelovige altoos voor ogen staan (2 Kor. 5: 10, 11) en voor deze rechterstoel, niet voor mensen, niet alleen voor het eigen geweten (1 Kor. 4: 3-5. Rom. 9: 1 v.) onstraffelijk bevonden te worden, moet het doel van al zijn streven zijn, anders sluit hij vrede met de zonde en gunt hij zich rust in de besmetting, die hem nog aankleeft.

De hemel is een plaats, waar wij nooit zullen zondigen, waar ons gestadig de wacht houden tegen een onvermoeide vijand zal eindigen, omdat er geen verleider zal zijn, om onze voet een strik te spannen. Daar houden de bozen op van beroering en daar rusten de vermoeiden van kracht. De hemel is de onbevleete erfenis, het is het land van de volkomen heiligheid en daarom van de volkomen zekerheid. Maar smaken de gelovigen op aarde niet soms reeds de genietingen van een zalige zekerheid? Gods Woord leert ons dat allen, die met het Lam verbonden zijn, veilig zijn geborgen; dat de rechtvaardigen in hun weg bevestigd zullen worden; dat zij, die hun zielen aan de zorg van Christus toevertrouwd hebben, in Hem een getrouwe en onveranderlijken bewaarder zullen vinden. Door zulke verzekeringen ondersteund, kunnen wij zelfs op aarde zekerheid genieten; niet die hoge en heerlijke zekerheid, die ons voor elke wankeling behoedt, maar die heilige zekerheid, die volgt op de zekere beloften van Jezus, dat niemand van hen, die in Hem geloven, zal vergaan, maar dat zij met Hem zullen zijn, waar Hij is. Gelovigen, laat ons vaak overdenken en de getrouwheid van onze God verheerlijken door een heilig vertrouwen in Hem te stellen.

De mens ontving naar luid van de rijkste openbaring, ons in de Schrift gegeven een drievoudige bewerktuiging, om met even zo vele werelden in gemeenschap te treden. T. w. zijn lichaam, waardoor hij in gemeenschap is met het stoffelijke; dan zijn ziel, waardoor hij in gemeenschap staat met het onzichtbare; en eindelijk zijn geest, waardoor hij in gemeenschap treedt met de hoge geestenwereld, hetzij met God tot zijn behoudenis of met Satan tot zijn verderf. Dat de beide laatste, "ziel en geest", herhaaldelijk onder de één benaming van "ziel" worden samengevat, doet hierbij niets ter zake; mits men slechts klaar voor ogen houdt, dat een onwedergeborene zowel een "geest" heeft als een reeds bekeerde en geen voet aan de dwaling geeft, alsof pas door de wedergeboorte aan ziel en lichaam dat derde, de geest, zou worden toegevoegd. Deze drie: "geest, ziel en lichaam", zijn intussen niet de mens zelf; maar de drie verschillende organismen, die hij van zijn Schepper ontvangen heeft. U, uw persoon, uw ik, of hoe u het noemen wilt, heeft de beschikking over elk van deze drie ontvangen. Zij

zijn dus van uzelf onderscheiden. Het zijn de instrumenten, waarvan u zich bedient, hetzij ten goede, als het naar Gods wil toegaat, hetzij ter verwoesting, als u ze misbruikt naar eigen willekeur. Aan elk van deze drie nu zijn voorts kunnen geschonken. Kunnen van tweeërlei aard, naar gelang ze dienen om iets, dat buiten u is, in u op te nemen, of op iets, dat buiten u is, invloed te oefenen. Om wat buiten u is in u op te nemen ontving uw lichaam de zintuigen, ontving uw ziel het verstand en het gevoel en uw geest het geloof. En omgekeerd, om op wat buiten u is, invloed te oefenen, schonk de Heer aan uw lichaam het kunnen om op allerlei manier fysieke kracht van zich te laten uitgaan; schonk Hij aan uw ziel de "wil"; aan uw geest "de liefde." Werken nu al de raderen van dit kunstig raderwerk zoals het behoort, lopen ze naar Gods ordening en richten ze hun kracht op het juiste doel, dan is die geest in u, door een gestadig geloven, aldoor bezig kracht te ontvangen uit uw God en evenzo om door een gestadig lieven al wat u uit God ontving, naar die God weer in liefde, Hem ter eer, te doen uitgaan. Dan kent evenzo die ziel in u (aan die werkzaamheid van de geest ondergeschikt) geen andere bezigheid dan om door verstand en gevoel "de waarheid van de dingen" die buiten u zijn, te leren kennen, en door de wil liefde jegens de naaste te oefenen. En blijft er zo tenslotte voor uw lichaam geen andere dienst over, dan om door de zintuigen "onvervalste" indrukken op te vangen en door uw alzijdige lichaamskracht het stoffelijke in de dienst van de liefde te beheersen. Maar door de zonde is geheel dit raderwerk uit zijn voegen gelicht en wringen die raderen zich nu onderling in hun verkeerde loop stuk. De geest gelooft niet meer, wil niet meer ontvangen uit God, maar poogt te putten uit zichzelf, of leent er zich toe om voertuig te zijn voor Satan. En evenzo keert die geest in u zijn liefde van God af op uzelf en verspilt in zelfzucht doelloos zijn kracht. Dienovereenkomstig is het ook de ziel er nu niet meer om te doen, om door verstand en gevoel "de waarheid van de dingen" in zich op te nemen, maar om "een schijn" een valse onware voorstelling van de dingen te vestigen, zoals die zou moeten zijn om het ongeloof en de zelfzucht van uw geest te rechtvaardigen en spant zo ook de wil zich niet meer tot liefde voor de naaste, maar woelt ze machteloos om de ware toestand van de dingen naar valse voorstelling te vervormen. En zo ook dienen de zintuigen bij het lichaam niet meer om "zuivere indrukken" te ontvangen, maar om met onverzadelijk begeren dat zichtbare naar zich toe te zuigen; en wordt tenslotte de lichaamskracht aangewend niet om de wereld aan de dienst van de liefde te onderwerpen, maar om al wat is of komt, aan eigen lust op te offeren. En niet slechts dat in die voege "geest, ziel en lichaam" in verkeerde richting werken, maar ook het kunnen, die aan elk van die drie organismen geschonken waren, zijn door de zonde vervalst en werken nu verkeerd. Het geloofsorgaan weigert en de liefde wordt zelfzuchtig of zinnelijk; het verstand is verduisterd, het gevoel is verontreinigd en evenzo de wil machteloos geworden; ja zelfs de zintuigen hebben hun adel verloren en onze lichaamskracht is, onder de vloek, tot een schaduw verlaagd van wat zij eens was. Eindelijk, om er ook dit nog bij te voegen, naar de grondaanleg van de verschillende karakters van de mensen ziet u beurtelings de ene mens zijn geest, een tweede zijn ziel en een derde zijn lichaam tot hoofdzetel van zijn zondig drijven kiezen. Kiest hij het "lichaam" tot zetel van zijn zondig leven, dan verteert de zondaar in zinnelijkheid, verdierlijkt zich en komt om. Slaat hij meer in de "ziel" de tent voor zijn zonde op, dan vergaapt hij zich aan schijnkennis van wetenschap en eigengerechte betrachting van deugd. En bouwt hij zich eindelijk de hut voor zijn "zondig ik", op de spits van de bergen, in de "geest", dan is de kanker van de hovaardij in hem gevaren; gaat hij naar de duivel aarden en lacht in zijn eigen verderf. Maar langs welke weg dit "dood zijn in zonden en misdaden" dit "vervreemd zijn van het leven van God" zich ook uit, steeds schift het gif van de zonde allereerst in ons ik, in onze "persoonlijkheid", in ons onnoembaar wezen en niet slechts in de drie instrumenten (lichaam, ziel en geest) die ons ten dienste zijn, of in het kunnen, dat aan deze instrumenten is verleend. Het kwaad tast wel terdege ook die instrumenten van "geest, ziel en lichaam" aan en ontreddert wel zeker ook dat kunnen. Maar bij beide is dit slechts een afgeleid verderf, d. w.

z. een verderf, dat deels als uitvloeisel van ons zondig wezen, deels als straf voor onze zonden, uit ons verdorven ik, in die bewerktuiging en in dit kunnen indrong. Toch is de aldus neergeworpen zondaar allerm minst een steen of blok. Integendeel, ook in die diepte van zijn ellendigheid blijft hij "mens." Hij zou zelfs niet zo onuitsprekelijk ellendig zijn, als hij het niet bleef. En hetzij hij nu verloren blijft of gered wordt, zowel in die veroordeling als bij die redding, handelt God met hem op menselijke wijze, d. w. z. houdt de Heere rekening met de aard zo van zijn wezen als van die instrumenten en mogelijkheden, die de Heere hem als mens gegeven had. De overblijfsels, zoals onze belijdenis het noemt, van het beeld van God in Hem, handhaven ook in zijn verdorven staat zijn "menselijke" natuur als zodanig. Hierdoor is het karakter van Gods heilsopenbaring dan ook bepaald. Zowel van die historische openbaring, waarvan de afbeelding in de Heilige Schrift voor allen samen is neergelegd, als van die subjectieve, die bijzonderlijk plaats heeft in de ziel van de enkele. Gods openbaring aan "mensen" is een andere dan Zijn openbaring aan de "engelen"; en evenzo Zijn openbaring aan de "zondaar" is en moet een andere zijn dan Zijn openbaring in het paradijs was. Zo toch schikt de Heere in Zijn neerbuigende goedheid Zich naar de gesteldheid, waarin de zondaar thans feitelijk verkeert, dat zij altijd past op zijn toestand, hetzij om hem schuldig te stellen, omdat hij niet gelooft, hetzij om het innerlijk genadewerk tot bewustzijn te brengen, als het geloof in hem ontluikt. Er is in die openbaring op een bezoedeld lichaam, op een zichzelf behagende ziel, op een in hovaardij verteerde geest gerekend. Gerekend op verontreinigde en verzwakte zintuigen, op een verdoold denken, op een vervalste wil, op een verbijsterde liefde, op een geloofsschijn, die geen waarheid is. En gerekend bovenal op een zichzelf verafgodend eigen ik, dat achter dit gehele raderwerk wegschuilt en er zich de handen en de vingers aan stuk wrong. Tegenover deze openbaring in de Heilige Schrift staat de zondaar door eigen schuld dus in die voege, dat hij er wel door veroordeeld, maar er niet door gered kan worden, tenzij de Heere nog een tweede liefdesopenbaring aan de eerste toevoegt en hem nu ook persoonlijk begenadige in de ziel. Ja, zo diep en verschrikkelijk is de verdorven staat, waarin de zondaar zich door de zonde geworpen heeft, dat geheel het werk van de wedergeboorte en van de wederlevendmaking, zo in zijn "voorbereiding" als in zijn "uitvoering", alleen en uitsluitend van de Drie-enige God kan uitgaan. Er is geen voorbereidende genade van de kant van de mensen, maar alleen van Gods zijde en zelfs door die genade, die God almachtig voorbereidt, komt het nog nooit of zó ver, dat de zondaar, na afloop van die voorbereiding, het nu zelf wel af zou kunnen, maar blijft steeds en onveranderlijk het feit vaststaan, dat het, zonder enige de minste medewerking zijnerzijds, alleen Gods bovennatuurlijke inwerking door Woord en Geest is, waardoor hij van dood levend wordt. De zondaar is een zelfmoordenaar; hij heeft de hand aan zijn eigen leven geslagen; en omdat hij nu dood en van de dood is, al voelt u nog een tamelijke levenswarmte in hem nawerken, kan hij niet weer opleven dan door een wonderdaad van God. Al wie hierop afdingt of hieraan te kort doet, raakt in onverzoenlijke strijd met wat over de schrikkelijkheid van de zonde en het uit haar gif voorkomend bederf in de Schrift geopenbaard, door de consciëntie van de verlost en in het uur van hun verbrijzeling doorleefd is, en nog, bij dagen en bij nachten, in de afschuwwekkendste feiten gezien wordt. Noch de schuld van mensen, noch van die schuld het besef, noch voor die schuld de verantwoordelijkheid, noch over die schuld het berouw, mag, door wie ook, hiermee als weggecijferd worden beschouwd. Dit mag niet, omdat God de Heere ons het tegendeel in zijn heilig Woord als reëel openbaart. Mag niet, omdat deze feiten van God in de consciëntie even vast en onwrikbaar staan als alle overige daden van God in ons inwendig leven. En mag evenzeer niet, omdat èn in de vertwijfeling van de bij uitstek schuldigen, èn in de verbrijzeling van de kinderen van God, het feitelijk samengaan van de volslagen onmacht van de zondaars en het sterke werken van de consciëntie, onherroepelijk en op onloochenbare wijze blijkt. Immers dat wij met ons vervalst zintuig en ons ontspoord verstand de lijnen, waarlangs beide feiten in eenzelfde punt van Gods wondere glorie samenlopen, nu niet meer,

of wilt u, nog niet, ten einde toe volgen kunnen, is hiermee zo weinig in tegenspraak, dat het er veeleer uit volgt. Was het anders, dan zou of het samenstel van ons wezen, of de inwerking van de zonde op dat samenstel, anders moeten zijn dan we, op grond van de Schrift en in overeenstemming met de belijdenis van de gezuiverde kerken, aangaven. Niet op ons, maar juist op de ondiepe geesten, die de alverwoestende werking van de zonde loochenen, rust dan ook de onmogelijke plicht om reeds in deze nevelen de zuivere harmonie aan te tonen tussen wat in ons omgaat en van Godswege aan ons geschiedt. Wij voor ons kunnen slechts weergeven wat en zoals God het in zijn Woord ons gaf; geheel afgezien van de vraag of we er tevens in slagen het in zo'n orde samen te leggen, dat wij zien dat het past. En dan houdt men, op het stuk van de redding van de zondaars, van meer af steeds en gelijkelijk deze twee vast: ten eerste, God de Heere maakt door de wedergeboorte, dat de zondaar het kunnen terug verlangt om te geloven; en ten andere, Hij brengt hem door de daad van de wedergeboorte nieuw, zelfstandig, geïsoleerd leven, maar in levensgemeenschap met de Christus. "Gerechvaardigd door het geloof in de Borg! " is daarom ook de enige formule, waarin de verbrijzelde zondaar ooit rust vond. Niet "leven", niet "kracht" maar geloof en dat geloof, voor wat het kunnen doen en de wil ertoe aangaat een gave van God: ziedaar het middel ter behoudenis, maar om dan ook door dat geloof in een wondere, verborgene, onbeschrijfelijke gemeenschap te treden met het "leven" en de "kracht" van de Middelaar. "Wat moet ik doen om zalig te worden? " is de vraag van de bangsten van ziel, waarop nooit een ander antwoord volgen mag dan het levensrefrein, dat in een enkel akkoord zo heerlijk deze beide factoren ineen doet vloeien: Geloof, ja, maar nee dat is niet genoeg, "geloof in de Heere Jezus Christus! " Hiermee is uitgesproken, dat ook een geredde in zichzelf niets is en blijft: dat zijn groeien in Christus wel een veranderde gesteldheid van zijn innerlijk raderwerk aanduidt, maar nooit met een gaandeweg vol worden van het eerste lege glas mag vergeleken; en dat de strijd tussen vlees en geest niet een strijd van 's mensen geest tegen zijn bloed of zijn lichaam is, maar integendeel de strijd van zijn nieuwe persoonlijkheid, die hij in Christus gewon, tegen de oude mens, die, in geest en ziel en lichaam huizend, in hem zelf eisen bleef tegen de Geest van zijn God. Het overbrengen van een ziel uit het onheilige in het heilige is een daad van God, die worstelend in zijn eeuwige verkiezing door Christus als de Middelaar heen gaat en in volstreckte zin beslist is op het ogenblik zelf, dat hij die "uit de dood tot het leven" overging, zich bewust wordt het eigendom van Christus te zijn. Is dit waar, dan begint de mens dus niet met niets, maar met alles. Hij is in de heilige levensbodem van de Zoon van God gezet, bezit dat heilige, dat in Christus is, van meer af in volstreckte zin. Niets komt erbij, niets wordt aan Hem toegevoegd. Het enig verschil tussen aanvang en voortgang bestaat eensdeels daarin, dat de gelovige zijn bezit, dat hij in Christus heeft, zich door steeds helderder geloof en steeds rijker levenservaring bewust wordt en dat anderdeels het kwade in hem al meer van dit heilig bezit wordt afgescheiden. En wierp men tegen, dat dusdoende "rechtvaardigmaking" en "heiligmaking" dreigen verward te worden, dan zou de voorstander van deze mening niet ten onrechte zich met het antwoord verweren, dat "rechtvaardigmaking" op de rechtsbetrekking, dus op de wil, heiligmaking daarentegen op het wezen ziet en we dus voor alle verwarring gevrijwaard blijven, zolang ons verstand gezond genoeg blijft om wil en wezen te onderscheiden. De vraag: "Wie de heiliging werkt? " moet in die zin beantwoord worden: dat de heiliging een daad van God is, die slechts door 's mensen daad heengevlochten en ermee samenstrengeld wordt, waar en voor zover de Drie-enige met de persoonlijkheid van de bekeerde in onmiddellijke gemeenschap treedt. Hieruit vloeit meteen voort, dat de "heiliging", die de geroepene afzondert van de wereld en uit de dood in het leven doet overgaan, in niets en in geen enkel opzicht daad van de mensen zijn kan. "Heiligen" zoals het in de Heilige Schrift verre het meest voorkomt, "heiligen" zoals het in zijn hoofdbetekenis de principiële afscheiding en afzondering aanduidt, waardoor de geroepenen van de Heere uit de vermenging met de wereld worden uitgenomen en overgezet op het heilig

erf van Gods Koninkrijk, kan ook zelfs voor het geringste deel geen vrucht van 's mensen daad zijn, maar moet enig en alleen aan God als de Werker en Bewerker worden toegekend. "Heiligen" in deze eerste en meest zuivere betekenis, valt met bekering en wedergeboorte wel niet volstrekt samen, maar is er toch te nauw aan verwant, dan dat we ter verduidelijking beide benamingen niet een ogenblik verwisselen zouden. "Bekering" is het veranderen van levensrichting, "Wedergeboorte" het veranderen van levensaard, "Heiliging" het veranderen van levenssfeer, - maar hierin loopt elk van haar uit, dat ze al samen een nieuw leven aanduiden, slechts bezien van verschillende kant. Werking of meewerking zelfs van de mensen wordt hierdoor uit de aard van de zaak buitengesloten. Heeft eerst hij kracht en steunsel, die met zijn voet de heilige erve drukt, dan kan er aan geen beweging naar dit heilig terrein gedacht worden bij de zondaar, die van deze erfenis is afgesneden. Elk streven om de tegengestelde mening ingang te doen vinden, tast in zijn hartader het leven van de genade aan, heft de volstreekte scheiding tussen "zondig en heilig" op en moet, als zijn loop voleindigd is, in afval van de Christus van God de ijdelheid van zijn pogen bewenen. Men heeft dus elke zedelijke beweging van het hart, elke werking van het geweten, elke uitgang van de ziel naar iets hogers en beters, zo bij de onbekeerde als de nog niet bekeerde, als van het natuurlijk leven van de zonde afgescheiden te beschouwen, als iets dat geen vrucht of uitvloeisel is van de geboorte uit vlees, de mens dus niet als zijn eigen bezit toebehoort, maar slechts een werking in hem is van de Heilige, aan wie hij zich probeert te onttrekken en wiens genadige inwerking en beteugeling hij door door voor zich neemt, als zijn eigen daad aanziet en juist daardoor machteloos doet zijn. Leidt daarom, desniettemin, deze werking van God niet slechts tot beteugeling, maar feitelijk tot voorbereiding en wordt deze voorbereiding tenslotte door het hoog aanbeddelyk feit van de wedergeboorte gekroond, dan is aan God uitsluitend de hulde hiervan toe te brengen, niet slechts in die zin, dat de eerste stoot tot levensbeweging van de Eeuwige uitging, maar zo zelfs, dat hij niet doorwerken kon, tenzij eerst het verzet van de kant van de mensen gebroken werd. Ongetwijfeld is deze tegenstelling onder het genadeverbond minder scherp dan daarbuiten, maar de volstrektheid van de onderscheiding wordt hierdoor in het minst niet verkort. Dit slechts is het onderscheid, dat het genadeverbond, vooral waar dit krachtig werkt, ons geboren doet worden in een deugdelijke kerk, geboren doet worden in een geheiligd gezin, ons van kindsbeen af doet opgroeien onder de uitstroming van de verrijzeniskrachten van de Heere, de insnijding van het heilige in ons onheilig reeds veel vroeger, soms reeds in de onbewuste kinderjaren begint en ons dus pas later, eerst van achteren, eerst vanuit het heilsleven de scherpe tegenstelling van dood en leven ervaren doet, waar ook onze ziel doorheen ging. Wij zijn dan als het kind, dat, nog aan de moederborst zijnde, in de reddingsboot van het wrak gered, of met de wieg uit de vlammen is gedragen en dus onbewust, half lachend - half spelend, uit de verslindende dood werd uitgerukt, maar niettemin even feitelijk, volstrekt en waarachtig uit het verderf behouden is als de volwassene, die als een waanzinnige voor de vensters van het brandend huis gekermd heeft en zijn leven lang nooit de zaligheid van die ladder, die hem eindelijk werd toegestoken en die reddende hand, die hem greep. Tenzij men dus de eeuwige verkiezing in een woordenspel doet ondergaan, de volstreekte verdorvenheid van onze natuur en daarmee de volstrektheid van de zonde loochent; tenzij men van "heilig" sprekend slechts een minder zondig op het oog heeft en, van wedergeboorte gewagend, slechts een krachtdadige verbetering van zin en leven bedoelt, kan hierover geen twijfel bestaan, dat naar het woord, dat we boven dit artikel schreven, "de geroepen van de Heere door God de Vader geheiligd zijn." De tegenwerping, die zich tenslotte nog zou doen horen, dat toch in de dagen van het Oude Verbond de stem van God tot Israël en zijn priesters uitging: Heiligt uzelf, werpt hiertegen niet het minste zekert in de schaal, als men slechts scherp en juist tussen de daad van heiliging en haar symbolische voorstelling onderscheidt. Ook op de vraag: wie werkte in Israël de heiliging? moet zonder enig bedenken geantwoord: de Heer. De zinnebeeldige

afspiegelingen daarentegen van deze daad: de tijding door zalving, afwassing en besprenging, die niet het heilsfeit zelf, maar slechts een heilsteken was, werd van Godswege de mens zelf bevolen, zonder dat hierdoor ook maar iets, of het minste aan de volstrektheid van Gods genade ontnomen werd. Juist het teken van de heiliging toont, dat de daad van de heiliging niet de onze is. Beslist wordt ons inzicht in het feit van de "heiliging" pas dan, als aan de hand van Gods Woord het antwoord op de vraag is gevonden: "wie is het, die de heiliging werkt? Een vage, algemene verklaring, dat God, die alle dingen wrocht en als aller goede Fontein wordt aanbeden, dus ook de Oorzaak, Werker en Voleinder van de "heiliging" is, baat ons hiertoe, ten spijt van haar schijnbare volstrektheid, niets. De vluchtige herinnering aan veler moderne stelling, dat, juist omdat God alle dingen werkt, nooit van een vinger van God in de geschiedenis gesproken mag worden, is voor de onvruchtbaarheid van zo'n grif gegeven toestemming voldingend bewijs. Zij kan ons niet verder brengen. Allereerst, omdat zij een gevolgtrekking is door ons denken gemaakt en zichzelf dus in abstracties vervluchtigt. Wie aldus spreekt, doet de dingen van het eeuwige leven om de scharnier van een sluitrede wentelen. Niet uit de levende God, maar uit een afgetrokken Godsbegrip komt hij tot zijn slotsom. Hij stelt vast, dat met het begrip van God tevens is uitgesproken, dat aller dingen oorzaak in Hem moet zijn. Zo alle dingen - dus spint zijn redenering zich voort - dan niet slechts de zichtbare, aardse, lichamelijke, maar ook de werkingen in onze geest. Staat het nu eenmaal vast, dat onder die geestelijke werkingen ook de "heiliging" een plaats bekleedt, dan hoeft hij die drie geledingen slechts door de scharnieren van het logisch denken tot een sluitrede ineen te zetten en de slotsom is vanzelf gevonden: dat daarom ook de heiligmaking een werk van God is te achten. - Met zo'n arbeid van het verstand, met zo'n spel van begrippen, vorderen we geen haar breed. Zo kan men oordelen en nochtans van alle godsvrucht verstoken zijn. Daarbij komt, dat er geen bedenkelijker woord in de godsdienst is, dan het woordje "alles. " Het klinkt vreemd, maar toch is het waar: dat woordje "alles" wordt dan veelzins gelijkkluidend met "niets. " Het verfoeilijk pantheïsme schijnt een diep godsdienstige richting, omdat zij als randschrift om haar schild de belijdenis draagt: God is alles, en toch weet elk, die deze richting van nabij heeft gadegeslagen, dat zij op volgestrekte loochening van Gods bestaan en werken uitloopt. Vanwaar dit komt, valt makkelijk in te zien. Ons leven viel nu eenmaal in een wereld, waarin we dieren en mensen om ons bespeuren, die elk in hun levenskring handelen, arbeiden en een werking van zich laten uitgaan. Bij juistere kennis van de natuur bespeuren we zelfs, dat deze werking niet eens tot de dieren- en mensenwereld beperkt is, maar dat ook het water, ook de gistende krachten van de natuur een werking in het leven roepen. Weet ik dus enerzijds dat er allerwegen werkingen van het scheepsel uitgaan en stel ik daarnaast, onverklaard en onverzoend, de erkenning, "dat God alle dingen werkt", dan wordt hier stilzwijgend bij verstaan "mits door het scheepsel. " Alle onmiddellijke werking van God op de wereld om of in ons wordt dan, terwille van die bijvoeging, geloochend en voor zover de werking van de Almachtige door middel van het scheepsel gaat, is de daad van het scheepsel, als het meest tastbare en zichtbare, zo het één en enige, dat hart en zinnen inneemt, dat de hand van de grote van God achter dat gordijn van menselijke werkzaamheid volstrekt onzichtbaar wordt, feitelijk dus voor "niets" in rekening komt en zich op de achtergrond van de dingen geheel in het ongrijpbare en onbekende verliest. Tenzij het dus ons doel kon zijn, om de almachtige Schepper van hemel en aarde, onder schijn van overvloedige eerbieding, uit het werkelijk leven geheel terug te dringen, mag ik nooit met de belijdenis "God alles" beginnen, maar moet dit de slotsom zijn, waartoe ik door levenservaring kom. Zeg ik vooruit "God alles", dan heb ik een begrip, dan is dat "alles" niets dan een kleurloos woord, een holle klank, een lege term zonder inhoud, omdat ik niet weet wat in dat "alles" besloten ligt. Begin ik daarentegen met het enkele, het kleine, het geringe. Bespeur ik een vinger van God in de straks vergetende, door de wereld niet bespeurde, schijnbaar onbeduidende schikkingen en voegingen van mijn eigen levenslot.

Vermenigvuldigen zich in mijn levensgang die voor mij onmiskenbare tekenen van Gods daad en werk; breidt die tedere zorg van God zich voor mijn geestblik al breder uit door de ervaringen van anderer leven, die van lieverlee naast mijn eigen ondervinding te staan komen; en gaat dan daarna gaandeweg mijn oog open voor "de arm van de Heere", die niet slechts deze enkele voorvallen in de beperkte levenskring van de enkele mens regelt, maar ook aller samenvoeging leidt en even machtig spreekt in het wisselend lot van families en geslachten, van volkeren en natiën, ja, in geheel die duizelingwekkende dooreenstrengeling van lief en leed, van deugd en zonde, van peinzen en beramen, van daad en woord, van gaan en komen, waaraan we de naam van "geschiedenis" lenen, - dan begin ik ten minste een stukje te doorzien van wat in dat "alles" besloten ligt, dan heeft voor het minst een deel van dat "alles" mij in leesbaar schrift de grootheid van de Eeuwige vertolkt; en ontsluit zich hiermee ook voor mijn geestblik het mysterie van Gods Woord, om mij de samenvatting van "alle dingen" in en door en onder de Christus te tonen, zeker, dan komt ook mijn ziel er ten leste toe, om het "God alles" met kinderlijke eerbied te stamelen, maar voor een zinledige begripsvorm heb ik dan een persende volheid, waarin het eindeloos vele zich verdringt. Dit moest hier vooral met kracht op de voorgrond worden gesteld, omdat nergens zozeer als bij de "heiliging" de weg tot zelfmisleiding openstaat en de tederste snaar van het godsdienstige leven door niets zozeer als door misverstaan en ontheiliging wordt vervalst. Treed ik een ogenblik uit de intieme, bijzondere gangen van mijn eigen leven terug, om mij de heiliging van het schepsel in zijn samenhang als één groot en aanbiddelijk geheel voor te stellen, dan kan het niet in de ziel opkomen, ook maar één ogenblik aan een andere oorsprong voor dat volheerlijk werk te denken, dan God. Evenzo, waar ik de roerselen van de ziel mij in stilstand denk, voor het leven van de praktijk de ogen sluit en uit de verwickeling en bedrijvigheid van al het zichtbare in het mysterie van het gebed mij terugtrek, is in het biddend hart de aarzeling volstrekt ondenkbaar, of het al dan niet in zijn bede om heiligheid de eer zal geven aan zijn God. Wordt dus buiten de werkelijkheid van het leven om, in godsdienstig gepeins of in Schriftbeschouwing zoals hier, de vraag opgeworpen: "Wie de heiliging werkt?" dan is aller gereedheid ontwijfelbaar, om met een fingerwijzing naar de Hoge te antwoorden, maar is het even onweersprekelijk, dat hiermee voor de innerlijke waarheid van de zielservaring nog niets is gezegd. Een eenvoudig beroep op uitspraken van de Schrift laat ons hier even verlegen. Zolang men op schijnbaar geheel tegenstrijdige en elkaar weersprekende uitspraken stuit; enerzijds hoort: "Ik ben de Heere, die u heiligt" en anderzijds het bevel verneemt: "Hoor mij, o Leviëten! heilig nu zichzelf!" of ook op de bladzijden van het Nieuwe Verbond naast de bede: "de God van de vrede heilige u geheel en al", het vermaan vindt uitgesproken: "laat ons onszelf reinigen van alle besmetting van de vlees en van de geest, voleindigende de heiligmaking in de vrees van God!" zo lang, om hierin geheel de tegenstelling samen te vatten, zonder oplossing in hogere eenheid, onverzoend en onvereffend, door de Heilige Schrift twee tegengestelde reeksen lopen, waarvan de éne tot kenspreuk het opschrift draagt: "Wees heilig, want Ik ben heilig" en de andere aan de bede van de Zoon gekend wordt: "Vader, heilig U ze in uw waarheid!" kan een beroep op deze uiteenlopende getuigenissen ons niet verder brengen en is slechts een spelen met de Schrift denkbaar, waarbij beurtelings elk van de strijders zich uit het Schriftwoord een lauwerkrans vlecht, waarmee hij zich als overwinnaar toot. Wel diende dan te worden toegegeven, dat de Schriftplaatsen, die op God als Bewerker van de "heiliging" wijzen, tien zijn, tegen de woorden van vermaan tot eigen "heiliging" één, maar tenzij men de meerderheidstaktiek ook op de Schrift wilde toepassen, is hiermee voor de oplossing van het vraagstuk nog volstrekt niets gewonnen, omdat niemand aan de Schrift een tittel of jota mag afdoen, veel min er dus die enkele plaatsen uit mag wegdenken, waarin de eis tot "heiliging" onmiddellijk uitgaat tot de mens. Het weer opvatten van de historische lijn is ook hier het enig redmiddel. Diezelfde vragen, die onze tijd en ons hart bewegen, hebben in al haar wichtigheid ook voor het zielsoog van onze vaders gestaan.

De vorm moge zekerend zijn, de kern van de zaak is één. "Niets nieuw onder de zon" geldt volstrekt en onvoorwaardelijk, waar de roerselen van het mensenhart ter sprake komen, want nu of vóór een drietal eeuwen, dat mensenhart is wat het was. Moedwillig stelt men zich dus aan het gevaar van dwaling bloot, als bij deze hartaangrijpende vraagstukken het licht van het verleden versmaadt, de ervaring van het voorgeslacht voor niets rekent en op de oceaan van het geestelijke leven alleen drijven wil naar eigen kompas. Men zondigt dan met gelijke zonde als de revolutie, die juist daarom tot eindeloos dolen gedoemd is, omdat ze altijd opnieuw beginnen wil, al wat voorafging wegwerpt en bij zichzelf de aanvang stelt van de enig goede weg. Men handelt dan even dwaas, als de reiziger op het Zwitsers Alpenland, die dolzinnig én Tschüdi's en Berlepsch' én Baedekers handboek wegwierp, in bluffende hoogmoed elke gids, die zich aanbood, afwees, met soevereine minachting zelfs de stem van de bergbevolking weigerde te horen en daarin zijn glorie stelde, om nu eens zelf, geheel alleen, op eigen ervaring afgaande, zo lang op de "gletsjers" te glijden, tot de misstap feit werd en de peilloze diepte zich ten graf voor hem ontsloot. Zo'n Alpenland toch is het hoog gebergte van Gods heiligheid voor de pelgrim op deze aarde. Ook op dat gebergte zijn sleuven en kloven, diepten en ongenaakbare plaatsen, onbeklimbare steilten en rotsspitsen, die de vermetelen onervaren pelgrim bedreigen met het ontzettendst gevaar. Maar ook dat gebergte is sinds eeuwen onderzocht, sinds eeuwen in zijn ligging en genaakbaarheid doorspeurd. Velen zijn uitgegleden, niet weinigen nooit teruggekeerd, een rotssteen van de ergernis, waaraan de bebloede ziel zich stuk stootte, is ook die "Berg van onze God" de onvoorzichtige, de roekeloze wager geweest. Maar toch het juiste bergpad is gevonden; jubelend zijn ze in de vlakke neergedaald, die al het heerlijke van die Berg van de heiligheid hadden ingedronken en wie Gods Engel bewaard had, dat ze hun voet niet stootten aan een steen. Deze, de pelgrims zonder rouwkoop hebben uitgesproken, wat ze ervoeren, ze hebben het bergpad, dat ten doel leidde, in kaart gebracht en ons voorgetekend, ze hebben de merkpalen ons met cijfers betekend, die voor afdoling konden vrijwaren en met dat lang verhaal van eigen ervaren ons een betrouwbare gids geboden voor de pelgrim, die in het gebergte van Gods heiligheid reist. Daarom kan niet veilig gaan, wie zich roekeloos op die spitsen waagt, zonder die gestorven of nog levende gidsen te ondervragen. Daarom kan de gemeente van Christus niet verder komen, als zij voor de manende, radende, waarschuwende stem van de gemeente van de vaders moedwillig het oor sluit. Dan komen we niet verder. Dan blijven we in een cirkel lopen. Dan wacht ons al de arbeid, al de moeite, al de teleurstelling van de vaders opnieuw. Daar komt bij, dat niet elk seizoen het onderzoek van een Alpenland begunstigt. Als het al met sneeuw bedekt, in nevelen gehuld en met neerhangend zwerk bedekt is, kan de loop van niet een enkel bergpad met juistheid worden bepaald. Wie dat doen wil, ga op uit het dal, als de wondere zon én sneeuw én wolk én nevel heeft weggetoverd en de kleinste kronkeling in het voetpad zich reeds van verre aan het oog ontdekt. Reeds begrijpt men, wat we hiermee bedoelen. In de eerste schone dagen van de hervorming was het zomerzoelte in de geestelijke dampkring, er was uitstraling van de Zonne der gerechtigheid, een doorbreken van glans en leven, zoals sinds door de gemeente niet is gekend. Nu daarentegen is het winter in het heilig gebergte, de nevelen, die ons omringen, zijn dikker, onheilspellender dan ooit. Roekelozer in nog hoger mate zou het daarom voor de pelgrims van het heden zijn, als ze de geestelijke ervaring van de vaders, bij beter licht verworven, minachten en zelf zich een weg probeerden te banen door het verraderlijk veld van sneeuw. Niet dus om naar oude vormen te hunkeren, niet om een kopie van onze vaders te zijn, veel minder nog om hun schoolse termen na te schrijven, maar om het behoud van de ziel, om niet van de Christus te vervreemden, om niet eens bedrogen uit te komen, worden we niet moe de gemeente toe te roepen: voordat u de alpenstok opneemt, pleeg met de ervaring van uw vaders raad! Welnu, ook bij de ernstige vraag, die nu ons bezig houdt, zenden ze de vrager niet zonder antwoord heen. "De heiligmaking alleen voor de bondgenoten" en "bij

Adam voor de val van heiligmaking geen sprake", dus luidt hun ietwat vreemde orakelspreuk. Zie verder 2 Kon. 7: 1 en Hebr. 12: 16

Met dank voor God en Zijn verkiezing begon de apostel zijn eerste brief aan de Thessalonicenzen (Hoofdstuk 1: 2 v.); met vertroosting over Zijn getrouwheid tot het einde sluit hij die.

D. Tenslotte vraagt de apostel nog om de voorbede van de gemeente voor zich en zijn medewerkers, die hij in Hoofdstuk 1: 1 genoemd heeft (vs. 25). Hij wenst, dat de voorstanders van de gemeente door wier bemiddeling de brief tot deze kwam, de groete van hem en van de zijn op de gewone manier aan ieder in het bijzonder zullen overbrengen (vs. 26). Hij dringt er zeer nadrukkelijk op aan, dat allen in het bijzonder de openbare voorlezing van zijn brief bijwonen, waarbij hij ontegenzeggelijk een heilige bedoeling heeft, tot zegen van de gemeente en haar voorstanders, omdat hij hen bij de Heere bezweert (vs. 27). Vervolgens voegt hij de gewone zegenwens erbij. (vs. 28).

25. Broeders bidt voor ons, dat onze apostolische arbeid door de zegen van de Heere achtervolgd moge worden (2 Thessalonicenzen. 3: 1 Efeze. 6: 19 Kol. 4: 3).

Wij smeken ernstig ieder Christelijk gezin, aan het dringende verzoek in deze tekst vervat, dat eerst door de apostel geuit is en nu door ons herhaald wordt, gehoor te geven. Broeders, onze arbeid is zo ontzaglijk belangrijk, het wél of wee van duizenden omvattende; wij handelen met de zielen in de naam van God over de dingen van de eeuwigheid en ons woord is of een reuk van het leven, of een reuk van de dood, ten dode. Evenzeer zware verantwoordelijkheid rust op ons en geen geringe genade zal het zijn, als wij ten slotte rein bevonden worden van het bloed van alle mensen. Als krijgsoversten in het leger van Christus zijn wij het bijzondere mikpunt voor de vijandigheid van de mensen en van de duivelen. Zij verspieden ons, of wij verslappen en trachten ons te vangen. Onze heilige roeping wikkelt ons in verzoeken, waarvan u bevrijd bent; boven alles trekt zij ons maar al te vaak van onze persoonlijke genieting van de waarheid af in een ambtelijke beschouwing ten nutte van anderen. Wij treffen menig moeilijk geval aan en ons verstand wordt in verlegenheid gebracht; wij merken zeer treurige afwijkingen op en ons hart wordt verwond; wij zien miljoenen verloren gaan en onze ziel bezwijkt. Wij begeren u door prediking van nut te zijn; wij wensen tot zegen voor uw kinderen te werken; wij verlangen beiden, gelovigen en zondaren, van dienst te zijn; daarom lieve mensen, pleit voor ons met uw God. Wij zijn ellendige mensen, als wij de hulp van uw gebeden missen, maar gelukkig, als wij in uw smekingen leven. U ziet niet op tot ons, maar tot uw meester voor geestelijke zegeningen en toch hoe vaak schonk Hij die zegeningen, maar zijn leraren vragen daarom gedurig weer, dat zij de aarden vaten zijn mogen, waarin de Heer de schat van het Evangelie legt, Wij, de gehele verzameling van zendelingen, leraren, stadszendelingen en leerlingen smeken u in de naam van de Heere Jezus: Broeders, bid voor ons!

26. Groet u opzieners en dienaars van de gemeente (Fil. 4: 21) in onze naam al de broeders met een heilige kus (Rom. 16: 16. 1 Kor. 16: 20. 2 Kor. 13: 12. 1 Petrus 5: 14 Ro 16. 16 1Co 16. 20 2Co 13. 12 1Pe).

27. Ik bezweer jullie bij de Heere, dat deze zendbrief al de heilige broeders gelezen wordt. Zorgt ervoor, dat bij de openlijke voorlezing in de vergadering van de gemeente elk zonder uitzondering tegenwoordig is.

28. De genade van onze Heere Jezus Christus zij met jullie (Rom. 16: 20, 24. 1 Kor. 16: 23. Fil. 4: 23. 2 Thessalonicenzen. 3: 18 Amen.

Overal elders lezen wij: "groet elkaar met de heilige kus. " Hier wordt het door de apostel aan enigen opgedragen om alle andere broeders te groeten. Dit is alleen zo te verklaren, dat de voorstanders van de gemeente in de eerste plaats degenen waren, die de brief ontvingen, zoals ook in de brief aan de Filippensen dadelijk (Fil. 1: 1) onderscheiden wordt tussen "al de heiligen in Christus Jezus" en "de opzieners en diakenen. " Als nu de apostel deze voorstanders, die de brief in de eerste plaats ter lezing ontvangen, zo plechtig bezweert, ervoor te zorgen, dat die "al de heilige broeders" (Hebr. 3: 1) voorgelezen wordt, dat natuurlijk niet bij ieder afzonderlijk, maar alleen daardoor geschieden kon, dat allen zonder uitzondering tegenwoordig waren in de vergadering van de gemeente, waarin de brief zou worden voorgelezen en niemand onder enig voorwendsel achterblijven mocht, zo versterkt ons dit in het vermoeden, dat reeds bij vs. 12 v. in ons opkwam. Er zal zich namelijk bij de Thessalonicenzen een zekere kloof hebben geopend tussen de leden van de gemeente en de voorstanders van de gemeente. Deze zal haar aanleiding hebben gehad wellicht in het uitblussen van de Geest (vs. 19) van de kant van de laatsten, maar ook in nog andere zaken, wellicht in het verzet van de ongeregelde (vs. 14). Nu wil de apostel daardoor allen tweespalt proberen weg te nemen, dat de voorstanders van hun kant zijn groet moeten doen aan alle leden van de gemeente met de kus van de gemeenschap en van de liefde in Christus, dat alleen dat gevolg kon hebben, dat zij voor zich elke verkeerde stemming lieten varen en zich met vriendelijkheid keerden tot hen, die zij op deze manier hadden gegroet. Aan de andere kant mag ook geen van de leden van de gemeente in onverzoenlijkheid zich onttrekken aan het ontvangen van de kus en het aanhoren van de apostolische vermaning in de brief. Daardoor zijn zij enigermate genoodzaakt, de hand van de verzoening aan te nemen en naar de wil van Paulus te doen, als men nog voortaan tot de gemeente wilde behoren.

De eerste zendbrief aan de Thessalonicenzen is geschreven van Athene (beter van Corinthiërs, "1Th 1: 1).